This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital utgave av en bok som i generasjoner har vært oppbevart i bibliotekshyller før den omhyggelig ble skannet av Google som del av et prosjekt for å gjøre verdens bøker tilgjengelige på nettet.

Den har levd så lenge at opphavretten er utløpt, og boken kan legges ut på offentlig domene. En offentlig domene-bok er en bok som aldri har vært underlagt opphavsrett eller hvis juridiske opphavrettigheter har utløpt. Det kan variere fra land til land om en bok finnes på det offentlige domenet. Offentlig domene-bøker er vår port til fortiden, med et vell av historie, kultur og kunnskap som ofte er vanskelig å finne fram til.

Merker, notater og andre anmerkninger i margen som finnes i det originale eksemplaret, vises også i denne filen - en påminnelse om bokens lange ferd fra utgiver til bibiliotek, og til den ender hos deg.

Retningslinjer for bruk

Google er stolt over å kunne digitalisere offentlig domene-materiale sammen med biblioteker, og gjøre det bredt tilgjengelig. Offentlig domene-bøker tilhører offentligheten, og vi er simpelthen deres "oppsynsmenn". Dette arbeidet er imidlertid kostbart, så for å kunne opprettholde denne tjenesten, har vi tatt noen forholdsregler for å hindre misbruk av kommersielle aktører, inkludert innføring av tekniske restriksjoner på automatiske søk.

Vi ber deg også om følgende:

- Bruk bare filene til ikke-kommersielle formål
  Google Book Search er designet for bruk av enkeltpersoner, og vi ber deg om å bruke disse filene til personlige, ikke-kommersielle formål.

- Ikke bruk automatiske søk
  Ikke send automatiske søk av noe slag til Googles system. Ta kontakt med oss hvis du driver forskning innen maskinoversettelse, optisk tegngjenkjenning eller andre områder der tilgang til store mengder tekst kan være nyttig. Vi er positive til bruk av offentlig domene-materiale til slike formål, og kan være til hjelp.

- Behold henvisning
  Google-"vannmerket" som du finner i hver fil, er viktig for å informere brukere om dette prosjektet og hjelpe dem med å finne også annet materiale via Google Book Search. Vennligst ikke fjern.

- Hold deg innenfor loven
  Uansett hvordan du bruker materialet, husk at du er ansvarlig for at du opptrer innenfor loven. Du kan ikke trekke den slutningen at vår vurdering av en bok som tilhørende det offentlige domene for brukere i USA, impliserer at boken også er offentlig tilgjengelig for brukere i andre land. Det varierer fra land til land om boken fremdeles er underlagt opphavrett, og vi kan ikke gi veiledning knyttet til om en bestemt anvendelse av en bestemt bok, er tillatt. Trekk derfor ikke den slutningen at en bok som dukker opp på Google Book Search kan brukes på hvilken som helst måte, hvor som helst i verden. Erstatningsansvaret ved brudd på opphavsrettigheter kan bli ganske stort.

Om Google Book Search

Googles mål er å organisere informasjonen i verden og gjøre den universelt tilgjengelig og utnyttbar. Google Book Search hjelper leserne med å oppdage verdens bøker samtidig som vi hjelper forfattere og utgivere med å nå frem til nytt publikum. Du kan søke gjennom hele teksten i denne boken på `http://books.google.com/`

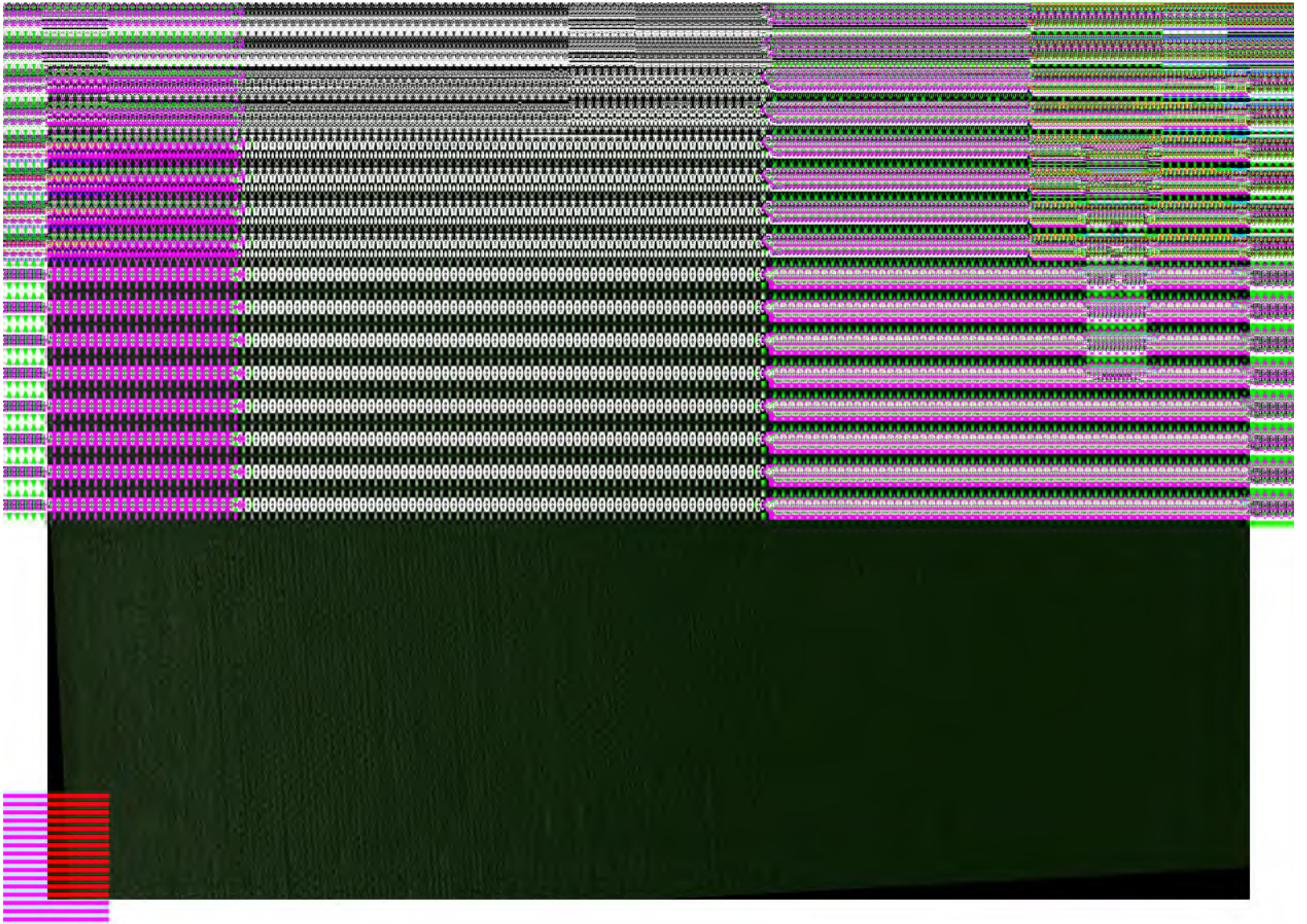

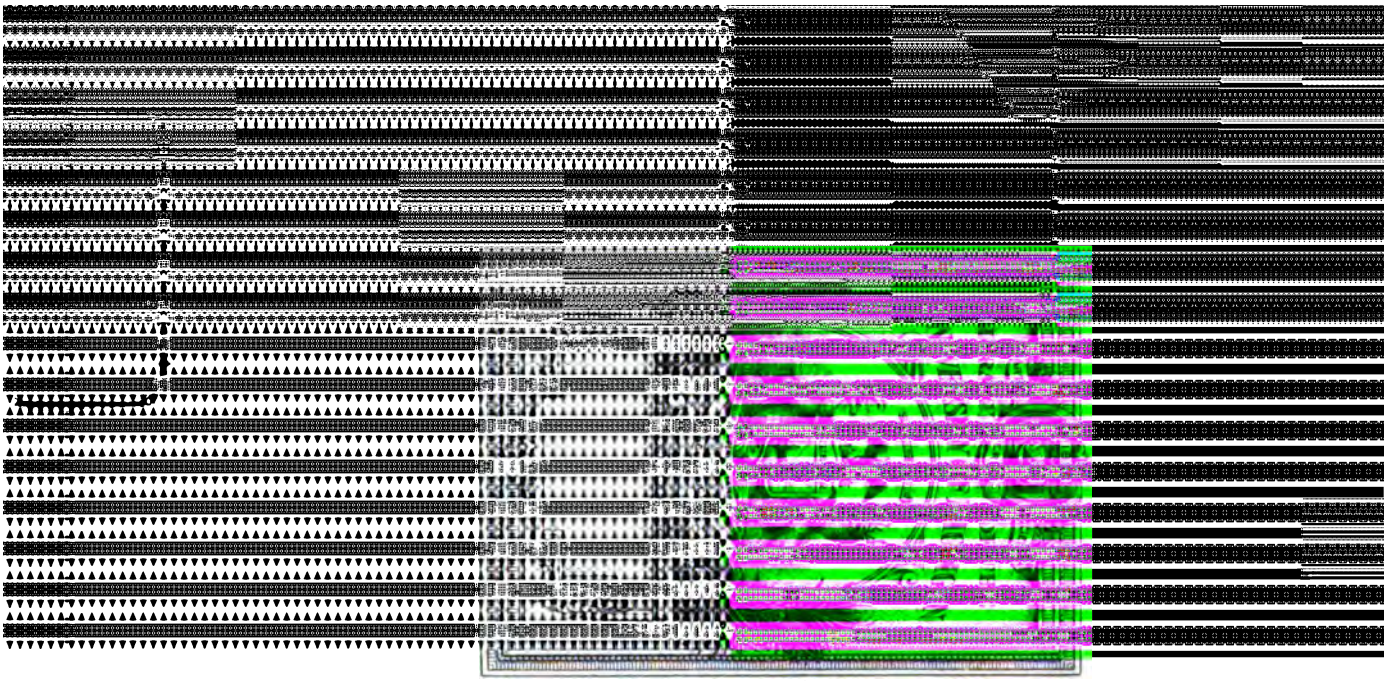

839.85
S426c

ERIC EMETT
HEARING

ING

YGAARD)

Published Novembre 24. 1906.
Privilege of copyright in the United States reserved under the Act approved March 5, 1905, by H. Aschehoug & Co.

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI

Scandinavian
Canvas
11-27-34
29411

Jeg sidder ved mit vindu, mens dagen synker hen,
og aftenvinden pusler gjennem løvet —
jeg sidder og hører mit eget hjerte slaa
— det gjør mig saa uendelig bedrøvet.

Du store Gud bag skyen — jeg lille menneske her,
som du har givet lov til at leve —
jeg ber dig saa mindelig — aa, giv mig ogsaa tro!
Det maa jeg da ha ret til at kræve . . .

Mit liv, gode fader, det ved du jo nok
har været at haabe og at miste —
jeg sidder og tæller mit eget hjertes slag
og ved ikke, hvilket blir det sidste!

Jeg aabner mit vindu, og jeg aabner min favn,
mens aftenrøden farver himlen blodig . . .
jeg vilde, at jeg hørte et andet hjerte slaa
— mit eget gjør mig bare saa vemodig!

I.

Undertiden kunde Camilla stanse op ved bækken, som gled gjennem engen. Hun gav sig til at stirre ned i vandet — faldt hen i tanker — —

Var det sommer, stod digekanten fuld af tyk, gul smørblomst. En og anden liden fisk holdt med snuden mod strømmen — dens ørlille mund gik langsomt op og i, som om den drak. Et stykke bag laa dens skygge urørlig henad bunden, ligesom det kunde være en aflang sten eller en pinde. Smaa insekter kom drivende — myrer, biller og møl — de kaved med benene, svinged rundt i en evje og blev borte. En sjelden gang kom en vandrotte frem af et hul i lerkanten — den veired mod hende med en spids snude og klipped med to blinkende øine . . .

Camilla stod og undred sig.

Hvordan gik det egentlig til? Hvorfor stod

den lille fisk og svælged og svælged? Hvor kom møllen og billerne hen, naar de havde drevet et langt stykke — — ja, hvor blev bækken tilsidst af?

Naar hun løfted øinene, kunde hun følge den som et smalt gult baand ind gjennem engen. Den krummed sig i en stor bue om en knudret stenknaus, der laa som en ø midt i græsset og bar en bred, undersætsig furu paa toppen — saa løb den mellem nogen orebuske, som grodde helt sammen over den. Og langt borte, saa hun maatte staa paa tærne for at se, piled den lige ind i skogen.

Naar solen gik ned, vendte hun ofte øiet mod skogen. Hele dagen havde den staaet og ruget og skumlet, men nu skede der noget med den lige for hendes øine. Den blev levende — den begyndte at røre sig som fars Jeriko-rose i vandglasset — famled rundt sig med hundrede blinde arme . . . Om lidt begyndte trætopperne at gnistre — der gik ild i dem — — saa dukked solen under, og branden slukked. Tilbage blev der bare en rød sky, der laa tung og mægtig over skogtaget som glødende røg.

Ja, Camilla stod ofte og saa mod skogen. Hun havde imellem seet en stor fugl hæve sig op over trækronerne — den kunde staa et helt minut

ganske stille med en lang hale ud i luften og bare piske med vingerne — saa steg den tilveirs i store, glidende ringe og blev tilslut en liden prik paa himmelen. Onkel Munch havde sagt, at det var høg, og at han skulde komme og skyde den. Hun vidste ogsaa, at der var andre dyr i skogen, gaupe, grævling og ræv — onkel Munch havde fortalt det — og selv havde hun seet ekorn og skogmus.

— En morgen fandt Camilla paa, at hun vilde følge bækken. Hun sagde ikke fra hverken til bedstemor eller pigerne. Hun drak sin melk stille og fortænkt af kruset, tygged sit smørbrød, fandt sin gule straahat frem og skyndte sig til diget. Den fede rotte sprang med et plask i vandet — hun kom nok uforvarende paa den idag — og den lille fisk smat som en blinkende stoppenaal indunder en sten.

Det havde regnet om natten, og græsset var fugtigt. Paa marikaabernes brede blade laa endnu store draaber og brød sollyset. Der stod smaa hvasse lyn fra dem, eftersom hun flytted foden — imellem straaled en enkelt voldsomt op som en stor krystal; men naar hun nysgjerrig bøied sig og kikked, blev det bare en grøn vanddraabe. Det hvisked ganske svagt omkring hende, naar vinden strøg henover græsstraaene, og engen stod

med blaaklokker og rød kløverblomst. Hun plukked nogen af de største, rykked de rørformige kronblade ud og suged paa dem. Det smagte af sukker.

Camilla fulgte digekanten saa godt, hun kunde. Græsset rak hende stundom op til livet — men hun bøied det tilside med sine spinkle hænder for ikke at træde det ned. Skoene var blanke af væde — de ligned laksko og tog sig godt ud til de høirøde strømper — bare hun nu ikke blev helt gjennemvaad, for da vilde bedstemor skjænde.

Der stod sølvbunke og bævende hjerter omkring. Hun rakte nu og da haanden ud og trak et straa til sig. De smaa hjerter var ved at gaa i frø — der kom en tør, hvislende lyd fra dem, naar hun rysted straaene. En sød duft af gulaks svømmed over engen — sommerfuglene vakled forbi som drukne.

Bag orebuskene kom bækken igjen. Nu yred den af smørblomst — de stod ganske tæt og gjemte næsten vandet med sine store blade, som ligned grønne hjerter. Camilla kneb øinene sammen til to streger og mysed: saa blev blomsterne til guldskillinger — de laa i bunkevis, som de var rystet ud af en sæk!

En prægtig øienstikker stod imellem stille over bækken og speiled sig. Den havde en lang,

metalgrøn krop og et stort, rundt hode. Vingerne svirred ustanselig — det var som insektet kasted et skjælvende sølvlys omkring sig. Camilla blev ikke træt af at se paa det, hun stod stille hele minutter af gangen og turde knapt lukke øinene.

Langs begge sider af engen fulgte lave, løvklædte heier. Nu og da aabned de sig og gav rum for et smalt, grønt jordstykke, der skjød som en arm ud til siden. De havde navn allesammen, og hun kjendte de fleste. Et sted hed Hasseldalen, et andet hed Fuglekjær, et tredje nævntes Humlejordet... men engen, hvor hun gik, havde det vakreste navn — den kaldtes Maane-engen.

Ved skogen tog Camilla plads paa en tue og hvilte sig. Hun var vaad til knæs og strakte de fine, røde ben langt ud, saa solen fik bage dem. Det sused i trækronerne over hende, og paa et stengjærde sad en liden meise og vipped stilfærdig med stjerten. Hvor dens ben var tynde, og hvor den saa liden og fattig ud!

II.

Fra bækken kom der smaa, stødvise klunk, og et sted hørte hun den syngende lyd af vand, som drypped. Vilde bier kom summende . . .

Camilla sad og nynned. En smal sti gled imod hende — den kom som en lang, graa snog ud af skogmørket og slog en stor bugt om tuen, hun sad paa — saa bøied den forsigtig udenom engen.

Der var noget, som rørte sig inde mellem trærne, det blinked flere gange efter hinanden . . . tilsidst kom en gammel, krogrygget mand gaaende. Han bar en spade paa nakken — dens brede. blankslidte blad kasted sollyset til siderne. Camilla kjendte ham næsten straks — det var graveren. Hun reiste sig og neied.

Den gamle stansed og kneb øinene sammen.

— Hvem er det, som hilser?

— Det er bare mig — Camilla Dyring.

— Da er det jo den lille prestefrøken, ja vist er det saa — men med forlov — — hvor har hun tænkt sig idag?

Camilla fortalte det:

— Jeg vilde se, hvor bækken gaar hen.

— Hoho! Da faar hun nok bruge benene sine, for bækken gaar vidt, den — først gjennem skogen her og saa ud tilhavs bag Svaneskjærene — — der heder den ogsaa Svanebækken.

— Svanebækken — er det der, de vilde svaner holder til?

— De vilde svaner — har hun hørt om dem ogsaa? Aanei, det er længe siden, at der var slige fugle nu. Det er nok baade aar og dag siden det. Hun finder nok ikke dem, nei.

— Hvor er de blevet af?

Graveren tog spaden ned af skulderen.

— Hvor blir hun selv engang af, lille frøken, hvor blir hun selv af tilsidst?

Camilla tænkte sig om.

— Er de døde, kanske?

— Det er de ganske sikkert.

Camilla saa ham alvorlig ind i ansigtet, saa spurgte hun:

— Hvor skal du hen nu?

— Jeg skal paa kirkegaarden.

— Saa skal du vel begrave nogen?

Den gamle nikked.

— Har du, begyndte Camilla igjen — har du aldrig begravet svaner?

Graveren svarte ikke straks, han saa hende længe i øinene og smilte. Hans tørre, indskrumpne læber gled tilbage over de tandløse gummer, saa den øde mundhuling viste sig.

— Om jeg har begravet svaner — hoho! Jo, det kan hun være vis paa, lille frøken, det har jeg nok mer end en gang!

Camilla rynked sin lille pande — hun aned noget bag svaret uden at kunne fatte.

— Hvad var de saa døde af, svanerne?

— Det skal jeg ikke kunne sige hende saa akkurat, men hun faar nok besked, naar hun vokser til, hoho! — Hun faar nok besked da, tænker jeg, det gjør hun ganske sikkert — hoho — hoho!

Camilla stod stille og fortænkt og saa efter ham, som han rolig og langsomt med krum ryg og spaden over skulderen fulgte stien langs Maane-engen.

Der sad som en fin brodd igjen efter hans ord — hvad mente han, hvad mente han?

Hun trak øienbrynene opad og sukked. Saa strøg hun haanden langs strømperne, vendte sig og gik langsomt ind i skogen. Det aanded om-

kring hende, et sagte, evindeligt sus, som flytted sig og fulgte. Undertiden sank det ganske hen, pusted saavidt i bregnerne og blaabærriset . . . saa steg det rundt hende og mod hende og drog tilslut henover skogtaget som vinger . . .

Herinde var bækken ikke den samme. De gule smørblomster var borte, og vandet risled klart og blankt over bunden. Lange, soltørre furunaale gled paa strømmen.

Camilla gik fremad uden at stanse. Gjennem trækronerne stod sollyset ned paa jorden som tykke, gule støvstrenge. Smaa fluer kom summende — naar de iblandt streifed solstrengene, blussed de et øieblik op som funker i skogmørket . . .

Omsider aabned skogen sig, og hun traadte ud i en liden ydmyg dal. Foran hende hælded en fin, grøn eng med kort, mygt græs — den hælded langsomt mod en nøgen strandbred. Runde, sølvhvide østersskal laa spredt udover sanden som smaa, glitrende speile. De yderste laa helt ude i vandet, som rørte sig og slikked over dem med vaade tunger. Længst borte laa en række gule og graa holmer og stængte.

En svag kjølighed stod mod hende.

Hun saa sig om: hvor bred bækken var blevet — den laa som en vældig ljaa tværs gjennem

engen. Ved dens munding grodde en skog af irisliljer. Deres grønne blade svaied som siv.

Men over dalen aanded et fjernt brus — det løb rundt i hendes øre — summed — summed — —

Camilla blev staaende ganske stille. Det er Svanebækken, sagde hun til sig selv, og det, som sukker saa forunderligt, maa være havet. Hun løfted haanden op til øret . . .

Hvor det risled rundt derinde! Hun kom til at smile.

Pludselig satte hun i løb ned mod stranden. Torven gynged under hende, det gulped i bækken. Ved bredden satte hun sig og drog hurtig sko og strømper af — hun havde faaet øie paa en række stene, der førte ud over sandet til den nærmeste holme. De yderste stak saa vidt op af vandet.

Hun lo høit af glæde, som hun forsigtig balancered udover med de røde strømper i den ene haand og skoene i den anden. Imellem stod hun stille og dypped den ene fod i vandet. Smaa flyndrer sjened afsted — der stod en tyk røg efter dem langs bunden. Og hele tiden hørte hun det hemmelighedsfulde sus mumle mod ørerne . . .

Fra den sidste sten tog hun et langt hop iland — saa stod hun paa holmen. Hendes

hjerte banked af forventning. Barbenet gav hun sig til at springe opover fjeldet. Vinden slog hendes gule hat i nakken.

Øverst paa holmen var der stillet nogen stene sammen til en varde. Forpustet naaed Camilla op og strøg det brune haar fra ansigtet . . .

Foran hende bredte sig en umaadelig, jernblaa slette. Den leved og rørte paa sig — den kom langsomt mod hende fra alle kanter, og fjernt ude gik dens rand sammen med himmelens i en fin stribe. Og fra dette vældige, som gynged og vælted sig, stod der et tungsindigt sus . . . det ligned ikke skogens urolige hvisken og snøften; det var langsommere og vægtigere som suk eller aandedrag . . .

Hun drog pusten tungt.

Hvor bækken var svundet latterlig ind — hvor hun selv var bitte liden!

III.

Om natten laa Camilla og vendte sig i sengen og havde taagede drømme.

Nogen gange syntes hun at høre bedstemor rope — ligesom langt, langt borte — —

Men Camilla svarte ikke. Hun fløi lavt henover jorden i tusmørke — ganske lavt, saa de nøgne fødder strøg henad græsset — der kom hun til skogen. Hun gjorde sig let som en sky og gled tilveirs over trækronerne — — lidt efter saa hun Svanebækken under sig. Atter hørte hun det besynderlige sus fra havet, og hun seiled langsomt udover holmerne . . .

— Barn, barn, ropte det bag hende, og der stod bedstemor paa stranden og vinked. Hun stod der saa ubehjælpelig med begge ben plantet i marken og kunde ikke flyve og var uhyre angst, for at Camilla skulde falde ned. Men Camilla faldt slet ikke ned — hun kunde jo svæve — —

havde ikke bedstemor øine i hodet? Se — hun kunde hænge i luften som en sæbeboble —

Hvor havet strakte sig fjernt, og hvor det brused!

Men saa var det ikke længer havet, men kirken, og det, som sused, var det lille orgel. Graveren stod paa prædikestolen og læste op af spaden, og rundt om i kirken sad der mennesker med østersskal i hænderne. Da kom Camilla til at se paa alteret — der stod den tykke vandrotte og strakte sig op efter en af lysestagerne — den stod paa tærne og var lige ved at naa lyset. Det gaar ikke an, tænkte hun og hytted mod den. Men da vendte den hodet mod hende og stirred med to brændende øine, der bored og bored sig ind i hende. Alt andet gled bort — hun saa bare disse to forfærdelige øine, der voksed og nærmed sig som runde gløder, til hun syntes, hun kunde synke om og skrige . . .

Drømmen skifted igjen.

Camilla stod med onkel Munch paa kirkegaarden, og foran hende fired to mænd en tung kiste ned i graven. Men da hun skulde se ned, var det ikke nogen kiste, men en stor svane, som sad sammenkrøbet paa bunden. Den er jo levende, sagde hun høit. Men det brød ingen sig om — de skuffed bare jorden over saa fort,

de kunde. Da saa hun, hvordan svanen strakte hals, eftersom jorden fyldte graven. Den blev længer og længer — det hjalp ikke, alt hvad de skuffed. Men ser I ikke, at den lever, ropte Camilla igjen. Nu var graven kastet sammen; men endnu raged fuglens hode og hals et stykke iveiret — den aabned næbbet og bevæged øinene. Aa, det er stor synd, begyndte Camilla at hulke, jeg holder det ikke ud, jeg holder det ikke ud! Da vendte svanen hodet og søgte hendes ansigt med et blik fuldt af uendelig kjærlighed og uendelig tungsind, og Camilla saa, at det var hendes døde mor.

Hun kom til at graate stærkt, saa bedstemor blev forskrækket og tændte lyset.

— Er du syg, Cam?

—Nei, bedstemor, det tror jeg ikke. Jeg bare drømte saa underlig, jeg drømte om mor.

— Men barnet mit, det er da helt galt, at du ligger der og graater!

— Jeg kan ikke hjælpe det, bedstemor, jeg kan ikke hjælpe det — du maa ikke være ond.

— Nei vist, vennen min, hvor kan du tænke — —

— Det var saa skrækkeligt!

— Saa har du kanske spist noget iaftes, som din lille mave ikke har havt godt af . . .

— Nei, bedstemor, det har jeg ikke. Jeg har ikke spist andet end melk og brød, som jeg pleier.

— Naa, saa skal du se, det gaar over; læg dig nu bare til at sove i Jesu navn.

— Bedstemor, jeg tør ikke — jeg tør ikke lukke øinene!

— Kanske du vil ligge hos mig, barn?

— Kjære, snille bedstemor, faar jeg lov?

Camilla var i et øieblik ude af sengen og fôr i sit hvide natlinned over gulvet. Hun stupte sig dybt ned i bedstemors dyner og krøb ind til hende.

— Bedstemor — faar lyset lov at brænde lidt?

Det var deiligt at ligge i bedstemors seng. Hun følte sig saa tryg og rolig. Intet ondt kunde naa hende — det havde mistet sin magt altsammen. Lige mod hende hang bedstemors store speil — naar hun løfted hodet ganske lidet, kunde hun se sit og bedstemors hode i sengen. Hvor forskjellige de var! Bedstemor havde et rundt, godmodigt ansigt, hvor der knapt fandtes en rynke. Det smilte næsten altid — det var ligesom et stort, troskyldigt barneansigt med graat haar og natkappe. Det havde smilehuller og store kinder, som var næsten glatte. Og saa var det saa godt og blødt og fredligt, bedstemors ansigt. Ved siden saa hun sit eget, fint og ovalt, indrammet af tæt,

mørkt haar. Hun havde ikke smilehuller og saa næsten streng ud — naar hun kneb læberne sammen og trak lagenet op over sine spæde skuldre, saa ansigtet ud som en voksen dames. Hun laa en tid og saa i speilet — hvor rart det var — — her laa hun, og der laa bedstemor, men mor selv var borte . . .

Det gjorde ondt i nakken, hun lagde sig tilbage paa puden, lod øinene løbe rundt i det halvmørke værelse og fæsted dem tilsidst ved lyset, som brændte med urørlig flamme i stagen.

Bedstemor havde lukket øinene, men aabned dem, da hun om lidt hørte Camillas stemme:

— Er Gud alle steder?

— Ja, barnet mit, det er han.

— Saa er han altsaa herinde i værelset nu?

— Det er han ganske sikkert.

Camilla spurgte ikke mere. Hun gav sig til at tænke — paa sin døde mor — paa Gud, som var herinde i stuen —

Det spruted fra lyset.

— Saa, vennen min, sagde bedstemor — nu tænker jeg, vi slukker og lægger os til at sove . . .

IV.

Om morgenen regned det.

Camilla drev rundt i huset. Hvad skulde hun gjøre idag — hvordan skulde hun faa tiden til at gaa? Bedstemor havde hodepine og var endnu ikke kommet ned, og i bryggerhuset holdt pigerne paa at stive og stryge.

Der var mørkt og ødt i alle stuerne. De to kultegninger af mor og bedstemor saa endnu tristere ud end ellers — de krøb ligesom helt ind i tapetet og blev et med det slyngede mønster. Hvor de ligned hinanden, de to ansigter — især nu i halvmørket! De havde begge de samme blide og bløde træk — mors ansigt var nok smalere og alvorligere, men hvor det alligevel var bedstemors!

I krogen ved ovnen hang et andet billede — det var ældgammelt og lod sig ikke skjelne, uden

at hun stilled sig midt foran det. Gik hun aldrig saa lidet til siden, forvandledes billedet — det mørke blev lyst, og det lyse blev mørkt — der stod en glans af kobber fra glasset, og alle træk gled ud. Det viste mor og bedstemor for mange, mange aar siden, da mor, bare var en bitte liden pige, som sad paa bedstemors fang.

Hun stod en stund og stirred paa mors ansigt — kunde svagt gjenkjende sig selv — saa stilled hun sig ved et vindu og saa paa regnet. Det plasked ned i tunge draaber, som hopped i veien og slog vandpytterne istykker — karudsdammen i engen havde ligesom en fin taage over sig af bare vandsprut. Sivet langs bredden svaied ynkelig og lagde sig imellem helt ned. Den lille træbro ude i dammen, hvor pigerne pleied at skylle tøi, var helt sort af væde.

Hun saa bort til kirkegaarden, hvor nogen klisvaade kors stod og hælded bag et gjærde. Hængeasken derinde bredte sin grønne skjærm helt ned til græsset — den saa ud som en stor paraply. I hjørnet nær kirken stod en høi, mørk gran — mellem den og gjærdet laa mors grav. Hun kunde ikke se den — en busk, far havde plantet, var endnu ganske liden.

Regnet drev mod ruden — det var begyndt at blæse. I haven klasked lønnetrærne sine store,

vaade blade sammen. Konkylierne rundt rosenbedet stod fulde af vand.

Camilla drog et dybt suk, hendes fine skuldre hæved sig — hvor det var usigelig trist altsammen. Hun tegned med fingeren paa ruden — hvad skulde hun tage sig til, hvad skulde hun tage sig til . . .

Far kom ind fra kontoret. Han sagde ikke et ord, ledte en lang stund efter en bog og gik igjen. Hun blev staaende og se paa døren, saa underlig modfalden og fattig. Havde han seet hende, eller havde han ikke? Men saadan var det jo næsten altid — det var, som hun ikke var til. Idagmorges ved frokostbordet havde hun fortalt ham drømmen — hun var blevet helt ivrig og lod sig rive med i skildringen — — var det ikke rart, far, var det ikke uhyggeligt? Hun fortalte om rotten og alterlyset, om graveren, som stod paa stolen og holdt spaden foran sig og læste, om svanen, som de begraved levende — — hun maled det ud, saa det fik liv og farver, hun følte, at hun blev ganske rød i kinderne . . .

— Jasaa, havde far svaret, jasaa — javist — han havde sikkert ikke hørt et ord af det hele. Og Camilla faldt sammen — det visned i hende. Ja, saadan var det næsten altid — —

Formiddagen gik langsomt. Hun havde givet

blomsterne vand, pirket i jorden med benriven og pillet nogen visne blade af myrterne. Hun havde ordnet i sybordet og tørret støv paa etageren — tilslut var hun kommet helt op paa loftet, hvor hun havde en liden krog ved en af gluggerne. Her holdt hun ofte til i timevis, her leved hun et eget, stille fantasiliv, fjernt fra livet og virkeligheden. Det store, tusmørke loftrum virked paa hende — det fik underlige tanker til at gro i hendes hjerne, de trivedes og næredes af dunkelheden og skumringen og skramlet i krogene. Det var, som alt hun gik og grubled paa, skjød dobbelt fart og vækst heroppe, sprang frem i fantastiske former og blev levende. Imellem slog hun en gammel paraply op og krøb godt sammen under den — saa sad hun og lytted og stirred ind i skyggerne og stilheden. Langt borte gnog en liden tand, og det tripped forsigtig i nogen gamle, gulnede aviser, som laa henslængt i en kasse. En gyngehest stak hodet frem af mørket — lidt efter kunde hun ogsaa skimte brystet og forbenene — den stod ligesom paa sprang — den rørte sig!

Fra hanebjelkerne hang der lange, støvede spindelvæv ned, de gynged for lufttrækket og laa undertiden ret ud i luften. To hvidtede skorstenspiber stod urørlig op gjennem gulvet — de havde

en knæk paa midten, som om taget laa for tungt paa dem. De kasted ingen skygge ligesom spøgelser, lyset faldt ind mod dem fra to sider. De stod bare stille og hvide og strakte sig — den ene næsten dobbelt saa tyk som den anden. Naar hun saa længe paa dem, blev de til to mennesker: den tykke var mølleren, og den tynde var konen. De var gamle og krogede, saa det var en ynk at se. Hun havde digtet en hel liden historie om dem . . .

Camilla sad hele timer ad gangen og kikked frem under paraplyen. Hun fortabte sig i drømme, hun var en liden pige, som var gaaet vild. Det var helt spændende, hun frøs nedad ryggen. Vilde nogen finde hende — vilde der komme gode mennesker og hjælpe? Eller maatte hun bli siddende her under busken i det uendelige? Der tusled det borte i skogen — hør! Den gamle stol derhenne — rørte den sig ikke? Der gik en kold gysen gjennem hende — hun begyndte at skjælve af rædsel — —

Saa kunde det hænde, at hun hørte skridt i lofttrappen — en af pigerne havde et ærind op — og dette passed vidunderlig ind. Hun blev igjen modig og strøg det ligesom af sig altsammen. Nu kom der hjælp, nu kunde hun igjen puste. Der løfted lemmen sig, hun saa et ansigt

— — Herregud, hun blev ganske blød af taknemlighed! Og havde hun været mere end almindelig opskræmt, hændte det, at hun stormed frem og slog armene om den, som bragte hjælpen, mens hendes fine, spæde skikkelse dirred af ophidselse.

V.

Fra loftgluggen kunde hun se langt indover bygden. Hun saa veien, som slynged sig, og de grønne enge og kornmarkerne. Hun saa smaa, hvide huse og lange, graa fjøs — en sjelden gang kom der nogen gaaende henad veien.

Naar Camilla var bleven kjed af paraplyen og havde trættet sin lille hjerne grundig ud ved alskens drømme og digt, satte hun ofte gluggen op og klipped fugle, som hun lod flyve. Det var et lidet kunststykke, som bedstemor havde lært hende: hun bretted hurtig et ark papir sammen, og i næste øieblik havde hun klippet en fugl med vinger og hale. Siden strøg hun halen mellem to fingre, saa den blev som en vifte — naar hun nu slap den ud gjennem gluggen, gled den afsted over haven og gjærdet som et lidet luftskib og daled ned langt ude paa engen. Nogen kom helt over bækken, og da klapped

Camilla i hænderne, andre kom saavidt over gjærdet, og kanske blev en stymper siddende i et træ. Men blæste det, tog vinden dem og hvirvled dem rundt, løfted dem høit op i luften og førte dem afsted, til hun ikke kunde se dem mere. Saa kunde det hænde, at hun fandt nogen igjen mange dage senere — en laa flad og ynkelig i dammen — en anden var kommet helt over kirken —

*

Idag var det saa mørkt og koldt paa loftet. Vinden peb indunder tagstenene, og regnet trommed. Det drypped fra bjelkerne.

Camilla trak gyngehesten frem paa gulvet og satte sig til at ride. Det dundred i gulvet, det skreg i meierne, og for hvert duk aged hesten sig fremover. Mølleren og konen stod stille og saa, gjennem gluggerne sived et dødt, uldgraat lys ind . . .

Nu red Camilla ud i den vide verden. Farvel, far, farvel, bedstemor! Kanske havde hun noget med, naar hun kom tilbage . . . Hun red over store fjelde og i dybe dale — hun red over buldrende broer og langs strande med muslinger, som glitred og skinned. Det blev mørkt, hun kom til en dyb skog.

— Kjære min hest, spring fort gjennem skogen, det blir snart nat, og saa kommer røverne!

Hun lagde sig frem langs hestens hals, saa hun fik det ene øre mod kindet. Mon der var nogen efter dem? Hun sagtned farten og lytted: jo, jo, der kom de bag hende, der kom de og vilde ta hende og slaa hende ihjel! Kjære min hest, skynd dig, skynd dig! Foran sig saa hun et lys, der var kanske en hytte — — javist, nu saa hun tydelig et lidet vindu — —

Camilla anstrengte sig voldsomt. Det gjaldt at række loftgluggen snarest muligt, og hun drev gyngehesten frem over gulvet ved korte, hidsige ryk. Hun var allerede ganske varm, den lille mund var bidt haardt sammen. Imellem holdt hun paa at slaa kolbøtte — hesten stod paa forbenene og trued med at gaa rundt; men Camilla ændsed intet. Tomme for tomme drev hun den tunge træklods indover loftet med vidunderlig udholdenhed. Hun kjendte, hvor blodet dunked i halsen og tindingen . . .

Der naaed hun væggen. Hun skyndte sig at stikke hodet op i gluggen — mon der ikke sad en snil kone indenfor, som vilde hjælpe?

Men da Camilla havde faaet hodet op i gluggen, glemte hun konen. Det regned ikke længer — et gult, vidunderligt lys straaled op fra de

vaade enge og haven. Lønnetrærnes blade skinned som oljede, og konkylierne rundt rosenbedet gnistred.

Da Camilla vendte sig for at gaa, saa hun en blank solstraale foran sig — den stod urørlig inde i mørket som et mægtigt sølvspyd, der var stødt ind fra tag til gulv . . .

VI.

— Cam — Cam! ropte bedstemor.

— Ja, svarte Camilla lige bag hende.

— Naa, er du der, barnet mit, jeg trodde du var langt borte — —

— Nei, bedstemor, jeg har fulgt efter dig hele tiden.

— Har du det, vennen min, har du det — ja, saa begynder vi at sprøite her. Se endelig til, at du skyller bladene ordentlig af, saa de blir kvit støvet —

— Men vi skulde jo ikke sprøite, bedstemor, vi skulde luge!

— Skulde vi luge — — naa ja, kanske skulde vi luge. Du har vist ret, barn, det regned jo igaar . . .

De gik efter hinanden i en af havens grusgange. Bedstemor havde en vældig, blomstret kyse paa hodet og kasted en ganske rund skygge.

Hun bevæged sig, som om hun gik paa hjul. Kjolen fulgte ikke med — den bare strøg græsset paa begge sider . . . Camilla kom trippende med bøtte og lugekniv — hendes store gule hat skinned som en solsikke. De kom til et bed med havevioler — der stansed bedstemor.

— Hvordan ser det ud her, barn?

— Der er meget ukrudt, bedstemor; men det er ganske lavt, det er vist netop groet op.

— Det er brav, saa faar vi lettere roden med, og det er den, det gjælder. Ellers gror det bare op igjen. Lad mig nu se, at du er en flink liden pige og faar det op altsammen. Jeg sidder her og venter saalænge.

Camilla lagde sig straks ned og begyndte at luge. Hun trykked fingerspidserne i jorden, før hun rykked, og klump efter klump faldt med en dump klang i bøtten. Saa løfted hun hodet.

— Hvorfor skal ukrudtet bort, bedstemor?

— Fordi det er stygt.

— Men hvorfor kommer det saa op?

— Det kommer op, fordi det regner.

— Men det gjør jo de andre blomster ogsaa.

— Ja, de kommer ogsaa op da.

Camilla drog øienbrynene sammen og luged igjen. Hun var ikke tilfreds med svaret — hun tumled videre med tanken.

— Hvor kommer alt ukrudtet fra?

— Det kommer fra marken.

— Er markblomsterne ogsaa ukrudt?

— Ja, naar de kommer ind i haven.

— Men har ikke Gud skabt dem ogsaa?

— Jo, vennen min, det har han. Gud har skabt alt.

— Men hvordan kan vi saa vide, hvilke blomster der er ukrudt, og hvilke der ikke er?

— Det kan vi se, skjønner du.

Camilla vendte sig helt om. Det kunde hun ikke begribe.

— Kan vi se det, bedstemor — hvordan kan vi det?

— Fordi markblomsterne vokser paa marken, og de virkelige blomster i haven.

— Men — men, hvordan kan vi vide, at det er rigtigt, at der ikke er kommet nogen om hverandre, mener jeg, at ikke nogen er blevet ukrudt, som ikke skulde være det?

Bedstemor smilte overbærende.

— Aa, det ved vi nok — det er ikke saa vanskeligt at skjønne.

Men Camilla syntes det var uhyre vanskeligt, og saa spurgte hun igjen:

— Er blaaklokken ukrudt?

— Javist, den vokser jo ude i engen.

— Men den er da ligesaa pen som haveviolen, den er saa deilig blaa?

— Det er den kanske, men den er ukrudt alligevel.

— Er du sikker, bedstemor, er du sikker?

— Vist er jeg det, kan du vide.

Camilla tænkte sig om — saa spurgte hun:

— Men hvis nu blaaklokken grodde i bed ligesom haveviolen — var den saa ukrudt?

— Hvis den grodde i bed — nei, det var den vel ikke.

— Kunde vi saa ikke faa den til at gro i bed?

Bedstemor gabed.

— Det kunde vi kanske.

— Men tænk saa, bedstemor — Camilla traadte ivrig hen foran hende — tænk saa, om blaaklokken ikke var ukrudt, om den igrunden skulde staa i bed ligesom haveviolen!

— Ja — ja, bedstemor rokked med hodet, — ja, ja, nu skal du ikke bekymre dig om det, barnet mit — her har du — her har du — — nei, jeg har nok ingen krone idag, men det er nok rigtigt som det er, og det er ikke noget at tænke paa . . .

Camilla vendte sig uden et ord og begyndte at luge igjen. Men hendes lille hjerne arbeided videre, hun kunde ikke slippe tanken. Det var

slaaet ned i hende, om det nu var ganske rigtigt med de blomster. Der kunde være nogen uretfærdighed. Kanske skulde mange flere ind i haven . . . der var jo tusend fine og vidunderlige blomster i engen og skogen.

VII.

I de følgende dage var Camilla meget ude. Bedstemor saa hende nok hverken i haven eller ved dammen. Den spæde ærtestang, som hun undertiden fisked karudser med, stod plantet ved bredden, hvor hun sidst havde stukket den ned. Den lille stump snøre med knappenaalskrogen flaged ud i veiret som en tynd vimpel . . .

— Vi skulde jo luge, vi skulde jo luge, jamred bedstemor, nu gror det rent over altsammen . . . Og hver gang svarte Camilla:

— Snille bedstemor, faar jeg vente lidt, bare nogen faa dage, saa skal jeg luge, saa meget du vil.

— Ja, ja barn, jeg skal vist ikke plage dig, har du noget andet for, saa ved du, jeg vil ikke forstyrre dig. Men det blir saa meget mere at gjøre siden.

— Pyt, bedstemor, det skal jeg nok greie, det skal gaa som en vind.

— Men hvordan ser du ud, barn — du har jo jord paa hænderne, og din hals er ganske brændt af solen — — hvad er det for noget, du holder paa med?

— Jeg skal sige det siden, jeg skal sige det siden! Camilla skyndte sig afsted, mens bedstemor stod og rysted paa hodet . . .

Ja, Camilla havde pludselig faaet travelt. Fra tidlig om morgenen var hun paafærde i heien bag prestegaarden. Her havde hun fundet et lidet lunt jordstykke, som hun holdt paa at omdanne til have. Hun havde slæbt hakke, rive og spade med sig, og nu stræved hun alene i solskinnet, saa meget hun orked. Med usigeligt mas havde hun faaet græstorven vendt — spaden var saa tung, og hendes fod var saa liden. Men hun havde trampet den ned, saa dybt hun kunde, stik efter stik, til hun var ganske saar under fodsaalen. Siden kom turen til hakken og riven. Tilsidst hented hun gjødning og sand i bøtten og laved fire smaa bed med smale grusgange, som slynged sig sammen.

Nu kom turen til blomsterne.

Camilla tog igjen bøtten og lugekniven, men dennegang søgte hun langt indover heien eller ud i engkanterne. Hver gang kom hun tilbage med en mængde blomster, som hun omhyggelig

havde skaaret ud af torven: blaaklokke, løvetand, stedmorsblomst, prestekrave og marihaand. Ved at bløde dem i vand, skilte hun forsigtig mulden fra rødderne og gav sig nu til at plante dem. Blaaklokkerne fik et helt bed for sig selv, og udenom satte hun en ring af gul løvetand. De smaa, ydmyge stedmorsblomster planted hun i grupper, mens prestekraven og marihaanden blev stukket ned enkeltvis.

Da bedene var fulde af blomster, gik Camilla til Svanebækken og sanked skjæl og snilehuse. Der laa en saadan mængde udover sanden: smaa, snoede trompetsnegle og hvide, hvælvede muslingskaller med striber. Hun fandt ogsaa brogede smaasten, som sjøen havde rullet og slebet, til de var runde som kiksekugler — og hun bukked sig og bukked sig. Der var saa meget, og det var saa vakkert. Hun kom hjem med en hel byrde, saa armene værked af at bære. Siden stased hun sin lille have op, smykked jorden med de vakreste skjæl og lagde de andre i ringe om bedene.

Da Camilla nu havde faaet sin lille have færdig, kom der en usigelig fryd over hende. Hun kunde sidde stille hele timer ad gangen paa en sten og stirre fortabt ind mellem sine blomster. Hun lod øiet følge grusgangene og glæded

sig ved deres sølvgraa farve. Hun kunde ikke bli mæt af blaaklokkernes pragt, og de smaa stedmorsblomster gjorde hende ganske blød om hjertet. Hun sad og elsked sin lille have, saa hun kunde kysset hver blomst og hvert blad — var det ikke den vakreste have i verden? Og naar en sommerfugl havde fundet veien og sænked sig i en af blomsterne — da kjendte Camilla ingen grænse for sin lykke. Det var jo hendes blomst, den sad paa — det var af hendes blomst, den suged!

Camilla saa til sin have mange gange om dagen. Hun var umaadelig spændt paa, om blomsterne vilde trives, og hun vanded dem omhyggelig hver morgen og aften. Der laa en grund myr paa heien, hvor hun kunde fylde sin sprøite, og hun dypped den flittig. Imellem fulgte store, flade vandkalve med — de svømmed forfærdet rundt i spandet og satte ret tilbunds, naar hun slap dem ud. Der var ogsaa vandedderkop i myren — hun kunde ofte se dens boble skinne nede i vandet som en sølvkugle.

Bedstemor begreb fremdeles ikke, hvad hendes lille pige havde saa travelt med. Camilla var begyndt at hjælpe hende med haven, men straks hun var færdig, søgte hun op i heien. Den lille plet deroppe drog hende til sig — hun kredsed

om den hele dagen. Hun laa deroppe og luged og raged, og hendes hjerte bøied sig i ømhed mod de smaa planter, som hun havde taget til sig. Da nogen af dem visned, blev hun helt mismodig, om hun end straks planted nye istedet. Hun fordobled sin omhu — hun bandt hver hældende stilk til smaa pinder med rødt uldgarn, og da flere af stedmorsblomsterne begyndte at hænge, støtted hun deres hoder op med smaasten, saa de ikke skulde komme til at ligge paa den fugtige jord. Hun kikked ogsaa bekymret efter veiret og forsøgte at læse i skyerne, og naar hun fandt en rød marihøne, tog hun den straks paa haanden, og sagde, som onkel Munch havde lært hende:

Marihøne, marihøne, flyv flyv flyv!
Idag er det godt veir,
imorgen er det vaadt veir.
Idag skinner sol herind,
imorgen er regn og vind.
Idag bygger hanen hus,
imorgen ramler det i grus.
Idag staar myrens dør paa klem,
imorgen kryber snilen frem.
Idag galer gjøken,
imorgen daler røgen.
Idag synger sisken,
imorgen sprætter fisken.

Idag svaler skyggen,
imorgen bider myggen.
Idag kan du varme dig,
imorgen — Gud forbarme sig!

Blev den lille marihøne endnu siddende, begyndte Camilla taalmodig at læse sit lange vers op igjen . . .

Den lille have trivedes fra dag til dag. Camilla havde snart den usigelige glæde at se nye knopper titte frem og springe. Vel visned en og anden blomst endnu ned; men da hun saa, der kom nye istedet, mange flere end der visned, trøsted hun sig snart. Og som dagene gik, gav blomsterne hende desuden saa meget at tænke paa. Hun syntes de blev større og vakrere — blaaklokkerne og prestekraverne var ikke saa spinkle og tynde som før, marihaanden begyndte at ligne store svibler, og løvetanden fik høie, udblæste stilke og tunge knopper. Men stedmorsblomsterne var de mærkeligste, de voksed aldeles tydelig . . . Fra smaa blege, forkrøblede planter forvandled de efterhaanden form og farve og nærmed sig have-violens størrelse. Hver knop, der sprang, udfolded noget mer end den foregaaende — Camilla kunde næsten ikke tro sine øine. Flere gange brød hun blomster i engen og sammenligned, og for hver gang syntes hun

forskjellen var betydeligere. Hendes lille hjerne begyndte igjen at arbeide — kunde det vel være, som bedstemor sagde, at der var saadan forskjel paa blomsterne? Var ikke hendes blomster nu lige saa rigtige som bedstemors? Nu stod de jo i have de ogsaa. Og kunde det ikke være, at saa mange blomster var tynde og fattige, fordi de ikke grodde i have? Kanske blev de store og pene allesammen, hvis de bare blev pleiet. Hvem havde egentlig delt dem ind?

Det var især dette, som voldte hende hovedbrud. Ret som det var, rynked hun sin lille pande og grubled og undred sig. Hvem havde vel gjort det slig som det var, for det kunde, det kunde ikke være rigtigt!

En morgen kom hun stormende ind til bedstemor. Hun holdt en stor, broget stedmorsblomst i haanden.

— Bedstemor, bedstemor, se, se! Er det ikke en haveviol?

— Jo, sagde bedstemor, da hun havde faaet brillerne paa — det er det vist.

— Aa bedstemor, saa har du ikke sagt rigtig, saa er stedmorsblomsten ikke ukrudt, for det er en stedmorsblomst, som jeg har plantet!

— Er det en stedmorsblomst, som du har plantet? Nu ja, saa er det jo ingen haveviol.

— Men bedstemor, skjønner du da ikke — den var ikke saadan, da jeg planted den! Jeg har laget en liden have, nu maa du være med op paa fjeldet og se den. Du kan ikke tænke dig, hvor vakker den er!

— Har du laget en liden have — — men hvor har du faaet blomster, barn?

— Vent, vent, saa skal du se — aa, de er saa nydelige! Camilla klapped i hænderne og dansed foran ud af døren. Hun drog og sled i bedstemor for at hjælpe hende opad fjeldet, det hjalp ikke, at bedstemor var gammel og skrøbelig og daarlig tilbens — hun maatte op bratte berget. Der stod de begge foran haven, og Camilla saa paa bedstemor med et triumferende smil. Hvad vilde hun vel sige nu?

— Men barn, sagde bedstemor og snapped efter pusten — hvorfor har du ikke sagt mig, at du vilde ha en liden have, saa kunde du jo faaet ordentlige blomster!

Da maatte Camilla snu sig helt væk, for øinene løb fulde af taarer.

— Skjønner du da ikke — — men bedstemor, jeg vilde jo netop — — hun kunde ikke sige et ord mere.

VIII.

Det hændte en vaar, at en stor, gammel høne lagde sig til paa et eneste andeæg. Camilla vidste om det, men hun sagde ikke fra, og saa fik hønen ligge ifred. Den laa langt af veien — to-tre bøsseskud fra hønsehuset — op under en flad enerbusk — der havde den karet sig et hul i moset og lagt sig til efter alle kunstens regler. En af ænderne havde vel sluppet et æg deroppe — de havde aldrig tid til at gaa hjem til rederne som andre skikkelige fugle, men lod sine æg falde, hvor det kunde være. Derfor hændte det sig, at Camilla og bedstemor, og hvem det nu var, fandt store, grønne andeæg paa de mærkeligste steder, ofte vidt fra prestegaarden, saa det var dem helt ubegribeligt, hvad ænderne skulde saa langt af led. Men værre var det, at en og anden rugesyg høne stundom slumped over dem — de kunde ikke modstaa, og saa

lagde de sig plat ned og ruged. Deraf kom det sig, at der var de mærkeligste tilstande i hønsegaarden — ret som det var, tropped en af hønsene op med en liden andunge i kjølvandet — altid bare en — og saa blev det galt paa alle maader. I begyndelsen blev de smaa sat ind til ænderne; men de blev uden videre hugget ihjel eller smidt paa dør. Siden blev der prøvet med *en* høne — det gik ogsaa galt. Hønen brød sig kun om sin egen unge og gav de andre en god dag. Camilla vidste nok besked — hun saa uvæsenet gribe om sig fra uge til uge. En efter en af hønsene holdt op at værpe og hang med hodet. — Kluk—kluk — sagde de og gik ud i marken for at lede efter andeæg. Og kluk—kluk — der kom den ene efter den anden tilbage med en liden pibende andunge efter sig, det var den rareste hønsegaard i verden! Men saa blev bedstemor omsider kjed af det og gav gaardsgutten besked, og næste morgen hjalp det ikke, alt det hønsene klukked — der var ikke en eneste liden and, som svarte. De var borte allesammen, baade de smaa og de store! — Nu er vi da kvit det spektakel, sagde bedstemor — hun vidste ikke, hvad Camilla vidste, og Camilla sagde ikke et ord.

Den store, gamle høne saa ud til at ta tingen meget alvorlig. Med den falmede, visne kam ned

over det ene øie laa den godt indunder enerbusken og turde knapt snappe efter en flue. Camilla vidste om det fra første stund, hun hented brødsmuler, korn og vand til den og hygged om den paa alle maader. Engang i regnveir bredte hun sin gamle vinterkaabe over busken og dytted godt omkring med mose, og hver aften i tusmørket titted hun op til den. Da laa den tyk og stor og stille og blinked saavidt til hende med de runde, dumme øine. — Bare ikke ræven tar dig inat, tænkte Camilla; men det gjorde den ikke. Dagene gik, der blev det deiligste veir, og saa kom kyllingen!

Det var en liden gul dot ligesom alle de andre med korte, flade andeben — pip, sagde den og tog nogen skridt — pip—pip! Foran gik hønen udblæst og tyk og vendte hodet for hvert steg — kluk—kluk! Camilla mødte dem i bakken bag fjøset. Hønen skjæved tilfreds op til hende — den ligned bedstemor paa en prik saa hun maatte le høit. — Kluk—kluk — den saa ud, som den havde tyve efter sig, og saa var det bare en eneste ynkelig andunge!

Der blev hel opstandelse paa prestegaarden — var de ænder da ikke til at faa has paa? Bedstemor skjændte, og pigerne lo; men den vesle gule dot var saa inderlig sød, og det var

jo bare den ene. Nok af det — Camilla fik den til odel og eie, og saa blev den gamle høne gaaende med andungen.

Det var et underligt par, de to. Camilla kunde lange stunder ad gangen glemme alt andet for dem. Imellem lukked hun dem ind i haven — der blev de saa alle tre i timevis. Den gamle høne gjorde sig flid, den gik fra busk til busk og vilde lære andungen at spise ribskart og grønne stikkelsbær — den viste ogsaa, hvorledes et sandbad skulde tages og mange andre kunster, som en god høne kjender. Men først og sidst var den paafærde i blomsterbedene. Der fik de fede, brune muldklumper formelig vinger — for hvert spark fløi de bagover, undertiden flere alen ad gangen. Kom nu andungen for nær, hændte det, at et af disse spark sendte den som en ball tværs over grusgangen og hen i Dronning Dagmar-hækken paa den anden side. Der sad den som en gul rose mellem alle de røde!

Efterhaanden kom Camilla til at omfatte dem begge med en særegen interesse. I hendes leg blev hønen bedstemor og den lille andunge hende selv. Det ærgred hende da ofte, at den gamle høne ikke kunde sige andet end kluk—kluk — der var da meget andet, den lille andunge kunde ha godt af at høre! Naar den tripped omkring

og pipped og spurgte og vilde vide besked om det ene og andet, saa fik den aldrig andet end det evindelige kluk—kluk til svar. Det var kanske godt nok til en kylling, tænkte hun; men ikke til en andunge. Camilla syntes, at hønen var dum — den forstod ikke, at dens unge ikke var en rigtig liden kylling. Den kom med sine ribs og sine stikkelsbær uafladelig, naar den lille unge vilde ha smaa, lækre sniler og friskt grønt. Den bare klukked og nikked og skjønte ingen ting. Det var akkurat som med bedstemor. Naar Camilla vilde vide besked om et eller andet — naar hun kom med sine funderinger og smaa spørgsmaal, fik hun sjelden noget ordentligt svar. Bedstemor lod hende snakke og snakke; men hun tog ligesom ingen del i, hvad hun hørte. Hun bare sad og nikked med hodet og smilte og var blid, og naar hun sagde nogen ord, var det som til en liden dukke. Det var saa sukkersødt og blidt; men det var ikke noget ordentligt svar, og undertiden slog hun det bare hen. Hver gang blev Camilla siddende med en halvt skamfuld følelse — hun kjendte sig ydmyget og saaret — det lukked sig i hende. Hvorfor kunde ikke bedstemor snakke ordentlig med hende, fordi hun var liden? Hvorfor kunde bedstemor ikke være som onkel Munch? Han hørte opmærksomt paa hende,

han gik ind i hendes egne tanker og svarte og forklarte hende, saa alt blev tydeligt. Han slog aldrig noget hen, han sad og snakked med hende, som om hun var voksen. Hun blev helt varm om hjertet, naar hun kom til at tænke paa onkel Munch. Han var saa god og klog — han var sikkert den klogeste mand i verden. Havde han bare ikke boet saa langt borte! Nu saa hun ham saa sjelden — der kunde gaa aar imellem — saa kom han pludselig farende i sin grønne jagtvogn med et helt kobbel hunde efter sig . . .

Nei, bedstemor var ikke som onkel Munch. Naar han var hos hende, følte hun sig større og klogere, men naar han reiste, skrumped hun ligesom sammen. Nei, bedstemor var som hønen — den gik der tyk og blid og klukked og nikked og trodde, at alt var, som det skulde være. Camilla havde ofte lyst til at ruske den ordentlig — hun blev sint paa den lille andunges vegne og fandt paa alskens puds og spilopper for at ærgre hønen og hevne sig paa den. Om hun end holdt meget af bedstemor — nogen misfornøielse var der jo, og den misfornøielse overførte hun paa hønen. Hvad var den ikke for et lidet fæhode? Der gik den lille andunge saa inderlig uforstaaet og hjælpeløs.

Men stundom hændte der noget, som bragte

hønen ud af ligevægten og rokked den i al dens sløve, godmodige tryghed, og nu blev det hønens tur til at føle sig hjælpeløs. Da straaled Camilla!

Det var helst karudsdammen, som afstedkom forstyrrelsen. Det kunde jo hænde, at de alle tre slumped did ned ogsaa, og der lagde den lille andunge plat paa vandet. — Pip — sagde den og vrikked med stjerten — pip—pip! Da tripped hønen frem og tilbage langs bredden, kaldte med bange, ængstelig stemme og kunde ikke begribe noget. Var dette dens egen lille unge? Saadan havde den da aldrig gjort selv . . .

Men naar den lille andunge godt og vel var kommet paa det tørre, slog hønnen sig snart tiltaals. Den blev atter sløv og godmodig. Den begyndte igjen at nikke og klukke. — Herregud, det havde saavist ingen fare — dens lille kylling var saavist en rigtig liden kylling — det var saavist skeet af vanvare . . .

— Hvad var den ikke for et fæ, tænkte Camilla.

IX.

Om søndagen gik Camilla og bedstemor i kirken.

Var det sommer, stod Camilla tidlig op, og længe før det ringte, var hun paafærde i heien bag prestegaarden. Hun stirred indover bygden, hun stod og følte, hvor det var søndag. Hun kunde høre det paa stilheden — se det paa birkene og lynget.

Der drog en sagte blæst over heien . . .

Hun havde sin bedste kjole paa og smaa sko med spænder. De lyste for hvert skridt, hun tog. En dæmpet, uforklarlig glæde brused op i hende. Snart kom alle hestene og menneskene. Nogen kom langt inde fra skogene — de gik med lange skridt og sig i knærne, og nogen kom helt ude fra øerene. De rulled med overkroppen og holdt albuerne ud til siden. Klokkeren kom, og lensmanden kom — han havde altid noget at læse

op fra kirkebakken, og da stod folk om ham som maur — og kanske kom Gyda og Helene.

Det var to blonde piger, som altid neied saa pent til hende. De havde tynde, lysegule fletter og hvide øienhaar, og naar de smilte, blev øinene skjæve, saa de ligned kinesere. Camilla syntes om dem, fordi de var saa venlige, og fordi hun var saa alene. De snakked ofte sammen, naar de kom ud af kirken, og hver gang bad Camilla, at de skulde komme og besøge hende. Det loved de begge to — de smilte og neied; men de kom aldrig. Det var noksaa leit, for hun var saa alene — der var ingen anden, hun kunde lege med. Der havde nok været en liden pige hos postmesteren, men hun var reist langt bort til en moster . . .

Camilla havde sin smukkeste hat paa hodet, en stor, grøn sivhat — den tog hun paa armen som en kurv og gav sig til at sanke blomster. Der grodde saa meget oppe i heien — klokkelyng, engsmelder, vild tusindfryd og gul kløverblomst. De sidste fandtes ikke andre steder, og hun plukked dem forsigtig, som om det var kostelige roser. Hun brød ogsaa imellem en blomst i sin have — det havde hun raad til, for iaar var der forfærdelig mange. Imens var bygdens hvidskjæggede ringer kommet -- han aabned lemmerne i

taarnet og satte de to gamle malmklokker i sving . . . Der kom den første tone svirrende ud gjennem gluggen, og nu ropte de mod øst og vest, klokkerne, med hver sin stemme — den ene lys og klar som en ung, fyldig sopran, den anden tung og dyb som en rungende baryton. De bar hinanden, tonerne, tumled om hinanden og smelted undertiden sammen til en eneste, der seiled høit over de andre, til den brast mod en eller anden fjern aas . . .

Da listed Camilla sig ind i vaabenhuset og gav sig til at klavre op ad de forfaldne trapper. Evighedskranse med lange, gulnede silkebaand hang rundt væggene — de hang som erindring om de døde — og nogensteds traadte gamle, støvede blikskjolde frem af skyggen med snørklede, næsten ulæselige bogstaver. Det knaged i trinene, og det lugted mugg og ælde. Hun naaed op paa kirkens loft, hvor alskens udbrugte gjenstande laa henslængt i krogene. En døbefunt med fladt tinfad stod midt paa gulvet, et sort kors hælded mod væggen, og ved vinduet kunde hun skimte et lavt, simpelt knæfald. Rotterne havde ædt det meste af skindet, det lodne stop grodde af hullerne. De spinkle tremmer kasted lange skygger hen ad gulvet . . .

Fra loftet førte tre steile trapper op i taarnet. Naar hun lagde hodet bagover, kunde hun se nogen af trinene mod lysningen fra gluggerne. Hvert øieblik fôr der en skygge henover . . . det var en af klokkerne, som svinged frem og tilbage over aabningen i taarngulvet. Hvert klemt gav en forfærdelig gjenklang i loftet og vaabenhuset. Tonerne jog rundt mellem væggene og sprængte paa. De svulmed og vilde ud — de fyldte hele rummet med sin drønnen og skjælven. Det ormstukne tømmer gav sig — der dryssed gult støv fra hullerne.

Camilla følte sit hjerte banke, og en svag svimmelhed greb hende. Træværket skalv, og trappen gynged. Men hun gik modig videre. Hun holdt i trinene med begge hænder og vendte ansigtet opad — det hjalp. Imens voksed larmen — den styrted tilsidst ned over hende som en torden, der vilde feie hende væk og slaa hende i gulvet. Det suged under brystet, og hun lukked øinene.

Saa krøb hun som et firben op gjennem gulvet og huked sig sammen i en krog af taarnet. Over hendes hode husked klokkerne frem og tilbage. Hver gang de vendte sit gab mod gluggerne, hugg jernknebelen i, og en vældig tone sprang fra malmen. Tilslut hørte hun den ikke

længer. Hun kjendte kun som en stemmegaffel mod tænderne . . .

Omsider slog knebelen sit sidste slag, og den syngende malm faldt efterhaanden til ro. Camilla dukked frem under klokkerne og rakte den hvidskjæggede ringer haanden. Hun saa, at det lysned i hans ansigt, og at hans mund rørte sig, men hun kunde ikke høre et ord. Endnu summed der som en vældig humle i øret, og hun var yr og fortumlet, saa hun maatte støtte for sig med hænderne.

Fra taarnet var der en vid udsigt. Camilla flytted sig fra den ene glugge til den anden. Hun smilte af henrykkelse — hun strakte armene ud og vinked til markerne og skogen. Hvor trærne var smaa, hvor prestegaarden var liden og lav. Langt borte paa veien kom smaa, sorte tingester krybende — det var menneskene, som skulde til kirken. De var saa langt borte, at hun syntes de kom fra verdens ende. Men de kom alligevel, og de kom for at høre hendes far prædike. Hvor det maatte være stort at være prest!

Hun følte et øieblik stolthed over at være prestens datter. Kirken og søndagen og klokkeklangen — var det ikke igrunden fars? Menneskene, som kom der langt borte, hørte de lige-

som ikke ham til? Skogen og markerne og alt, hun kunde se . . . var det ikke ogsaa hans? Og naar det var hans, havde ogsaa hun en liden del i det. Hun eied ogsaa lidt af søndagen, et lidet, skinnende hjørne!

Camilla stod i taarnet og følte sig tilslut som en liden prinsesse. En vældig jubel steg op i hende, hun greb ned i hatten og slængte en haandfuld blomster ud gjennem gluggen. De sank langsomt ned gjennem luften, sank og rørte sig som sommerfugle. Camilla kasted igjen . . . der . . . der . . . mod øst og vest, mod alle kanter af sit store søndagsrige. Hun øste med fulde hænder ud fra taarnet, øste af sin uendelige rigdom og sit unge, jublende hjerte . . .

X.

Hvor Camilla kunde føle sig uendelig rig! Der var dage i hendes liv, hvor hun syntes, at ingen i verden eied saa meget som hun. Hvor hun vendte sig, var der noget, som kaldte, hvor hun gik hen, var der noget, som nikked og smilte. Det var, som marken og heien og trærne kom hende imøde — de glæded sig med hende og delte hendes lykkefølelse og var hende inderlig venligsindet. Hun mærked det saa godt — de stod og lytted, naar hun kom. Vi kjender dig, vi kjender dig, suste det omkring hende . . .

*

Aftenen, som fulgte en slig dag, var vidunderlig stille.

Bag heien kom tusmørket glidende. Trær og buske dukked sig og skrumped sammen. Tærskemaskinen rakte sit sorte stillads i veiret, den skrev tilsidst en vældig rune paa den dunkle himmel. Den første stjerne sprang ud — den blaffed nogen

gange og skjød fine sølvnaale fra sig — — saa brændte den videre med mat, isblaa flamme . . .

Camilla havde sat sig ud paa trappen. Hun syntes om at se ind i dunkelheden og lytte til de mange lyd, naar dagen sank. Natravn og flaggermus kom flyvende — oldenborren summed rundt i haven. En gammel lind nær huset gav en tynd, vibrerende tone fra sig — det var myggen, som sang mellem dens grønne blade. Hun sad og undred sig og brød sin hjerne. Hvor kom mørket fra, og hvor gik det hen? Hvor blev vinden af, som suste i lynget og i græsset . . . Hun stirred op mod stjernen og tænkte paa Gud. Nu sad han kanske og saa ud i aftenen, han ogsaa. Han sad paa en lav sølvskammel og støtted hagen i hænderne. Mon han kunde se hende deroppe fra? Hvor vakker jorden maatte se ud, hvor dens enge og haver maatte skinne af farver . . . Nu begyndte bønnerne at stige op til ham fra jorden . . . først de bittesmaa fra barnene, som lagde sig tidlig, siden de store fra far og mor, som lagde sig senere, og sidst de største fra kongerne og keiserne, som lagde sig senest og havde hele verden at be for. Og Gud sad paa skammelen og lytted og lytted — undertiden nikked han, og undertiden rysted han paa hodet. Han hørte dem alle, men der var saa

mange, som bad, og de bad om saa meget . . . Kanske bad dyrene ogsaa — de bad paa sin maade, og Gud forstod dem . . .

Fra dammen løfted sig en høi stemme, som skar ind i hendes grublerier — det var en gammel, tyk padde, som holdt til mellem sivene. Hun havde engang listet sig over den — da sad den midt paa træbroen og gjøed som en hund. Den vendte sin brede flab iveiret og skraaled henrykt ud over vandspeilet — dens flade krop trak sig sammen som en blæsebælg. Hvor den var hæslig, der den sad! Hun slog haandfladerne sammen med et høit klask og skræmte den. I det samme gjorde padden et langt spring ud i dammen — — hun saa, at den ligned et lidet menneske, og hun angred.

Kvelden gik efterhaanden over til nat. Græshopperne havde allerede messet længe.

Bedstemor kom ud med sjal og strikketøi — lidt efter dukked far frem i døren med langpibe. En sjelden gang gik han ned i haven, og da hændte det, at han strøg Camilla langsomt over haaret.

— Sidder du der? sagde han blødt og stille, ligesom for sig selv.

Men det at far klapped hende, greb Camilla saa forunderlig om hjertet, at hun var lige ved at graate.

XI.

Hendes store, fine far!

Allerede som ganske lidet barn havde hun hængt ved ham med en inderlig hengivenhed. Men denne hengivenhed var blandet med en respekt og ærbødighed, der ofte havde faaet hende til at stanse sin leg, straks hun saa ham. En dyb generthed, der efterhaanden gik over til skyhed, greb hende lidt efter lidt i hans nærværelse. Hun vidste ikke selv hvorfor, men som hun blev ældre, var det, som han blev større og hun mindre. Istedetfor at deres fortrolighed skulde vokse, følte hun, at den aftog og blev svagere. Bare han kom ind i stuen, kunde hun kjende sig underlig tvungen — hun maatte lægge baand paa sig, enten hun vilde eller ikke — han fyldte stuen med sit væsen, saa alt ligesom banked i takt med ham. Der sad hun og mærked med sig selv, hvor hun blev mere og mere keitet og forlegen.

Hun trak i sine fingre og gav sig til at bestille noget, hun vilde ryste det af sig og være kjæk og frimodig; men det nytted altsammen saa lidet. Undertiden var det hende en ren pine, og hun maatte gjøre vold paa sig for at holde det ud. Hun vilde helst reise sig og gaa, men ofte kunde hun ikke faa det til, og saa blev hun siddende alligevel. Imellem søgte hun efter noget at spørge ham om — det følte hun vilde hjælpe — og hun ledte rundt i sin hjerne for at finde et eller andet, som ikke hørtes dumt og barnslig ud. Hun havde saadan trang til at tækkes ham — hun sad og ønsked, at hun kunde sige noget, han vilde like. Til andre tider saa hun stjaalent hen paa ham og forsøgte at forklare sig, hvad det var, som ligesom stængte for hende. Aldrig havde han snakket et haardt ord til hende, aldrig havde hun seet ham opfarende eller heftig — — det var ikke det. Hun sad og fulgte linjerne i hans ansigt og forsøgte at læse i trækkene. Hvor saa han ikke fin og forstandig ud — —

Hun kunde huske, at hun som bitte liden pige havde kysset ham paa kindet. Han pleied at ta hende op paa sit fang hver aften, mens barnepigen stod i døren og vented. Saa sang han for hende og spøgte med hende og fik hende

til at le — hun saa det altsammen som gjennem en fjern drøm . . .

Camilla kunde bli ved at se paa far, mens den ene erindring efter den anden dukked frem. Hun saa sig selv gaa ved hans side gjennem en lang gade med en mængde butiker. Hvad det var for en by, vidste hun ikke, hun saa kun en rad med lygter og skinnende vinduer, hvor alskens gjenstande var udstillet. Hun holdt ham i haanden og fik ham til at stanse uafladelig — imellem maatte han løfte hende høit, forat hun bedre kunde se — og de var ogsaa indom nogle steder og kjøbte legetøi. De mødte en mængde store heste og saa en gul omnibus, som kom buldrende over stenbrolægningen. En gang tog han hende i sine arme og skyndte sig over gaden . . .

Saa var hun med ham og saa en stor pantomime. De sad paa en bænk mellem en mængde mennesker, og en gut med kurv paa armen og hvid lue gik frem og tilbage og solgte biscuit. Der hang et stort tæppe foran dem, og da det rulledes op, saa de ind i en skog, hvor nogen mennesker gik frem og tilbage og stødte med armene i luften og pegte. Ingen af dem snakked — de bare brugte armer og ben og nikked imellem voldsomt med hodet. Camilla var lige ved

at le; men saa gik de allesammen uden én. Det var en gammel mand med hvidt skjæg og kaarde ved siden, og ret som han stod der ganske alene med haanden for panden, styrted en røver løs paa ham fra hver side. Da drog den gamle mand sin kaarde og stak omkring sig til begge sider, saa han fik dræbt dem begge to . . .

Nu var der et hul i hendes hukommelse, og hvad hun siden husked, kunde hun daarlig faa til at hænge sammen med det første. Hun var heller ikke længer sikker paa billedernes rækkefølge. Der var nogen mænd og en ung gut, som blev bundet fast til en levende hest — aa, de surred og bandt ham, saa det var en ynk at se — der laa han langs hestens ryg med ansigtet iveiret og kunde ikke røre sig. Svup — en af mændene langed hesten et knaldende slag over lænden, og som en pil fôr den afgaarde med gutten og blev borte.

Siden var der en ung gut igjen — om det var den samme, var hun ikke aldeles vis paa — som skulde kjæmpe med et frygteligt uhyre. Det husked hun kanske bedst af det hele. Hun kunde endnu se uhyret komme — det var grønt som irret kobber, havde store, hæslige vinger og drog en umaadelig, takket hale efter sig. Den unge gut havde rustning og sværd, men hvordan det

nu var eller ikke, saa fik uhyret fat i hans høire arm og fløi langsomt tilveirs med ham, mens det slog med sine grønne vinger. Da tog den unge gut sværdet i venstre haand og hugg løs. Uhyret daled — det orked ikke mere — det retted sin lange, bugtede krop ud og sank mat og kraftløst sammen. Saa liden Camilla dengang maatte være, havde hun dog forstaaet, at det ikke var noget virkeligt uhyre, desuden havde hun tydelig seet en fin snor og skjønte, at det bare blev heiset og sænket . . .

En anden erindring gled ogsaa frem. Camilla og far gik i en stor, grøn park. Der sprang en mængde barn omkring og legte, nogen slog ball ude paa plænerne, og andre havde travelt med alleslags drager af pap og lærred, som de satte op mod vinden. Nogen var saa høit, at de bare saa ud som bittesmaa prikker, andre steg netop tilveirs med lange, raslende haler efter sig. Der hørtes stemmer og glad latter rundt dem, og da far om lidt tog plads paa en bænk, smutted Camilla et øieblik fra ham ind paa en af plænerne for bedre at se. Pludselig blev der ropt noget i nærheden, og folk sprang til alle kanter. Der var gaaet en line itu, og en af de største drager kom skjenende ned med frygtelig fart. Imellem gjorde den nogen vældige kast frem og tilbage

— saa fôr den mod Camilla, strøg hendes kjole og planted sin tykke træstang dybt ned i græsset foran hende. De skreg omkring — saa kom far løbende barhodet:

— Aa Camilla, Camilla, sagde han og tog hende i armene, vennen min, barnet mit — han kunde vist ikke sige mere. Men hun kjendte, hvor han trykked hende heftig til sig, og hun saa med forundring, at der rulled store taarer nedad hans kinder.

— Far, havde hun spurgt, hvad — hvad er det — — er du ond paa mig?

Han bare klapped og strøg hende, han sagde ikke et ord. Der stimled fuldt af mennesker omkring dem, og de saa paa hende, og de spurgte. Hun forstod det ikke ganske, hun saa rundt sig med store, opspilede øine — var det for hendes skyld al den staahei der? Var det for hendes skyld, at far graat? Hun blev forvirret og ængstelig, hendes lille mund begyndte at skjælve, og tilslut kunde hun ikke lade være at graate . . .

Hun hørte udraab af medlidenhed — de ynked hende og vilde trøste — der raktes hænder frem for at hjælpe. Folk puffed og skjøv hinanden tilside — — der var en dame, som knæled foran hende og rakte hende en stor, gul appelsin . . .

Saa husked hun, at hun og far kjørte hjem

paa taget af en omnibus. Hun havde hele fanget fuldt af poser og kræmmerhuse, og far sad og smilte til hende og snakked med hende hele tiden. Flere gange klapped han hende paa kindet . . .

Hvor han maatte være glad i hende den gang — —

— — — — —

Camilla kunde mane frem den ene erindring efter den anden fra sin spædeste barndom — — hvordan det var eller ikke, saa var far altid med: Hun sad med ham i en jernbanekupé og stirred udover en tusmørk slette . . . Fjernt bag dem røg det af en mængde fabrikpiber, og røgen og mørket blanded sig ligesom sammen. Store funker fra lokomotivet fløi forbi kupévinduet som stjerneskud, og bag sletten hæved maanen sig aldeles blodrød og kjæmpemæssig forstørret gjennem dampen fra markerne. Den fulgte hele tiden hjemover — gled stille og rolig gjennem luften som en ballon . . .

Billedet stod endnu skarpt og tydeligt foran hende, skjønt hun ikke kunde været meget over de tre aar: far, som sad i kupéhjørnet med en bog tæt op til øinene . . . fabrikpiberne, som røg bag sletten . . . maanen, som fulgte stille udenfor . . .

Da havde hun kjendt en haand, som drog hende forsigtig i øret:

— Hvad er det min lille pige sidder og tænker paa?

Hun kunde endnu høre tonefaldet, hvor det var uendelig blødt og uendelig kjærligt — —

Saa var der et stort hospital med hvide murvægge. Høie, smale vinduer lod lyset falde ind over to lange rækker med senge — i midten førte et smalt tæppe tværs gjennem rummet. Hvidklædte kvindeskikkelser gled stille frem og tilbage, og der var en ækkel, sød, tyk luft. Ved en og anden af sengene sad nogen mennesker og snakked med de syge — flere havde blomster og smaa pakker med. De snakked ganske lavt og stak saa underlig af mod alt det hvide med sine mørke, ensfarvede klæder. Camilla følte sig som i en kirke — hun putted beklemt sin haand ind i fars og gik stille med ham op mellem sengene, hvor de syge laa og fulgte dem med sine matte, sørgmodige øine. Hun turde tilsidst ikke se op, men gik de sidste skridt med nedslagne øine. Far stansed ved en af de øverste senge, hvor en liden, gulagtig dame laa og hosted og hosted. Camilla husked utydelig, at hun en eller anden gang havde seet hende før, men erindred nu bare, at den syge gav hende nogen

klissede brystsukker, som det var hende umuligt at stikke i munden. Hun væmmedes ved dem. Siden saa hun en liden, syg pige, som laa alene og uafladelig vendte øinene mod døren. De gik begge bort og snakked med hende. Den lille pige var hvid som voks og skulde snart dø.

Paa hjemveien havde far været stærkt bevæget. Han havde holdt hende saa længe i haanden og snakket om den lille pige:

— Hun var ikke større end dig, sagde han — og alligevel skulde hun dø — — det maa du ikke gjøre, Camilla, du maa aldrig dø fra mig — —

Hvor uendelig glad han maatte være i hende den gang!

Det sagde han aldrig nu.

XII.

En junidag var Camilla i haven og legte. Hun sad nede i græsset og var umaadelig optaget af nogen smaa sniler med gule og brune huse paa ryggen. De krøb alle henover en flad stenhelle og trak en vaad vei efter sig i solskinnet. De krøb omkap med hornene vidt ud til begge sider, mens Camilla styred dem med et langt straa. Hun snakked ogsaa til dem, som om det var heste, smatted med tungen og søgte at drive dem frem efter bedste evne. Men de smaa bæster var høist uvillige — uafladelig traved de ud af kjørebanen istedetfor at holde ret linje — eller de blev sta, saa det forslog. De stopped simpelthen op midt i løbet, trak hornene til sig og krøb helt ind i huset, og da hjalp det ikke, alt hvad Camilla pirked med straaet. Saa gik hele kapkjøringen istykker, og der maatte begyndes forfra igjen.

— Der blæste en ganske svag vind hen over haven. Den førte strømme af vellugt mod hende — jasminernes stærke, krydrede og rosernes ædle. Ved kanten af haven blanded de sig med engenes søde honningduft — der stod mjødurten hen langs diget og hæved sine tætte, gulhvide blomsterklaser op over græsset. Fra alle havens hække hørtes en høi, enstonig summen, og store, brune humler krøb ud og ind af blomsterbægrene, til de saa ud, som de var dyppet i gult mel . . . Der var noget ved deres tunge, plumpe krop og godmodige brummen, som fik Camilla til at tænke paa bjørne . . .

De smaa sniler krøb og krøb. Hun skyndte paa dem med alskens tilrop — hun spidsed sine læber og blæste for at hjælpe — hun gik aldeles op i legen og var spændt til det yderste.

— Camilla! ropte det bag hende.

Hun snudde hodet — der stod far i det aabne kontorvindu med sit fine, alvorlige ansigt vendt lige mod hende. Hun mødte hans øine . . .

Der var noget ved hans udtryk, som sagde hende, at han havde staaet der og fulgt hendes leg hele tiden.

Hun følte i det samme, at hun blev brændende rød. Forvirret reiste hun sig og gav sig til at glatte paa sin kjole — det var, som hun

havde gjort noget galt. Hun skammed sig over at være iagttaget af far — hendes leg syntes hende pludselig saa dum og barnslig — — hvad maatte han ikke tænke?

Hun vilde gjøre det godt igjen, vilde prøve at ta sig voksen ud og banked derfor sagte og forsigtig med sin lille knoke paa kontordøren.

Far stod med ryggen mod hende, da hun aabned. Han saa fremdeles ud i haven. Camilla stilled sig forknyt op ved døren og vented.

Der var en egen, vag lugt i kontoret — en lugt som af tørrede blomster og mild tobak. Hun husked den fra sin tidligste barndom, hvor hun ofte havde siddet derinde og rodet i papirkurven, til dens indhold laa spredt over hele gulvet. Men det kunde ikke ha været det samme kontor, om det end var indrettet paa samme maade. Det maatte ha været et andet værelse langt borte i en stor by, for hun kunde se gjennem vinduet udover en mængde skidne hustage og graa murvægge. I en krog havde der ogsaa staaet nogen indskrumpne, støvede sukkerrør, som hun imellem pleied at suge paa. De ligned gamle, jordslaaede knokler og gav en fjern smag af sukker paa tungen . . .

Camilla lod øinene løbe rundt væggene. Der var de samme billeder og de samme tunge, solide

reoler fulde af bøger. Hun havde seet dem saa mange gange, men titted alligevel halvt nysgjerrig bort i hylderne. Der i den øverste stod Englands historie — en hel række af statelige bind saa store som bibelen — hun havde en eller anden gang faaet blade nogen igjennem for billedernes skyld og havde siden ikke kunnet glemme dem. Under stod nogen andre med glatte, sorte rygge og falmede guldtitler, som hun syntes saa skrækkelig kjedelige ud — saa kom en vældig bog med røde permer og store bogstaver. Hun havde ogsaa faaet blade den igjennem flere gange og husked tydelig enkelte af billederne: det var altid en lang, jernklædt ridder — etsteds sad han paa en mager hest og stormed med fældet lanse ind mellem en flok faar — et andet sted red han frem mod en stor vindmølle . . .

Far sukked borte ved vinduet — saa vendte han sig.

— Naa, er du der, sagde han — ja, ser du, det var noget, jeg skulde snakke med dig om.

Camilla førte sin ene haand op til munden og tvang sig til at hoste.

— Det er det, Camilla — du kan ikke godt gaa, som du gaar nu — uden nogen egentlig skolegang, mener jeg. Du er jo i den alder, at du maa begynde at lære noget, og bedstemor

ved du er jo saa gammel, at hun snart ikke kan læse mere med dig. Havde bare mor levet, vilde det nok været anderledes; men nu gjør hun ikke det, og saa har jeg skrevet og bedt tante Virginie om at komme. Du husker hende jo nok fra den gang, du besøgte hende sammen med mor?

Der gled en halvt udvisket erindring op i Camilla — hun saa for sig en høi, benet dame, som prygled en stor St. Bernhardshund . . . Damen havde smale, skraa skuldre og graa øine, minen var myndig som en dronnings.

— Ja far, jeg tror det . . .

— Naa ja, du var jo ganske liden den gang, men hvad jeg vilde sige — — det er ikke alene for din egen skyld, men ogsaa for hendes, at jeg har skrevet — tante Virginie er min søster, ved du nok. Hun har i længere tid drevet en stor børnehave; men iaar har hun maattet slutte, og da er det ikke saa greit for hende.

Far gjorde en liden stans.

— Du vil kanske finde, at tante er en smule streng til at begynde med, og hun paa sin side, at du er forsømt og forsinket baade paa den ene og den anden maade. Men naar du vil være lydig og flittig, kan jeg ikke tænke mig andet, end at dere begge vil kunne komme ud af det med hinanden. Jeg skal ogsaa snakke lidt med

tante iforveien og sætte hende ind i noget af hvert, saa hun ikke skal stille for store fordringer.

Camilla lukked sin mund op til et frygsomt spørgsmaal:

— Naar — naar vil tante Virginie komme?

— Det kan jeg jo ikke sige aldeles bestemt, forstaar du, men jeg tænker saadan om en maaneds tid. Tante Virginie er en meget akkurat dame, som holder af præcision paa alle maader, saa hun sørger nok for at kunne begynde skolen i rette tid. Du kommer til at maatte ha en del nye bøger — naa, det faar vi nok greie paa, naar hun kommer — —

Fortumlet naaed Camilla ud i haven. Al hendes lyst til at lege var borte — hun saa, at de smaa sniler var krøbet væk fra stenen, men det gjorde hende ingen ting.

XIII.

Camilla kunde ikke hjælpe for det, men tante Virginies komme fyldte hende med en ubestemt frygt. Hun kunde ikke slippe billedet af den høie, benede dame, som slog den store, gule hund — hun saa haanden, som førte pisken — en haardt knyttet haand med hvide knoker — og hørte dyrets lange, klagende hyl. Den dag inde paa kontoret — fars vage, forsigtige, antydende udtalelser — hans løfte om at sætte tanten ind i noget af hvert, saa hun ikke skulde stille for store fordringer — — det bidrog altsammen til at nære det skrækkens billede, hendes opskræmte fantasi danned sig af tanten. Det trængte sig ind i hendes leg, det fik hende til at mønstre sig selv med en blandet følelse af mistillid og nysgjerrighed, som før havde været hende aldeles fremmed. Hun forsøgte at se sig selv

med tantens øine — hvad vilde hun vel komme til at synes?

Flere gange tog hun sig for at finde sine egne feil og mangler. Hun satte sig alvorlig og grundig til, som om hun havde et strikketøi for sig, hvor det gjaldt at finde en glemt maske. Hun kikked og ledte efter bedste evne og søgte at dømme sig selv saa haardt som mulig. Med en haardnakket taalmodighed, der grænsed til iver, prøved hun at finde ud, hvad tanten muligvis kunde faa at udsætte paa hende. Hun gjennemgik sine tanker og handlinger saa langt tilbage, hun syntes, det behøvedes, hun roded og rydded op i sig selv med en mistroiskhed, som om hun var gaaet over i et andet væsen og nu tilbunds vilde lære det at kjende . . .

Samtidig sagde hun sig selv, hvordan hun vilde være — saadan og saadan — — og hun stilled sig op en mængde regler, som hun samvittighedsfuldt vaaged over at overholde. Hun gjorde ligesom en spændtrøie istand og pinte og klemte sig sammen mest muligt for at kunne faa den paa. Tante Virginie kom efterhaanden til at staa for hende som en slags korporal eller dommer, der om lidt indfandt sig for at afholde mønstring eller forhør. Hun kunde stadig ikke glemme den dag paa fars kontor — hun

gjentog i erindringen hver sætning, han havde sagt til hende, tygged dem omigjen og omigjen og forsøgte at finde et eller andet, som kunde kaste et nyt skjær over tantens karakter. Men altid vendte hun tilbage til en bestemt udtalelse — hans løfte om at sætte tanten ind i noget af hvert, saa hun ikke skulde stille for store fordringer — —

Der samled sig efterhaanden en slags eksamensfeber i hende, og hun gik omkring og grued for udfaldet — hvilke skrøbeligheder det kunde bringe for dagen. Hun stoled ikke længer paa sine egne iagttagelser — hvad, om de var feilagtige allesammen? Far havde snakket noget om, at hun var forsømt og forsinket baade paa den ene og den anden maade — det gjorde hende ængstelig og nervøs og vakte forestillinger om skjændeprækener og lange, vanskelige lekser. Hun kom derfor paa at tage sine bøger for sig og læse op igjen, hvad bedstemor havde lært hende. Hun forsøgte sig ogsaa videre paa egen haand, arbeided sig tappert frem til sidste blad af sin lille, blaa bibelhistorie og puged udenad saa mange tabeller som mulig. Det var helst om eftermiddagen, naar far var gaaet ind paa kontoret, og bedstemor havde lagt sig til at sove — da kunde hun saa ubemærket liste sig op til sin gamle krog ved

gluggen paa mørkloftet. Her kunde hun læse høit, uden at nogen hørte det, og her kunde hun i fred og ro regne lange stykker paa sin tavle. Der var saa lunt og stille omkring hende — hele timer ad gangen hørte hun kun griffelen skrabe.

Naar stykkerne var færdige, følte hun sig urolig paany. Var de nu ogsaa ganske rigtige? Eller havde hun bare siddet og regnet galt hele tiden? Da var der jo ingen hjælp i det. Imellem var hun paa vei ned til bedstemor for at spørge, men saa lod hun det være. Bedstemor kunde finde paa at forlange besked om, hvorfor hun stræved slig, og det syntes hun ikke, hun godt kunde fortælle. Det vilde jo være at fornærme hende. Saa drog hun et bitte lidet suk i sin krog, dypped griffelen langt ind i munden og gav sig til at regne stykkerne over igjen.

Siden fandt hun paa at øve sig i skrivning. Tante Virginie vilde sikkert synes, at det var nogen ynkelige bogstaver, hun laged, og for at hjælpe paa det gav hun sig til at pynte dem ud med alleslags underlige snirkler og kruseduller. Naar hun gik og lagde sig om aftenen, var den lille tavle ofte dryssende fuld af de mærkeligste bogstaver, og om morgenen var hun ikke altid ganske sikker paa, hvilket bogstav det eller det tegn skulde forestille. Men hun syntes, at mange

af dem tog sig særdeles godt ud, og gik tappert ivei med at finde paa nye former. Hun tog sin fantasi til hjælp og frembragte i kort tid en utrolig mængde variationer, som liden eller ingen lighed havde med de oprindelige bogstaver. Med en næsten kjærtegnende omhu trak hun forsigtig op hver streg, der var nødvendig — hun lagde sit lille hode helt paa skakke og gjorde sig al optænkelig flid for at kunne faa det smukt til. Var hun imellem rigtig tilfreds med en eller anden ny krusedulle, søgte hun at slaa den fast i sit hode — saadan skal det være. Efterhaanden samled hun sig paa denne maade et helt alfabet, som blev hendes stolthed og redningsplanke. De bogstaver maatte vel tanten synes var vakre!

XIV.

Den dag, tante Virginie skulde komme, gik Camilla om i en sterk uro. Tre-fire gange var hun paa sit og bedstemors værelse og børsted sit haar, hun strøg nedad sin kjole med haanden, vendte og dreied sig foran speilet og forsøgte at faa en stor sløife i bæltet til at falde saa smukt som muligt. Hvert øieblik saa hun ned paa sine sko — var de lige blanke og sorte? Hun gik, som hun gik mellem sølepytter, vogted paa hvert skridt for ikke at smudse sig til, og gjorde uafladelig sin lille person til gjenstand for den omhyggeligste mønstring. Gjentagne gange havde hun stukket en blomst ind paa sit kjolebryst — altid med en liden tvil, om hun ikke muligvis burde foretrukket en anden. En nervøs tvangsforestilling tog hende fangen — hun tænkte sig, at det kunde ha sin betydning, hvilken hun valgte.

Kunde hun bare træffe den rette, vilde alt løbe godt af med tanten . . .

Allerede den foregaaende dag var far reist for at møde tanten. Hun og bedstemor var alene, tiden gik dræbende langsomt. En tidlang havde de begge to ryddet op i stuerne, ordnet og pyntet — bedstemor blid, godmodig og pratsom, Camilla mere og mere nervøs og spændt. Hun kunde ikke et øieblik faa tanken paa tante Virginies nær forestaaende ankomst væk — i sit stille sind beredte hun sig paa de spørgsmaal, tanten muligvis vilde stille hende, og søgte at forme hvert svar saa forstandig som muligt. Men hele tiden greb bedstemor forstyrrende ind ved sin idelige snakken og spørgen og brød uafladelig hendes tankerække itu; det gjorde hende kjed og irritabel, og hun maatte tage sig sammen for ikke at komme til at give bedstemor heftige svar.

Klokken var to.

Først ved syvtiden kunde de vente tanten. Camilla vidste ikke, hvad hun skulde tage sig for imens. Hun og bedstemor spiste middag — det drog ud, for bedstemor havde daarlige tænder og snakked meget mellem hver bid — men siden begyndte de langsomme minuter igjen. Bedstemor gik op og lagde sig til at sove — pigerne buldred i kjelderen med rullen. Hun sad en

tid i fars gyngestol og prøved at holde den samme takt ved langsomt at gynge frem og tilbage. Med visse mellemrum hørte hun rullen trækkes helt ud — saa blev der en kort stans — — nu vidste hun, at de dernede bytted paa stokkene. I en slags ængstelse holdt hun imens gyngestolen rolig — først i det øieblik, rullen atter begyndte at gaa, turde hun lade meierne synke. Det fik efterhaanden en dybere betydning — i sine bestræbelser for at holde takt med rullen saa hun et forvarsel om skoledagene hos tanten. Hun bøied sin krop rykvis sammen — hun greied det — hun greied det ikke. Hendes ophidselse voksed — en halv krampagtig fornemmelse holdt paa at tage magten fra hende — som for at redde sig skjøv hun stolen voldsomt fra sig, satte paa sprang ud af stuen og stansed ikke, før hun naaed helt ned til bækken.

Hun stod og følte, hvor blodet dunked rundt i aarerne, hvor det fôr rykvis ud i hænderne og summed i øret. Hendes ophidselse lagde sig, hun tog forsigtig plads paa kanten af diget og rakte sin tynde, brune arm ud efter nogen græsstraa.

En pludselig følelse af hjælpeløshed kom over hende. Alle de andre var saa store — hun var jo den eneste, som var liden — —

Der kom nogen smaa, hvide skyer drivende over himmelen. Hvor hun sad, kunde hun se deres store skygger fare hurtig frem over marken — de bredte en kold, blygraa farve over græsset og trærne. Det var, som landskabet rundt hende visned og blomstred op igjen med smaa, korte mellemrum — hun kjendte solvarmen tændes og slukne paa sit haar og sine kinder. Langt borte skifted aaserne farve — naar skyggerne naaed dem, gik deres fine, blaagrønne tone over til graat og lod deres lange, buede rygge tegne sig dobbelt skarpt mod luften. Imellem fulgte to-tre skygger hurtig efter hinanden — der slog et stærkt, blaffende lys over heien bag kirken . . .

Camilla var endnu ikke kvit sin saare følelse af at være liden og hjælpeløs. Hun vidste ikke, hvad hun skulde gjøre — hun strakte sig paa ryggen i græsset og lukked øinene.

Der sank som et blaat, guldprikket slør over hende. Gjennem de tynde, skjælvende øienlaag kunde hun endnu skimte luften og lyset. Hun laa og mærked skyggerne glide over sig — de rørte hendes hud og øienstene — de kom og gik i ustanselig række, mens brogede farver og flammer dansed i deres følge. Med øret ganske nær marken hørte hun lyden af vinden i græsset — nu og da var den næsten uhørlig — saa

kom den igjen puslende og pibende som et insekt mellem straaene.

Hun forsøgte at gjenkalde sig tante Virginies udseende i erindringen. Gang paa gang dukked der op linjer og træk, hun trodde at kjende igjen, men de vilde aldrig samle sig til et tydeligt ansigt. En gang syntes hun at se sin mor, en anden gang ligned det onkel Munch. Hun gjorde sig flid for at faa det til, hun lagde den ene arm over sit ansigt og tvang alt uvedkommende til side — det var kun tanten, hun vilde se — tantens ansigt og udtryk som det havde været den gang hun slog hunden. Men ustanselig trængte andre træk sig frem — hun saa Gyda og Helene med sine stramt flettede haarpiske, der ligned den lyse snert paa en svøbe — hun saa bedstemors runde, tilfredse ansigt, som ligesom aldrig aned uraad — — saa blev ansigterne mattere og fjernere, trækkene viskedes ud, det hele gled over i en svag, lyserød taage . . .

Da Camilla igjen aabned øinene, var hun ikke vis paa, om hun havde sovet. Himmelen var blank og klar, marken omkring hende laa i det stærkeste sollys. Halvt forskrækket reiste hun sig op, rysted sin kjole og saa mod prestegaarden. Hvor mange kunde klokken være? Hun gav sig til at gaa hjemover med hurtige skridt og blev

først rolig, da hun igjen stod i stuen. Hun lytted en tid — der var ingen forandring. Bedstemor maatte endnu ligge og sove — i kjelderen gik rullen fremdeles frem og tilbage — —

— Det var langt henad aften, da far og tante Virginie kom kjørende. Camilla holdt øie med dem fra vinduet i bedstemors værelse — hun saa en høi, middelaldrende dame med stærkt graanet haar stige ud af vognen. Damen stod en tid med ryggen til og ledte mellem nogen pakker. Saa vendte hun sig om, kasted et rudet plæd over armen og gik stiv og fornem frem over tunet...

Da blev Camilla grebet af en voldsom forskrækkelse . . . Tantens gang . . . hendes haar . . . ansigtet . . . I et øieblik følte hun alle sine støtter ramle — hvad hun havde puget og stræ-vet sig til — hvad hun vilde svare tanten — hvordan hun vilde bære sig ad fra først til sidst — — det var borte altsammen. Et øieblik stod hun fuldstændig lammet — saa satte hun i løb ud af stuen og stansed ikke, før hun var kommet helt op paa mørkloftet. Der krøb hun skjælvende sammen i krogen ved gluggen, mens hun pressed haandfladerne mod sine kinder. Det sused for ørerne — hjertet hamred som en storslægge.

— Camilla! var der nogen, som ropte — —

XV.

Skoledagene var begyndt.

Med hjertet i halsen var Camilla den første dag gaaet op trappen til tante Virginies værelse, hvor undervisningen skulde finde sted. Vistnok havde tanten ikke paa nogen maade svaret til det busemandsbillede, Camilla i sin barnlige skræk havde dannet sig af hende — tanten havde tværtom mødt hende opmuntrende og venlig og hverken seet overdreven streng eller farlig ud — men der var alligevel noget over hendes væsen, som øieblikkelig havde faaet Camilla til at føle den dybeste respekt. Tanten havde graa, skarpe øine, som hun altid fæsted lige paa hende, naar hun talte, en rolig, lav stemme, som tydelig var vant til den mest ubetingede lydighed, og stærke, hvide tænder. Hun havde for vane langsomt og omhyggelig at folde sine smale, smukke hænder, naar der var et eller andet, hun skulde

forklare, og derefter slide fingrene fra hinanden, som om de sad aldeles fast. Denne manøvre gjentog hun, saa længe hendes forklaring vared. Camilla trodde ogsaa at mærke, at jo vanskeligere emnet var, jo fastere lukked tanten hænderne sammen. Voldte udredningen hende iblandt bryderi — maatte hun søge efter ord og udtryk — drog og sled hun i de lange fingre, saa knokerne posed sig og blev ganske røde . . .

Da Camilla den morgen traadte ind paa tante Virginies værelse, havde tanten straks kastet øinene paa et lidet taffelur af sort marmor, som stod og tikked paa konsolbordet.

— Det glæder mig, at du er præcis, havde hun sagt — jeg har med vilje intet villet sige for at prøve dig. Nu, da du har bestaaet prøven, kan jeg sige saa meget, at der er en ting, jeg absolut kommer til at forlange, og det er urokkelig præcision. Var du idag kommet forsent — bare et minut — vilde jeg blevet meget misfornøiet med dig. At komme forsent er en forseelse, som ingen tilgivelse fortjener. Et barn kan ha mere eller mindre gode evner — det kan ha tungt for enkelte fag, være klodset, ubehjælpelig eller kanske mangle anlæg aldeles — det er noget, barnet ikke kan gjøre ved. Men præcis kan det være, og præcis skal det være. Det gjør ikke alene et

godt indtryk; men det vidner ogsaa fordelagtig om barnets karakter. Det viser samvittighedsfuldhed og nøiagtighed, og et samvittighedsfuldt og nøiagtigt barn vil altid kunne gjøre regning paa sine foresattes velvilje og sympati, selv om evnerne og anlæggene ellers er smaa.

Camilla stod imens urørlig paa gulvet med øinene stivt og ængstelig fæstet paa tantens ansigt. Hendes nervøse, spændte agtpaagivenhed for ikke at gaa glip af et ord, gjorde, at hun i begyndelsen kun hørte ordene uden at forstaa deres mening.

— Du kan sætte dig, blev tante Virginie ved — saa har du lettere for at følge med. Jeg pleier gjerne, før jeg begynder et nyt skoleaar, at snakke fra om forskjellige ting til mine elever og vil heller ikke gjøre nogen undtagelse overfor dig — tvært imod tror jeg, du kan trænge til, at jeg lægger dig et og andet paa hjerte, saa der ikke skal være nogen misforstaaelse mellem os. Jeg kommer saaledes til at fordre den strengeste lydighed af dig baade i og udenfor skolen. Din far har ladet mig forstaa, at du hidtil har været vant til at gjøre omtrent, som du vil, indrette dagen efter dit eget forgodtbefindende og i det hele taget være uden videre tilsyn. Det vil herefter ikke kunne finde sted. Jeg er ikke kommet for

barę at læse lekser med dig, men ogsaa for i et og alt at tage mig af din opdragelse, retlede dig og ellers sørge for, at du udvikler dig paa bedste maade. Jeg har faaet det bestemte indtryk, som jeg haaber, du ikke vil gjøre tilskamme, at du har gode evner og er et snilt og fromt barn, hvad din far forøvrig ogsaa har bestyrket mig i. Jeg haaber derfor, at du vil gjøre dig al mulig flid og umage, saa vi begge gjensidig kan komme godt ud af det med hinanden.

Tante Virginie havde snakket i en eiendommelig klar og distinkt tone. Hun udtalte ordene ganske lavt, men Camilla sad alligevel med en fornemmelse, som om hvert ord blev stukket hende langt ind i øret. De slog mod trommehinden med smaa, rappe smeld og ordned sig inde i hodet til en lang række strenge, truende pegefingre . . .

— Med hensyn paa undervisningen, havde tanten fortsat — er jeg kommet til det resultat, at vi i et og alt begynder forfra. Det er muligt, at du finder dette besynderligt, at du havde tænkt dig det anderledes, at du endog finder det at være krænkende for dig — det vil ikke desto mindre være nødvendigt. Der maa være princip i alt, og skal jeg i et og alt overtage din videre udvikling, finder jeg ikke at kunne gjøre det,

uden at jeg er med helt fra begyndelsen. Dette tror jeg absolut er til dit eget bedste — — saa ung du er, vil du kanske selv kunne indse, at din undervisning nødvendigvis maa ske paa en helt anden maade end før, og at det derfor er meningsløst eller umuligt at fortsætte, hvor din bedstemor har sluppet. Jeg er bange, at der blev en daarlig sammenhæng i det, om der blev nogen.

Her drog tante Virginie ganske umærkelig paa smilebaandet. Camilla, som ufravendt havde stirret tanten i ansigtet, forstod straks, at det smil gjaldt bedstemor. Om hun end trodde at skjønne, at tanten havde ret, følte hun sig desuagtet stødt. Hun mærked, at blodet steg hende op i kinderne og prikked under huden — det banked i tindingen. En trang til at være god mod bedstemor kom op i hende, til at værne og forsvare. Men hun blev siddende stille som før. Et øieblik saa tante Virginie forbauset paa hende — saa lagde hun sine smale hænder mod hinanden, fletted fingrene omhyggelig sammen og tog med øiensynlig anstrengelse atter fat paa at faa dem løs.

— Ser du, mit barn — noget af det, som mest gjælder her i livet, er at ha principer. Har man det, saa har man altid noget at gaa efter, en rettesnor, om jeg maa kalde det saa, en ledetraad.

Selvfølgelig hverken mener eller forlanger jeg, at du i din alder skal være i besiddelse af noget bevidst princip — det vilde være unaturligt, og det er ogsaa delvis derfor, du skal veiledes og styres — jeg bare mener, at indtil saa sker, har du ikke andet at gjøre end at tilegne dig andres. Det vil med andre ord sige, at du efter bedste evne søger at tilegne dig mine. Er vi imidlertid saa langt, vil du ogsaa forstaa, at denne tilegnelse vil lettes for os begge — for dig som for mig — jo hurtigere og grundigere du kan gjøre dig fri for, hvad der hidtil maatte være dig indpodet af andre. Skal jeg opdrage dig efter mine principer, maa det ogsaa være fra først til sidst, ellers blir der ingen helhed og enhed. Du kjender vist det ord fra din kristendomskundskab — ingen kan tjene to herrer — det passer ogsaa meget godt her. Fra nu af maa du forstaa, at det er mig, og kun mig, det gjælder. Herefter er kun min maade, min metode og mine principer de rigtige. Det forhindrer naturligvis ikke, at hvad andre har lært dig, jo kan være godt og rigtigt og vakkert paa sit vis — det er bare det, at det neppe vil stemme overens med de anskuelser, jeg ønsker at bringe dig, og at det i høi grad vil vanskeliggjøre deres tilegnelse.

Tante Virginie gjorde en længere stans som

for at give Camilla tid til eftertanke — saa tog hun traaden op igjen.

— Der kunde nok være mangt og meget, jeg havde lyst til at sige dig med det samme — men lad mig ikke overlæsse dig. Siden — naar vi begge er kommet godt i gang — vil du desuden af dig selv komme til at forstaa meget af det, jeg nu sidder og tænker paa. Lov mig imidlertid, at du grundig overveier, hvad jeg har sagt dig idag, og efter bedste evne søger at efterleve det.

Da tante Virginie lod til at slutte her, gjorde Camilla et stort nik med hodet og hvisked:

— Ja.

XVI.

En lang række ensformige dage begyndte.

Naar Camilla om morgenen lukked døren efter sig til tante Virginies værelse, var det med en fortabthed, en modløs følelse af at gi sig tanten og alt tantens væsen hjælpeløst ivold. Naar den dør faldt i bag hende, var enhver forbindelse med udenverdenen afbrudt — bedstemor, pigerne, krogen oppe ved loftgluggen — — hun var i samme øieblik afskaaret fra det hele, og tantens værelse lukked sig om hende som om en fange.

Fra første stund af kom det værelse til at gjøre et eget indtryk paa Camilla, et vist høitideligt indtryk, som hun ikke blev kvit, og som kom, saa snart hun satte sin fod der. En svag syrinduft, som bredte sig i rummet og ofte fulgte tanten, gjorde vel sit — Camilla kunde ikke undlade at forbinde noget fint og fornemt ved denne

lugt, som hun vidste kom fra tantens parfume — og den mødte hende hver morgen, saasnart hun havde lukket sig ind. Hertil kom, at hun allerede en af de første dage var saa uheldig at opvække tantens høieste mishag ved i al troskyldighed at spytte paa sin lille tavle, saadan som hun havde været vant til. Bedstemor gjorde det endog selv! Men tante Virginie skar en styg grimase og irettesatte hende dygtig. — Ingen ordentlig liden pige spytted, sagde hun — fy, spytte som en gaardsgut, som en sjauer — hvad var vel det for maner? Og Camilla maatte paa timen slaa vand fra karaflen i en liden rød lerskaal, som tanten satte midt paa bordet, og tørre sin tavle ordentlig af med et stykke svamp. Hun var saa ulykkelig, saa ulykkelig, hun maatte svælge uafladelig og flere gange føre sin forklædesnip til øinene. Hun krymped sig, der hun sad — syntes, hun kunde dø af skam! Som med engang saa hun sin synd med tantens øine — hvad var det ikke for en misgjerning — hvad var hun ikke for en liden gris?

Med de mange deilige bogstaver — hendes stolthed — redningsplanken — gik det heller ikke, som det skulde. Tante Virginie sperred øinene vidt op, da hun saa dem.

— Maa jeg spørge, sagde hun — hvad de kruse-

duller skal betyde? Har bedstemor lært dig hebraisk eller assyrisk? Visk det krimskrams øieblikkelig ud!

Camilla sad igjen ydmyget og liden, men midt i sin egen usselhed kunde hun dog ikke holde ud, at bedstemor skulde ha skylden, for denne gang var det dog hendes egen. Hun gned ivrig løs paa tavlen — saa voved hun et blik paa tanten:

— Nei, det er ikke bedstemor, det var mig selv, som fandt paa det.

Tante Virginie drog paa skuldrene.

— Naa, det kan jo være det samme.

Camilla stansed et øieblik at gnide — hun saa forbauset paa tanten. — Hvordan kan det være det, var hun paa nippet til at spørge. Men hun gjorde det ikke — noget ved tanten sagde hende, at det var bedst saaledes.

— Vis mig dine hænder, sagde tante Virginie pludselig nogen dage senere — ræk dem hid over bordet!

Camilla saa ned og gjorde, som tanten forlangte. Hun kjendte, hvorledes de korte kjoleærmer gled opover mod albuen, saa de tynde haandled og et stykke bar arm kom frem. Hun var meget forlegen.

Tanten pegte paa hænderne med spidsen af en blyant — hun stak bort paa dem, løfted

nogen af fingrene iveiret og lod dem igjen falde.

— Du har jo træller som en grovsmed, og dine fingerspidser er ganske stumpede. Neglene ser ogsaa ud, som de skulde være slidt af og ikke klippet. Hvad ialverden har du bestilt med dine hænder?

— Jeg har hjulpet bedstemor at luge, og saa har jeg spadet, svarte Camilla skamfuld.

— Naa, det har du ogsaa gjort grundig, ser det ud til; men forhaabentlig har du ikke tid til den slags herefter. Jeg vil sige dig lige ud, at de hænder der virker ubehagelig paa mig, vanrøgtede som de er, og jeg ønsker, at du lærer at pleie dem ordentlig med saks og neglebørste. Det er aldeles nødvendigt, hvis du ikke vil ha hæslige hænder som voksen.

Hvor Camilla graat over de hænder!

Hun skrubbed og børsted dem mange gange om dagen — hun hented varmt vand paa kjøkkenet hver morgen og gned dem med fint sand og sæbe, til de var røde som bringebær.

XVII.

Paa sit vis kom hun dog til at holde af tante Virginie. De mange vanskeligheder, tantens metoder voldte hende, gjorde hende vel oftest modløs og forknyt — der var dage ja uger, hvor hun følte sig helt sløv af elendighed — men saa gav tanten hende et godt ord iblandt, og det retted ryggen med en gang. Efterhaanden gav hun sig mere og mere ind under tanten, stræbte at tækkes hende mest mulig og søgte efter bedste evne at tilegne sig tantens mange og vanskelige principer. Til at begynde med havde hun slet ikke forstaaet begrebets mening — hun fatted ikke, hvad tanten fordred af hende — først da hun kom over en fremmedordbog, begyndte det at klarne. Princip var grundsætning, og det var saaledes tantens grundsætninger det gjaldt. De syntes hende vel mer end en gang uoverkommelige, disse grundsætninger, som nogenslags line, hun skulde ba-

lancere paa, men hun forstod, at veien over dem var den eneste til tantens velvilje, og denne velvilje kom hun mer og mer til at stræbe efter. Den blev det eneste, der letted hende besværet. Det var dog bedre, naar saa skulde være, at drives og pines frem med det gode!

Med bedstemor havde der ikke været noget af denslags. Hun havde nikket og smilet til alt, som om livet og skolen var helt ligetil — nu syntes det Camilla det vanskeligste og tungeste i verden — saadan og saadan! Alt skulde gjøres paa en vis maade — kun ikke saadan, som Camilla gjorde det.

Hun stræved ofte tappert.

Det hændte, at tanten i sin misforstaaelse lagde beslag paa al hendes fritid. Det kunde være et eller andet regnestykke fra formiddagen, som burde været færdigt, men som Camilla havde havt ondt for at greie. Saa blev det lagt til eftermiddagens arbeide — foruden sine lekser skulde hun nu ogsaa greie den lange, kjedsommelige talrække.

Disse uendelige eftermiddage!

Hun sad og stræved oppe paa sit og bedstemors værelse. Der var ofte ødt og stille i huset — hun kunde høre uret tikke i stuen under. Fra vinduet havde hun udsigt over engen med bækken og til heien bag kirken. Hendes lille

have — hvor saa den ikke sørgelig ud nu! En enkelt gang henimod aften eller en tidlig morgenstund kunde hun springe did bort — det var al den tid, hun rak at afse. Hvergang saa den mer og mer forsømt ud — jorden i bedene laa tør og sprukket — ugræsset bredte sig. De sidste gange havde hun trukket nogen af bedstemors gamle handsker paa og luget . . . Lange stunder ad gangen lod hun arbeidet være og sad kun og drømte. Det var saa sødt at hvile — hun kunde tænke paa, hvad hun vilde istedetfor disse besværlige tal og mange lekser. Hun tænkte paa tanten — hvor saa hun ikke fin og stolt ud! Saadan vilde hun ogsaa være engang — bruge den samme parfume, snakke paa den samme rolige, stille maade, saa alle maatte høre efter. Hun saa paa sine hænder — endnu var de ikke smukke paa langt nær; men neglene havde faaet gro, og fingerspidserne var pleiede og rene.

Det var saa sødt at hvile — hvor var hun ikke forfærdelig træt!

Imellem hændte det, at hun skvat op — bedstemor aabned pludselig døren og kom rullende ind — ja, det var, som hun havde hjul under fødderne. — Jeg forstyrrer dig vel ikke, barnet mit, pleied hun at sige — jeg skal snart gaa, jeg skal bare — — og saa blev hun gaaende der lang

tid. Men der var alligevel noget saa fredeligt over hende, at Camilla ikke lod sig forstyrre. Hun tog igjen fat paa sin bog eller sine tal. Som uendelig fjernt mærked hun bedstemors nærhed — hørte hende pusle i æsker og skuffer — —

Naar bedstemor var gaaet, kom stilheden igjen. Hun kunde lægge sig tilbage i stolen og lukke øinene. En rosenrød skumring begyndte — hun hørte sit eget aandedræt suse. Hvor længe det vared, vidste hun ofte ikke selv — hun sad kun og lod tiden drive — eftermiddagen havde saa mange timer, og arbeidet var saa tungt og saa vanskeligt. Saa fôr hun op for anden gang — nedenunder hørte hun vægtige, rolige skridt over gulvet — en dør faldt i — — det var far, som gik paa kontoret. Disse trin bragte hende hver gang tilbage til virkeligheden og arbeidet. En sagtmodig følelse af ydmyghed kom over hende — stille vendte hun blad for blad i bogen eller gav sig til at tælle de mange, besværlige tal sammen.

Far var blevet hende end mere fjern og fremmed den sidste tid. Hun saa ham sjeldnere — det var, som han trak sig tilbage fra alt, nu tante Virginie var kommet. Ved maaltiderne hændte det flere gange, at han kom og gik uden at sige

et ord til hende. Han sad kun og snakked alvorlig med tanten — hun kunde vist været borte, uden at han havde mærket noget. Det gjorde hende ondt, hun følte sig saaret og listed hver gang afsted, saa fort hun kunde det. Om aftenen var det ikke stort anderledes. Tante Virginie læste høit for ham, og var hun inde i stuen, maatte hun sidde ganske stille. Hun forstod lidet eller intet af læsningen — brød sig heller ikke om at prøve det — hun sad helst paa en lav skammel nær ovnen med albuerne paa knærne og hagen kilt ned i hænderne. Saa tænkte hun noget for sig selv eller stak pegefingrene i øret — naar hun da trommed med fingerspidserne, blev tantens stemme saa underlig. Den ligesom hakkedes istykker — stumper af ord og bogstaver hopped fra hendes mund — det var saa vidt hun greied at være alvorlig. Saa kikked hun iblandt bort paa de tre — der sad de hver paa sin maade og havde travelt med sit. Far sad altid i gyngestolen — han sad gjerne med hodet ned i brystet og saa tankefuldt ud over brillerne — undertiden bad han tanten læse en linje om igjen eller afbrød hende med et eller andet spørgsmaal. Tante Virginie forklared det til ham, og far tied da som oftest stille, bare nikked med hodet. En enkelt gang havde Camilla seet ham

smile — han vendte ansigtet bort som for at skjule det; men hun saa det alligevel. Tante Virginie havde vist ogsaa seet det — hendes stemme fik med en gang en anden klang, og ansigtet, som hun bøied over bogen, var ganske mørkt af rødme.

Tante Virginie sad tæt ind til bordet og læste. Bogen laa gjerne foran hende paa dugen — hun sad stiv og ret i ryggen og bøied hodet ganske lidet. Hænderne laa i fanget — for hver gang, hun bladed, hented hun en af dem op og strøg siden med fingrene i bogen. Hun gjorde det saa smukt og fornemt — Camilla kunde ikke andet end beundre hende. Hun saa til alt hos hende med respekt og syntes, hun aldrig havde seet en finere dame. Det graa, buklede haar, de smale, skraa skuldre, den lige næse, de svagt krummede bryn — — Camilla saa med ærbødig beundring til hvert træk og hver mine. Hele minutter ad gangen stirred hun paa tantens mund — hvor var ikke læberne smukt krusede og tænderne hvide og smaa — —

Vendte hun nu hodet lidt til siden, traf øiet bedstemor. Hun sad mest i sofaen og strikked — det runde, godmodige ansigt, hvor der knapt fandtes en rynke, var bøiet over arbeidet, og de store, tunge briller sad langt frem paa næsen. Hun saa saa inderlig fornøiet ud — ret som det

var, nikked hun for sig selv, som om læsningen behaged hende — men kunde lige efter begynde at gjæspe eller tælle masker. Og en gang, da far og tante Virginie snakked om noget i bogen — de havde hver sin mening — saa nikked bedstemor lige blidt til dem begge to.

Saa gik aftenen sent og ensformig, til uret i spisestuen slog halv ti. Da drog tante Virginie altid sit eget ur frem, som om det andet ikke var sikkert nok, og sagde paa sin stille, bestemte maade:

— Nu kan du sige godnat, Camilla.

Og hver gang gled Camilla stille bort til døren, saa en gang sky bort til de tre voksne, dreied klinken om og neied.

— Godnat!

XVIII.

Far blev syg udover høsten.

Han gik og skrøntede en tid, var taus og forstemt — han spiste lidet og gik gjerne fra bordet, før maaltidet var endt. Han klaged ikke meget — nogen gange nævnte han søvnløshed, og naar Camilla vaagned om natten, hørte hun imellem, hvor han gik frem og tilbage i soveværelset ved siden.

Egentlig forstod hun ikke videre — det gik først op for hende en af dagene, inden han maatte gaa tilsengs. Hun stod den dag i haven og tygged paa et smørbrød — da kom hun til at løfte øinene mod vinduet i fars soveværelse: der stod et stort, bedrøvet ansigt i en af ruderne med panden lige mod glasset. Hun gjenkjendte ikke trækkene med det samme, men blev staaende uvis og stirre. Hvor blegt det var, og hvor det saa træt og forpint ud. Øinene var lukket, og

brynene løftet som i hjælpeløs lidelse. Da faldt det saa tungt paa hende — det var jo fars ansigt! Maden voksed i hendes mund, hun orked ikke at spise mere. En voldsom medynk greb hende — helst havde hun kastet sig plat ned i græsset og grædt sin utrøstelighed ud paa stedet. Hvad var det med far — hvad led han for noget stort og forfærdeligt, som hun ikke forstod? Hun blev staaende urørlig med øinene stivt fæstet paa hans fortrukne, glædesløse ansigt bag ruden — — først da han rørte paa sig, fôr der en skræk gjennem hende for at bli opdaget. Han maatte ikke vide, at hun havde seet ham — hun syntes, hun var blit medvider i en hemmelighed, der kun var fars egen — at hun aldrig kunde se ham i øinene, om han nu saa hende — — hun dukked sig og gav sig til at lede ivrig mellem kiselstenene ved sine fødder. Da hun igjen løfted hodet, var fars ansigt borte.

Den aften graat Camilla, som hun ikke havde gjort paa længe. Det var hele tiden, som en tung haand klemte hende om hjertet. Hun stod bag en busk i haven og graat — hun stod i et af vinduerne med hodet viklet ind i gardinet og graat — hun graat i sin seng — — det var, som al verdens bedrøvelse pludselig var væltet ind over hende. Hun vidste ikke tydelig selv, hvad

hun feiled, men hver gang fars blege, bedrøvede ansigt stod foran hende, gjorde det saa ondt i brystet, at taarerne kom piblende, om hun gjorde sig aldrig saa stærk og bed i tænderne. Længe — længe laa hun og snøfted i puden — bedstemor kom ind og gik langsomt og omstændelig tilsengs med natkappe og trøie — uret i spisestuen slog elleve — endnu laa Camilla og vendte sig utrøstelig i sengen.

— Mon hun ikke burde skrive til onkel Munch, tænkte hun flere gange — onkel Munch var doktor, han var svært flink, og han kunde sikkert hjælpe far. Ja, mon hun ikke burde det? Men da hun prøved at sætte sig til, blev det saa vanskeligt for hende, at hun maatte lade være.

Den dag, far blev liggende, gik Camilla omkring i en angst uro. Hun følte sig syg, var aandsfraværende og gik paa tærne, bare hun kom ind i huset. Tante Virginie saa streng og alvorlig ud, paa kjøkkenet stak pigerne hodet sammen — bare bedstemor var den samme. Hun nikked og smilte saa tryg og tilfreds som nogensinde. — Det gaar nok over, sagde hun — det er ikke saa farligt, nu kommer doktoren snart og gir far en god medicin, saa skal du bare se!

— Er det onkel Munch, bedstemor? Har de sendt bud efter onkel Munch?

— Onkel Munch — nei, barnet mit, hvordan kan du tænke det? Onkel Munch bor jo mange mil borte. Det vilde tage for lang tid — — det er distriktslægen.

— Han er sikkert ikke saa flink som onkel Munch, tror du vel, bedstemor?

— Jo, det er han nok, han har saadant stort skjæg, ved du, og han finder nok paa noget.

— Ja, han gjør vel det, svarte Camilla modfalden. Hun stoled ikke længer paa bedstemor — hun følte sig ensom og ulykkelig og havde ingen at sige det til — —

Da distriktslægen kom ud paa aftenen, saa Camilla sit snit til at liste op trappen til loftet — der laa hun paa maven og lytted gjennem en spræk i lemmen. Det var allerede begyndt at skumre.

Naar hun lagde ansigtet til og kikked, kunde hun netop skimte tærskelen til fars dør. Hun gjorde sig umage for at se den, hun pressed brystet fladt mod lemmen og gjorde øinene skarpe som knive — saa længe døren ikke rørte sig, var doktoren og tante Virginie inde hos far; men naar den gik op, kom de begge to, og saa vilde hun kanske faa vide noget . . .

Det knaged i trappetrinene og rækværket — der kom nogen paa myge tøfler opover trappen.

Camilla vidste straks, at det var bedstemor — der saa hun skimten af hendes rudede sommerkjole — — den svinged langsomt og eftertrykkelig rundt trappegelænderet og skjulte lidt efter udsigten til fars dørtærskel.

Da kjolen en lang tid ikke rørte sig, forstod Camilla, at bedstemor lytted. Hun kunde høre, hvor hun drog pusten tungt og besværligt — hun stod sikkert og bøied sig med øret til nøgelhullet. Det var saa rart at se bedstemor staa og lytte og kikke — bedstemor var jo en gammel kone, som ikke burde gjøre saadant. Det var anderledes med hende selv — hun var jo bare en liden pige, og hun var jo desuden saa glad i far. Hun kunde heller ikke faa besked paa anden maade, for der var ingen, som vilde sige noget til hende. Men bedstemor var jo voksen og kunde gjerne gaa ind i fars værelse, om hun vilde . . .

— Det tog i døren —

Bedstemors kjole rørte sig — den gjorde et ryk ud til siden. Camilla kunde med en gang se hendes runde, godmodige ansigt. Det saa forfjamset ud — munden stod halvt aaben.

Det tog igjen i døren — tante Virginie og doktoren kom. De stansed, da de saa bedstemor — doktoren stilled benene sammen og bukked.

Det saa ud, som han vilde sige noget — da snakked tante Virginie:

— Det er ingen ting at ængste sig for, bedstemor — du kan være ganske rolig. Naar jeg faar snakket lidt med doktoren, skal du faa fuld besked. Gaar du kanske ned i stuen, skal jeg straks komme bagefter.

— Javist, sagde bedstemor — jeg skulde netop ned i stuen — jeg vilde bare — jeg tænkte —

Camilla saa, hvor bedstemor pludselig fik travelt med at komme afsted — det var næsten, som hun var bange for tante Virginie. Der rakte hun haanden frem til doktoren — saa svinged kjolen igjen rundt trappegelænderet — det knaged i trinene — fort — fort — aa, bedstemor skyndte sig nok, alt hvad hun kunde!

Doktoren og tante Virginie flytted sig nogen skridt frem paa gulvet.

— Presten er aldeles nedbrudt, sagde doktoren, og maa absolut hvile i længere tid. Nervesystemet er i uorden, han er dygtig overanstrengt og bør se at komme tilfjelds snarest mulig. Det blir nødvendigt, at han tar kapellan nogen tid.

Doktoren kremted nogen gange.

— Jeg kjender jo ellers til presten fra før og har det bestemte indtryk, at han er en tung og hypokonder natur — — jeg tror, det var

et overordentligt tab for ham, at hans hustru døde?

Camilla holdt pusten og lytted.

— Ja, sagde tante Virginie — det var et stort tab for ham. Min bror har forandret sig meget siden. Han er blit mer og mer indesluttet og stille. Jeg var ikke hos ham i de dage og ved ikke, hvordan han tog det — jeg ved bare, at jeg havde ondt for at kjende ham, da vi mødtes igjen.

— Hm — hvordan alting er, saa trænger han ihvertfald nu opmuntring og venlighed paa alle maader. Tar jeg ikke feil, forstod hans hustru at adsprede ham som ingen anden. Det er jo rent galt, at han ikke har søgt sig bort til et eller andet sted, men er blit boende her, hvor alt i disse aar maa ha virket tungt og pinligt paa ham.

— Det er ogsaa skrevet og sagt til ham mange gange, men det nytted ikke. Dyring var urokkelig i det punkt. Han vilde ikke bort.

Doktoren rysted nogen gange paa hodet.

— Hvordan er det — presten er jo en mand med mange interesser — ved De muligens, om noget er forandret i den henseende? Han var en gang en ivrig botaniker, tror jeg?

— Det er forbi. Hans eneste interesse nu er læsning — jeg har selv læst for ham næsten

hver aften i den senere tid, da han har følt sig mindre stærk.

— Nogen anden adspredelse kjender De ikke til — spadserture for eksempel?

— Nei, nei — imellem gaar han en tur i haven — det er det hele.

— Men barnet — han har jo en liden pige — hun adspreder ham — — han beskjæftiger sig vel med hende?

Tante Virginie rysted paa hodet.

— Nei, sandt at sige gjør han ikke det. Barnet har i lang tid mest været overladt til sig selv. Det er, som hans interesse ogsaa der har tabt sig — jeg skulde tro, at han nær sagt ikke brød sig videre om hende — —

Camilla rykked til som for et slag — det vidste hun, det vidste hun — det havde hun troet hele tiden!

Men at hun skulde faa høre det saadan — aa nei, nei — —

Det gik i trappen — stemmerne blev fjernere og utydeligere — hun hørte doktoren snakke om en recept . . .

XIX.

Hvor var det ondt, hvad hun havde hørt! Hvor skoletimerne drog sig tunge og besværlige hen, hvor eftermiddagen snegled sig afsted — —

Naar hun listed sig forbi døren til fars værelse, var det ofte med graaten i halsen. Hun følte sig forskudt og forstødt — — det var ikke til at holde ud. Engang havde det været saa anderledes og saa godt altsammen. Naar de snakked om far ved bordet, skjulte hun sin ømhed, saa ikke op, men lod, som hun sad i tanker eller havde travelt med at spise. Hun kunde ikke faa sig til at spørge efter ham mere.

Hvor dagene gik langsomt!

Hun syntes, tante Virginie var strengere end før — sjeldnere fik hun et venligt ord eller smil. Hun syntes ogsaa, at tanten iagttog hende paa en egen maade og undred sig lidt paa, hvad der

var iveien. De sad om formiddagen paa hver sin side af det lille bord og havde tiden inddelt som før, men det var dog anderledes. I skrivetimerne stjal hun sig imellem til at se hen paa tanten — kunde hun ha gjort hende imod paa nogen maade?

Naar tante Virginie ikke netop hørte hende i leksen, sad hun gjerne med en bog foran sig og læste. En dag, straks før skolen slutted, lukked hun den pludselig og skjøv den tilside.

Camilla saa op fra skrivebogen.

— Din far har spurgt efter dig flere gange, Camilla.

— Har far spurgt — — det har jeg ikke hørt.

— Nei — jeg har med vilje intet sagt. Jeg har villet prøve dig først — med mine egne øine og ører erfare, om det virkelig kunne være, som din far trodde. Det er med oprigtig beklagelse, Camilla, at jeg i mit stille sind maa give ham ret, om jeg end ikke nænner at sige det til ham.

— Hvad er det, sagde Camilla forfærdet — hvad har jeg gjort?

— Det er ikke, hvad du har *gjort* — det er hvad du *ikke* har gjort, svarte tante Virginie spydig — du ved formodentlig, at din far er syg — at han har været det i længere tid og kommer til at bli det? Du ved sandsynligvis ogsaa, at

han ligger tilsengs og har gjort det i snart otte dage, nu — — eller tar jeg feil — skulde du mod formodning ikke vide besked herom?

— Jo, tante, jeg ved det.

— Du ved det — men desuagtet falder det dig ikke ind en eneste gang at spørge til hans befindende. Du gaar den hele dag omkring uden at ofre din syge far en tanke — jeg vil ikke snakke om, at du i alle disse dage ikke har sat din fod indenfor hans dørtærskel.

Camilla sad som forstenet. Tantens grusomme uretfærdighed slog hende med stumhed.

— Der ser du, Camilla, du har ikke et ord til din undskyldning — det vidste jeg ogsaa. Jeg vil ikke undlade at udtrykke min forbauselse og mit mishag over det passerede — det tyder paa et lidet kjærligt sindelag hos dig. Det har ogsaa gjort din far gruelig ondt — det er ikke længer siden end igaar, at han snakked om det. Han undred sig over og følte sig saaret over, at hans eneste barn tog saa liden del i hans sygdom — at du ligeud viste ham saa liden kjærlighed.

Camilla tied fremdeles stille. Hvert ord rammed hende smertelig — det rykked i hendes krop.

— Da din fars sygdom er ligesaa meget sjælelig, er hans helbredelse i høi grad afhængig af

den kjærlighed og omhu, der vises ham. Det har gjort ham i høi grad ondt, at du i denne for ham saa vanskelige tid ikke har foretaget dig noget, som kunde vise ham din sympati og medfølelse. Din far er en yderst ømfindtlig og fintfølende natur — han er vist ikke den, som snakker formeget — han gaar heller med sit hos sig selv. Men naar han alligevel har snakket fra til mig, er det bevis for, at det har smertet ham overordentlig. Om du selv laa meget syg, vilde det sikkert virke yderst nedtrykkende og saarende paa dig, om din egen far ikke bekymred sig det ringeste om dig, men lod dig ligge dag efter dag uden at se til dig.

Tante Virginie folded sine smale hænder sammen, sled dem møisommelig fra hinanden og fandt traaden igjen.

— Jeg vil ikke skjule for dig, at din far er meget svag. Han kommer til at tage kapellan og reise bort, saasnart han kommer lidt til kræfter. Jeg kan ikke akkurat sige naar — det afhænger af saa meget; men jeg tror nok inden fjorten dage. Du ser da ikke din far igjen paa lang tid — et halvt aar eller mere. Jeg opfordrer dig derfor til at vise ham en smule opmærksomhed den stund, han endnu blir i huset. Om du sammen med mig ser ind til ham en gang om

dagen, vilde det ikke være for meget. Jeg venter dig hidop klokken fire i eftermiddag.

Den eftermiddag var en af de tungeste i Camillas unge liv. Hun havde ikke sagt et ord til sit forsvar — havde ikke kunnet — — tantens kolde, ubarmhjertige ord — hendes strenghed — hendes ubillighed — — det havde altsammen gjort, at Camilla tied. Hvad vilde det ogsaa nyttet? Naar tanten ikke forstod hende bedre, ikke trodde hende bedre — — ak Gud, det var, saa hjertet skalv!

Om kvelden havde hun listet sig op bag laaven og ind paa kornloftet — der havde hun lagt sig til mellem negene. Lemmen stod paa vid væg, den gule aftensol vælded ind — svaler hvined frem og tilbage over hendes hode, før de satte sig til paa sine graa jordreder. Brystet af prestegaarden vendte lige mod hende — hun kunde se, at vinduet i spisestuen stod aabent — — nu laa hun og lytted efter uret. Det havde for nogen tid siden slaaet syv, og halv otte maatte hun være ved aftensbordet.

Den søde, modne kornem bredte sig om hende — møl svirred lydløst i solskjæret.

Hun laa og tænkte sine saare tanker om igjen — følte sig forurettet og ydmyget i sin inderste sjæl. Hvor det var uendelig vanskeligt at være

liden — at gaa der saa hjælpeløs og misforstaaet af de store, kloge voksne! Der var tante Virginie, og der var bedstemor, og der var far — alle vidste de saa meget mere end hun, alle havde de seet saa meget mere og levet saa meget længer. Desuagtet gik de der alle tre saa langt udenom hende paa hver sin maade — og ingen var den rigtige — —

Hun strøg sig med ærmet henover øinene. Taarerne vilde frem uafladelig.

Til den fastsatte tid havde hun banket paa tantens dør — aa, saa kold hun havde seet ud — og derefter var de begge gaaet ind til far. Hun var klam i hænderne — hjertet dundred under kjolebrystet.

Far laa i sengen med ansigtet mod vinduet. Aldrig kom hun til at glemme hans forgræmmede udtryk, da han vendte øinene mod hende. De dybe skygger under dem, de udmagrede kinder, den høie, anspændte pande, skjægget, som var vokset under hans sygdom — det gav hans ansigt et fremmed, næsten ukjendeligt udseende. Det var ikke det døde, udslukkede ansigt, hun saa den dag i ruden — dette ansigt leved og rørte sig, og bag øinene brændte som en hed, svidende ild.

Et øieblik var det, som stuen blev fyldt af taage — det seiled for hende — —

Men derefter veg hendes uro og skyhed for en dyb, inderlig medlidenhed. Hun kunde gaaet bort og lagt sin kind til hans, havde det ikke været for tante Virginie.

— Camilla vilde gjerne se til dig idag, sagde tanten, da hun havde lukket døren.

Far tog øinene fra tanten og vendte dem langsomt mod hende — hans underlæbe rørte sig.

— Vi forstyrrer dig vel ikke — du laa ikke og sov?

Far rysted paa hodet — nei, sagde han blød og mat i stemmen.

Tante Virginie vendte sig.

— Camilla, gaa saa bort og tag din far i haanden.

Forvirret og skamfuld over tantens kommando havde Camilla rakt haanden frem — hun følte, hvor tantens øie vaaged over hende hele tiden, og hun kom til at neie som til en fremmed.

— Vil du ikke spørge, hvordan din far har det?

Tante Virginies kolde, bydende stemme næsten skar i øret.

— Jo, havde Camilla hvisket forpint og forkuet — — hvordan har du det, far?

Hun voved ikke at se op, men blev staaende hos ham med nedslagne øine.

— Tak, Camilla, sagde far — jeg tror nok,

jeg har det lidt bedre, men det vil vist vare længe, før jeg er frisk endnu.

Han drog hende nærmere og strøg hende nogen gange nedover haaret — hvordan har saa du det?

— Bare godt, svarte Camilla sørgmodig.

— Og hvordan gaar det med skolen — er tante fornøiet med dig?

— Jeg ved ikke.

Her traadte tante Virginie til:

— Jo, i det store og hele taget maa jeg sige, at Camilla klarer sig noksaa godt. Hun gjør sig virkelig umage og har gode evner, men der er jo ogsaa meget, hun staar tilbage i — regning er det rent galt med. Men jeg vil ellers gi hende lov for, at hun er paapasselig, opmerksom og ordentlig.

Far strøg hende igjen over haaret; men han sagde ikke noget — da hun voved at se op, havde han lukket øinene.

Tante Virginie blev nu pludselig snakkesalig. Hun gav sig til at fortælle om veir og vind, om hvad der havde staaet i aviserne, om hvem der havde banket paa kontoret idag for at spørge efter presten — — det var en lang lekse, som vared i det uendelige. Camilla forstod, at dette var opmuntringen, som doktoren havde snakket

om, hun saa ogsaa, at far nogen gange rørte læberne, som om han sagde ja eller noget saadant. Der stod smaa svedperler paa hans pande.

Omsider var tante Virginie færdig. Hun hældte nogen draaber i et glas og stilled det op paa natbordet.

— Vil du saa ønske din far god bedring, Camilla, inden du gaar fra ham.

Og atter rakte Camilla lydig haanden frem — god bedring, hvisked hun og blev hed af skam for anden gang.

— God bedring, sagde tante Virginie høit — er det noget, du vil, er det bare at banke med støvleknegten i gulvet — forresten ser jeg til dig en gang i aften — —

— — — — —

Camilla laa længe mellem kornnegene og tænkte sine saare tanker om igjen. Hun følte sig forurettet og ydmyget i sin inderste sjæl — aa, fars venlighed havde brændt hende idag som glødende jern — —

Det var, som hun havde faaet tilgivelse for noget, hun ikke havde gjort.

XX.

Den tid, far endnu blev liggende, maatte Camilla hver dag følge tanten ind til ham. Hun kvied sig nok, men alle bitre tanker var borte, saasnart hun saa hans blege, bedrøvede ansigt paa puden.

Næsten hver gang hændte det samme — — saasnart Camilla havde rakt haanden frem og faaet sit lille spørgsmaal til — hvordan har du det, far — begyndte tante Virginies opmuntring.

Camilla tog da gjerne plads paa en stol ved vinduet — her sad hun og saa afvekslende paa far og tanten — — imellem undred hun sig over, at tanten snakked om saa mange smaating — kunde far bryde sig om at høre det? Han pleied aldrig selv at snakke om hønsene eller kjørene eller gaardsstellet — han syntes vist, at alt saadant var græsselig kjedeligt. Hun hørte ogsaa flere gange, at tanten gav feil besked — hun

sagde, at Brandros havde faaet en liden kalv, naar det var Kranselin — — men kanske hørtes det lige morsomt ud for far — —

Naar tante Virginie var færdig, maatte hun straks jumpe ned af stolen og række far haanden, ellers nødte tanten hende. Hun prøved ogsaa at sige noget af sig selv — det var saa kjedeligt hver gang at skulle sige akkurat det samme. Engang sagde hun — paa gjensyn imorgen — men syntes siden, at det hørtes dumt ud. Tante Virginie skjændte dog ikke paa hende, saa det gjorde vist ikke noget.

En middag, hun kom ned fra skoleværelset, sad far ved bordet. Han smilte saa venlig til hende, han snakked saa blidt flere gange. Men hvor hans ansigt var hulet og visnet — øinene var sunket dybt ind under den blege pande, og han saa gammel ud. Hun saa paa hans hænder — de var saa fine og smekre, at de ligned tante Virginies . . .

Den aften sad far igjen i gyngestolen, og tante Virginie læste — det var næsten som før altsammen. Bedstemor sad og strikked og nikked og gabed i sofaen, og selv havde hun sin gamle plads ved ovnen. Kun var der kommet en ny gjæst — kapellanen — han sad uhyre alvorlig i halvmørket ved et af vinduerne og støtted armen paa det lille sybord.

Camilla sad, som hun pleied, med hagen i hænderne og skotted nu og da hen til ham. Det var en umaadelig høi mand med skjægløst ansigt — han maatte vist høre godt efter, for han tog ikke øinene fra gulvet en eneste gang. Hun saa ogsaa iblandt paa far — ved middagsbordet havde hun følt sig helt beskjæmmet over hans godhed, som om hun virkelig havde forbrudt sig. Hun forstod det ikke længer — —

Om lidt kom der kager, syltetøi og vin paa bordet — da lukked tante Virginie bogen og skjænked i glassene.

Far ønsked nu kapellanen velkommen til prestegaarden, og kapellanen gav ham buk efter buk til tak — han kom omsider langt frem paa gulvet, saa Camilla tydelig kunde se ham. De skaaled med ham allesammen, og kapellanen vendte sig hid og did, før han drak, som om han trodde, der var mange flere, end der var. Hun kunde ikke lade være at undre sig over hans ben — hvordan han end stilled dem, saa vendte tærne indover — —

— Jeg tør ikke spørge, hvornaar pastoren kommer til at reise, spurgte kapellanen engang, da de tied stille allesammen. Han skalv saa underlig i stemmen.

— Jeg har ikke taget nogen absolut bestem-

melse, svarte far — men foreløbig tænker jeg mig om fire eller fem dage.

Kapellanen sad en tid og dreied glasset med fingrene — saa retted han sig langsomt op, saa sig omkring med stive øine og sagde, at han isaafald vilde faa lov til at gjengjælde prestens ønsker til ham med ønsket om en heldbringende reise for presten.

De reiste sig allesammen, og kapellanen talte videre for far. Han skalv endnu i stemmen, men det blev bedre, som han kom længer ud i det. Camilla hørte efter hele tiden — hun stod opreist hun ogsaa ligesom de voksne.

Men da de drak fars skaal og nikked til ham, kom hun udaf det, for tante Virginie havde ikke givet hende noget glas. Det var svært leit, men forat ingen skulde merke noget, saa hun til en anden kant og gav sig til at skrabe assietten med den lange, snoede teske.

XXI.

Da far var reist, faldt dagene ensformigt paa. Løvskogen tyndedes ud — rognen stod med glødende bærklaser i lierne. Hver morgen fôr store fugleskarer udover prestegaarden — ofte gav de underlige skrig fra sig, saa hun blev staaende og lytte. Der sad ogsaa store, fremmede fugle paa jorderne.

Høststormene kom — det gule og det røde løv drev over engen — —

Naar hun vaagned om natten, sukked det rundt om i huset — og det gik som paa strømpelæsten over loftgulvet. Da løfted Camilla ofte hodet fra puden — bedstemor var vel endelig hos hende? Men hørte hun de dybe, rolige pust fra bedstemors seng, blev hun straks tryggere og kunde endog gi sig til at lytte efter uveiret.

Iblandt lagde et tungt stormstød sig tæt ind mod huset, saa væggene ømmed sig — det var,

som en stor kjæmpe udenfor vilde blæse det overende. Hun vidste godt, hvem det var — det var vindmanden. Han havde lagt sig paa maven og gjorde sig saa stærk, han kunde — — nu satte han vindstraalen indunder tagstenene, saa de dansed . . . Siden gabed han over skorstenspiben og blæste til, som han vilde sprænge huset — det hylte i ovnen, det peb i nøgelhullet og trommed med hundrede fingre paa døren . . .

Hun kunde ligge lange stunder og se vindmanden for sig. Hvor travelt han havde — nu var han paafærde i æblehaven — nu var han ved fjøshjørnet — der kom han sættende frem over jordet og tværs gjennem ribshækken. Kvist og kvas sprat omkring ham — trærne indenfor dukked sig og feied rundt med grenene. Det store, seige piletræ ved bislaget slog efter ham med svære ris. Der gik som en vældig fos udenfor vinduet, og lønnebladene smældte i ruden.

Blev der saa stille en stund, sad vindmanden kanske paa huk og hvilte, eller han var langt borte i skogen og sloges med furuerne — —

Om morgenen var hun gjerne tidlig oppe. Endnu før frokost satte hun i løb ned gjennem haven — hun vilde se, hvad vindmanden havde gjort. Han kunde ha brudt grene af trærne og

knækket solsikkerne — det havde han gjort flere gange — og kanske havde han blæst sten af taget. Hun var ogsaa borte under æbletrærne — — det var ikke godt at vide — der kunde være faldt en forglemt gravensten ned.

Der var saadan deilig, frisk luft de morgener — det rustne løv, græsset og mulden gav en svag, syrlig em fra sig, og skogen bredte sin ramme lugt af bar og bark vidt omkring — det lugted ogsaa mose. Ja, alt lugted efter en slig storm — tog hun en sten op fra marken, lugted ogsaa den.

Hun saa op mod himmelen — luften var endnu i drift — langt borte red vindmanden afsted paa en hvid sky . . .

*

Høsten og vinteren gik langsomt hen.

Det blev lidet sne — nogen gange kom et lystigt snefog — det stod som en hvid hvirvel om huset — men alt var borte dagen efter. Hver gang stod Camilla i vinduet og glæded sig — nu blev det sikkert føre, saa hun kunde prøve kjelken og skiene. Graaspurv og dompap var paafærde i haven — de hopped frem og tilbage i grusgangene og grov med nebbet i den bløde sne. En hakkespet sad stille og forknyt i et træ

— nu og da gav den et lidet, bedrøvet pip fra sig. Den rørte sig ikke i timevis.

Hun pressed ansigtet mod ruden og løfted øinene saa høit, hun kunde — aa, hvor det myldred! Allerøverst var der bare noget, som skjælved — saa kom hele sværmen mod hende i ustanseligt drys . . . Imellem fulgte hun opmerksomt en enkelt snefjær. Hun saa, hvor den begyndte som et lidet graat, hidsigt fnug, der efterhaanden blev roligere og sagtned farten. Det voksed og svinged rundt om sig selv — omsider seiled det langsomt forbi vinduet og lagde sig til, der det skulde.

Gjennem snefoget kunde hun saavidt skimte heien bag kirken — den svandt ligesom ind til en lav, graa mur. Ogsaa kirken var utydelig — det høie spir med hanen var aldeles borte. Karudsdammen var heller ikke, som den pleied — den laa som en stor, sort blækpyt i alt snelinet.

Blev hun omsider kjed af at staa i vinduet, sprang hun kanske ud i haven og stilled sig op med nakken tilbage og lukkede øine. Det var saa deiligt at føle sneens bløde fald paa huden — den pusled over hendes ansigt som noget levende, lagde sig varsomt paa hendes mund og øienlaag og hvisked i hendes øre. Om lidt blev haaret tungt og vaadt — det krølled sig sagte

om panden og tindingen, mens store, kolde draaber rulled ned over halsen og kindet.

Imellem rakte hun armene iveiret.

— Nu var hun et lidet træ, tænkte hun — med to grene op i luften og fin, myg bark — nu maatte hun staa ganske stille . . .

XXII.

Der kom nu og da breve fra far. De var altid til tante Virginie eller kapellanen. — Ønsker du at høre, hvad din far skriver, kunde tanten pludselig sige med betydningsfuldt tonefald — der er ellers hilsen til dig i slutten af brevet.

Camilla forstod, hvad tantens tonefald skulde betyde, og nogen slags bitterhed skjød op i hende, men hun tvang sig og svarte stilfærdig:

— Ja, tante, det vil jeg gjerne.

Brevene var altid fra udlandet, fra steder og landskaber, hun kjendte fra sin geografi. Far havde nok reist langt — der var frimærker fra mange slags lande og poststempler fra smaa og store byer. Brevene var oftest ganske korte, men det hændte og — især i det senere — at far skrev langt og udførligt, om hvad han saa. Han var nok meget meget bedre og glad, fordi han var kommet ud. . .

Naar tante begyndte at læse, kom gjerne bedstemor listende med sit strikketøi. Hun nikked imellem blidt til Camilla, som hun vilde sige — hører du barn? Er det ikke prægtigt, hvad far skriver? Men lige efter kunde hun faa det med at se ud af vinduet eller røre læberne, som om hun snakked med sig selv.

Der var meget i brevene, som fængsled Camilla. Men om tante ikke skjønte det, eller der var andet iveien — nok af det, hun stansed imellem læsningen og sagde — nu ja, dette er jo ikke noget for dig — og tog traaden op længer ude. Camilla husked saa godt nogen klokker, som far skrev om — men før det var færdigt, havde tanten brudt af. Det var nogen klokker langt borte i et taarn eller kloster — aa, det maatte ha været nogen besynderlige, vakre klokker — naar de ringed, var det en hel melodi, men saa uendelig skjøn og saa uendelig tungsindig. — Hver aften ringed de, havde far skrevet — naar mørket faldt paa. Da svarte det langt inde i brystet hans, og han satte vinduet op for rigtig at høre dem — han kunde ikke lade være, om han end hver gang blev saa inderlig sørgmodig. . .

Mere havde hun ikke faaet høre, her havde tante Virginie brudt af og gaaet over til noget andet.

Men de klokker kunde hun ikke glemme. Hun forstod saa godt, syntes hun, at noget svarte langt inde i brystet, og hun kunde se far for sig nede i det fremmede land. Han sad med sit fine, bedrøvede ansigt i det aabne vindu og hørte paa klokkerne — han sad med lukkede øine og løftede bryn, som hun saa ham i ruden den dag for længe siden. Husked hun den eftermiddag paa loftlemmen — og det gjorde hun ofte — var dette nok til at slaa hendes bitterhed ned — hun prøved endog at hjælpe far med alle slags undskyldninger. Han havde været saa syg — han havde vist havt det svært ondt — han havde ogsaa dygtig travelt bestandig — — det var nok ikke saa greit for ham! Naar det mørkned om aftenen, mindtes hun far — nu sad han igjen og hørte paa klokkerne, og hun tænkte sig, hvordan lyden strømmed dyb og klagende ned fra taarnet. Det var ikke som klokkerne hjemme — det var snarere som en vældig salme . . .

— Hvor var det, far hørte klokkerne, spurgte hun nogen dage senere — — var det i en by?

Tante Virginie maatte først kramme brevet frem, før hun husked, og da satte Camilla sig til med kartet og ledte med fingrene mellem de mange floder og byer — skulde hun ikke kunne finde det — men nei, det stod der nok ikke

alligevel. For ikke at glemme det, skrev hun det tilsidst ned med blyant, omtrent hvor hun tænkte, det kunde være.

*

Julen og nytaaret var forlængst over — endnu var det ikke blevet føre. Der blæste mest en skarp sno henover markerne — den peb om hushjørnerne og stod som kolde knivsblade ind gjennem nøgelhul og vindusspræk. Bedstemor gik og hutred og smaafrøs i et stort sjal og klaged over træk alle steder. Det trak gjennem gulvene, sagde hun, det trak gjennem væggene — det trak endog under sofaen og kommoden! Tante Virginie var heller ikke tilpas — hun gik hele tiden med en stram, sort uldvest, der var knappet helt op i halsen.

Ude paa jordet laa den lille karudsdam med tyk, blank staalis — naar solen sank, havde Camilla seet, at der ofte slog som en tung, blodrød flamme fra isen. Hun tænkte nok, at det kun var gjenskinnet fra solen og de røde skyer, men undred sig alligevel. Der var saa mange karudser i dammen, og de havde saadanne prægtige, glinsende skjæl ligesom guldfiske. Kanske svømmed de om aftenen op under isen og lod solen skinne paa sig — det kunde gjøre noget til det ogsaa.

En aften, som dammen begyndte at gløde, skyndte hun sig ned til den. Hun lagde sig plat ned paa isen, saa lang hun var, og skygged med hænderne. Det var, som at se gjennem en stor rude — den dunkle bund laa langt hen i det tusmørke vand, før hun tabte den. Sten og pinder laa stille i mudderet — sunkne løvblade laa i lagvis som tagsten ind mod bredden. Hun kunde tydelig skjelne egebladenes tungede rand og de store fligede lønneblade. Men hvor meget hun end stirred, var hun ikke god for at se en eneste fisk — ikke det mindste kryb. De maatte vist holde til i selve mudderet eller ude paa dybet, hvor hun ikke saa bund.

Det var en meget kold aften — Camilla havde ikke taget kaabe paa, og næste dag var hun dygtig forkjølet. Det gjorde ondt i halsen, naar hun svælged, og hun saa i speilet, at øinene var svært blanke. Men hun vilde ikke sige fra, for da vidste hun, at tante Virginie vilde holde hende inde.

Naturligvis blev forkjølelsen værre, hun fik en tør, skarp hoste og stemmen blev næsten borte. Hvor meget hun end søgte at skjule det, saa var hun dygtig syg, havde hodepine og værk i ryggen — det blev tilslut ikke alene stuearrest, men hun maatte tilsengs næsten en uge.

Hun var endnu saa svag, da hun godt og vel var kommet op igjen, at hun maatte holde sig inde. Den slemme hoste vilde ikke gi sig, den sled i hendes strube dag efter dag og plaged hende om natten. Tante Virginie var vist en smule ængstelig for hende — hun gav hende ikke saa store lekser mere og var snillere. Hun knytted ogsaa et rødt strikkesjal om hende — det sad korsvis over brystet og havde en stor knude i ryggen, saa hun kom til at ligne en liden kone — — med det blev hun gaaende udover mod vaaren.

Det var en bedrøvelig tid for Camilla. Hun holdt mest til i spisestuen eller paa sit og bedstemors værelse. Der kunde hun ha sit stel i fred — klippe papirfugle, tegne blomster og sommerfugle eller læse i «Phillip Ashton», som hun engang havde faaet af far. Hun havde nok læst den før, men blev aldrig kjed af den. Det var saa deiligt at følge Phillip og Ami paa deres ture langs stranden eller ind over den store, vilde ø med de mange underlige bær og blomster — hun gik ligesom stille efter dem hele tiden, uden at de vidste det. Imellem gjøed Ami ad et eller andet vildt dyr, og Phillip tog sin stok fastere i haanden, men det gik altid godt for dem, til den gang, de baded. Det var det sørgeligste i hele

bogen, da læste hun hver gang med skjælvende læber — — der kom en stor hai svømmende, mens de begge var i vandet. Phillip vidste, at Ami var lige efter ham, men da han naaed land, var den der ikke mere. Det hjalp ikke, alt hvad han kaldte — han saa aldrig mer sin lille Ami igjen paa jorden . . .

Da hun en eftermiddag gik gjennem dagligstuen, sad kapellanen i fars stol og læste. Helt siden han kom, havde de kun snakket nogen faa ord sammen, saa de igrunden var lige fremmed for hinanden. Camilla saa ogsaa lidet til ham — han gik mest lange ture eller holdt sig paa kontoret — der sad han i en kvælende tobaksky, naar hun iblandt bar kaffen ind. Det gjorde hende ogsaa forlegen, at han sagde *De* til hende eller *frøken* — det var, som han maaled med for stort maal — hun kunde ikke fylde det ud, men blev klodset og keitet.

Kapellanen saa op fra bogen, da hun kom ind, og fulgte hende med øinene. Hun kjendte knuden i ryggen og vilde ikke gaa forbi ham — istedet tog hun plads ved sybordet og gav sig til at rode mellem snellerne. Hun hørte, at kapellanen reiste sig, men da hun saa op, stod han med ryggen til og studerte det gamle fotografi af mor og bedstemor. Det tog tid — han lod

til at være meget fængslet. Hun begyndte allerede at angre, at hun ikke var gaaet forbi med en gang — nu var det ligesom vanskeligere — da tog kapellanen med det samme nogen skridt baglængs og vendte sig:

— Aa, om forladelse — — jeg kom kanske for nær?

— Nei, svarte Camilla undselig — jeg sidder jo her.

Kapellanen lod til at føle sig slaaet ved svaret — han saa stivt ud for sig med øinene, lagde hænderne paa ryggen og blev staaende foran hende. Camilla skotted halvt ængstelig op til ham — vilde han da ikke flytte sig?

— Jeg tør ikke spørge, sagde kapellanen efter en pause — om frøkenen muligvis spiller dam?

— Jo, det gjør jeg — — lidt ialfald.

— Kanske — kanske frøkenen vilde være saa venlig at spille et lidet parti med mig — det kunde kanske være lidt tidsfordriv for frøkenen — det er langsomt at sidde saadan i ugevis — —

— Tak — jo — Camilla var yderlig forvirret — men vort damspil er nok ikke ganske i orden — vi maa bruge nogen knapper — —

Kapellanen blev pludselig livlig:

— Det gjør ingenting — jeg skal sige Dem — jeg har nemlig taget et spil med mig — —

det er jo ikke godt at vide — naar man saadan er ude og reiser, mener jeg, om det ikke af og til kan komme en til en smule nytte — —

Efter den dag sad Camilla ofte og spilled dam med kapellanen. Hun var ikke altid ubetinget glad over spillet, for kapellanen var en yderst omtænksom og sendrægtig spiller. Han gjorde sine træk med lange gaadefulde mellemrum og kunde flere minutter ad gangen holde sin store knoklede finger paa en og samme brikke, før han flytted. Naar spillet var over, skulde han desuden altid gjennemgaa det og forklare det i alle dets skiftende trin og udsigter, og det var forfærdelig kjedeligt. Det var næsten, som naar tante Virginie gjennemgik et af de vanskelige regnestykker med hende. Hun kom efterhaanden til at grue for disse vidtløftige spilletimer med sine lærde, dybsindige udredninger, og hun søgte at undgaa dem efter bedste evne. Men det var ikke saa greit for hende — om hun end holdt sig unda hele eftermiddagen, kunde kapellanen knibe hende saa nydelig ved aftensbordet.

— Skal vi saa ikke prøve vore kunster, naar vi har spist, kunde han sige — jeg har ligesom paa følelsen, at det vil bli et interessant parti i aften?

Da kunde Camilla ikke godt sige nei!

XXIII.

Vaaren kom det aar senere, end den pleied. Det tog tid at tø jorden op efter al den frost — tælen sad dernede i ugevis og klemte om de valne trærødder, og fjeldene gav kulde fra sig langt ud i mai. Morgen efter morgen laa veien ind over bygden med de samme dybe og haardfrosne hjulspor, og vinden rasled underlig i det frosne egeløv . . .

Men da vaaren endelig kom — aa, saa kom nogen blide dage med fin, blød luft og myg sol — da fik Camilla gaa en ganske liden tur med kaabe og tørklæde. Oftest tog hun turen op i heien bag kirken, hvor ingen kunde se hende — der havde hun haven og dammen med vandkalvene, hvor hun dypped sin lille sprøite. Den laa der endnu rød og rusten, og opad en stor sten stod spaden og riven, hvor hun sidst havde stillet dem. Hun tog imellem spaden i haanden

og prøved nogen gange — naar sommerferien kom, tænkte hun — skulde nok den lille have bli ligesaa fin som før . . .

Der var saa vakkert paa heien. Lyngen var ifærd med at rette sine stive, pjuskede ris efter vinteren, og krækling og kraakefod krøb henad skrænterne. En og anden tue begyndte at grønnes, og den vaade, saftige mose havde som et svagt guldskimmer af spirende bladkim.

Camilla rusled omkring mellem tuerne og lynget — hun maatte ikke sætte sig, havde tante Virginie sagt — eller hun fandt en liden, lun krog, hvor hun stod lidt og lod sig gjennembage af solen. Der summed en enkelt flue forbi, og nogen store myrer krøb henad fjeldet — men de rørte sig saa sent og langsomt, ligesom benene var stive. Paa hjemveien gik hun tværs over det store jorde foran prestegaarden og traadte kanske paa en tør, sprukken røgsop, saa der stod en tyk, brun dunst op fra skoen . . .

En saadan god og blid dag hørte hun stæren.

Hun stod stille med en gang — ak Gud, det rørte vidunderligt ved hendes hjerte — — en stærk og tung længten skjød op i hende, og hun havde lyst til at række armene langt, langt ud — —

Da kom det igjen — en blød, vemodig fløiten oppe fra kirketaarnet — aa, det gik varmt og

smerteligt gjennem hende som et sting. Hun lagde hodet tilbage og saa op — der sad den øverst paa spiret — solen skinned paa dens gule næb . . . Det var med én gang, som der faldt en deilig stilhed paa. Hun saa hen mod skogen — den rørte sig ikke.

Camilla gik langsomt rundt kirken — naar stæren fløited, stansed hun og lytted. Da kom hun til at se gjennem sakristivinduet — der hang fars sorte prestekjole paa den hvide væg nær døren. Hun vidste ikke hvorfor, men det gjorde hende i det samme saa usigelig ondt, og hun maatte gjøre sig saa stærk, hun kunde, for ikke at komme til at graate høit.

Skyggerne var begyndt at bli lange — nogen pinseliljer langs kirkemuren gav en forunderlig stærk duft fra sig — —

— — — — —

Den aften kom far hjem.

XXIV.

— Hvor du har vokset, Camilla, var det første, han sagde — jeg tror, du er blit et halvt hode høiere end sidst!

Camilla kunde ikke lade være at titte til kjolekanten — det var det, hun havde syntes den sidste tid, at den var kommet lovlig langt fra støvlen . . .

Far saa saa kjæk og frisk ud — hans ansigt var solbrændt, og han var bleven fyldig. Han havde ogsaa vakre, nye klæder og ny hat — en stor, graa hjelm, saadan som engelskmænd var afbildet med i Indien og Afrika — hun maatte se paa ham i smug, saa vakker var han.

— Mon han ikke er bedrøvet mere, tænkte hun flere gange og tog øinene til sig, naar han saa paa hende. Men saa kom hun til at huske paa klokkerne, som han skrev saa vakkert om, og da maatte hun straks se paa ham igjen.

Efter aftensbordet pakked far frem nogen smaating, som han havde ført med sig den lange vei fra udlandet — det var til tante Virginie, til bedstemor og kapellanen, og tilslut rakte han en liden pakke til hende ogsaa. Det var et sølvkors til at ha om halsen med en liden fint ciseleret Kristus-figur i stærkt relief. J N R J stod der over figurens hode, og hvor de tre nagler skulde være, sad tre smaa, funklende, grønne stene.

Camilla blev straks meget glad i smykket, og hun sad med det i haanden hele kvelden. Far fortalte ogsaa, hvorledes han havde kjøbt det — det var netop i den lille landsby, hvor de merkelige klokker var — hun husked navnet igjen, straks far nævnte det. Der havde det ligget i vinduet hos en guldsmed ligeoverfor fars — han saa det næsten hver gang, han gik forbi. Men en dag var det borte, og da kom han med det samme til at tænke paa, at han kunde kjøbt det til hende. Det var saa rart — han syntes med én gang, at det var Camillas, og gik ind i butiken for at spørge efter det. Og tænk — saa stod der en dame ved disken og saa paa korset, som hun nok syntes var svært dyrt. Men far lod sig ikke forbløffe — da han hørte prisen, sagde han straks, at det vilde han gi. Damen

blev vist forfærdelig ond, men guldsmeden pakked bare korset ind til far uden videre . . .

Efter den historie holdt Camilla endnu mere af korset, og da hun lagde sig om aftenen, syntes hun, at hun havde det saa godt, og tænkte, at far vist maatte være noksaa glad i hende alligevel . . .

Ikke mange dage efter reiste kapellanen, og han tog dambrettet med sig. Camilla var ikke bedrøvet over hans reise — hun syntes, at han havde plaget hende dygtig med sit evindelige damspil og de lange, dybsindige udredninger — men hun var ærgerlig over, at han tog spillet med. Det burde han ladet staa igjen, tænkte hun, til tak for alt det stræv, hun havde havt. Det var saamænd ikke for hendes skyld, han havde spillet, om han end skulde lade saa — det var nok for sin egen! — Jeg tør ikke spørge, om frøkenen muligvis spiller dam? — Kanske vi skulde forsøge vore kunster iaften? Jo tak, hun husked det altsammen!

Den første søndag, far prædiked, var hun i kirken med tante Virginie og bedstemor. Hun havde været tidlig oppe, som hun pleied, trippet omkring paa heien og fundet blaaveis og endog været helt oppe i taarnet hos ringeren — nu sad hun paa trevet i den gamle, indelukkede kirke-

trev — kor.

stol, som hørte prestegaarden til, og havde salmebogen foran sig paa brystværnet.

Kirken var fuld af mennesker — mange, mange flere, end der pleied — bygden vilde nok ønske far velkommen hjem idag! Hvor hun saa hen, var der trængsel — ved udgangen til vaabenhuset stod der et sort stim af mænd og kvinder, som ikke havde faaet sidde. Ringeren, som ogsaa var kirketjener, pusled rundt med nogen taburetter — han vendte sit gamle ansigt hid og did og var øiensynlig i vildrede, med hvor han skulde begynde. Hun saa op til trevet lige mod sig — der sad folk paa de bagerste bænke helt op under det flade tag. Ogsaa de store, afstængte bygdestole var stugende fulde — Stendalstolen — Østerhusstolen — Sydingens og Furøens — — de var mødt frem fra de fjerneste gaarde og yderste øer, bønder, fiskere og gamle, rige skippere med udringet vest og stiveskjorte og runde guldørenringe. Især lagde hun mærke til nogen med sprængrøde, barberede kinder og bred, hvid skjægkost paa hagen. De var forfærdelig fine med guldknapper i brystet, sorte silkeslips og salmebøger saa store som bibler — dem holdt de paa stiv arm ud i luften, naar de sang, og rokked hele tiden takten med sine svære, knudrede hoder. De var meget sjelden i kirken — næsten bare til

høitiderne, da de havde saadan lang vei — og hun maatte altid tænke paa havmænd, naar hun saa dem. Der var ogsaa nogen, som ligned sælhunde — de sad paa gulvet nedenunder hende og havde smaa, runde hoder med glat haar ned i nakken — hun fik aldrig se deres ansigter — bare nogen lange børster, der stritted ud til hver side, hvor knebelsbarten pleied at sidde. Bag dem sad altid nogen rare koner med krum ryg og tørklæder paa hodet — hun syntes, de blev mindre, for hver gang hun saa dem — de var ligesom underjordiske. Naar de gik ud af kirken, holdt de altid hænderne beskyttende op foran brystet, som om de havde ondt . . .

Midt i kirken hang der et stateligt skib med tre master og smaa, gule kanoner stikkende ud gjennem de aabne porte — et lidet silkeflag hang urørligt over hækken. Naar far var kommet et stykke ud i sin prædiken, begyndte altid noget ombord at glitre og skinne — der blev ligesom tændt et blus eller en lanterne — det var solen, som traf skibet skraat gjennem vinduet. Den støvgraa skygge fra vindusmuren gled langsomt tilside — om lidt blev skibssiden gul, og snart seiled skroget afsted som dyppet i sol. Men det lille blus var blevet til haabets stjerne — hun vidste ikke hvorledes, men hun var kommet til

at kalde det saa — det var saadant et fint navn, og det passed saa godt. Mod slutten af prædikenen trak skyggen fra muren atter langsomt hen over skibet, forgyldningen gik af — der lagde sig som spindelvæv over riggen — da sad hun og saa, hvorledes haabets stjerne blev mindre og mindre, til den omsider slukkedes helt ud.

Gudstjenesten faldt hende ofte svært lang. Hun forsøgte nok at følge med lidt i prædikenen, men der var saa meget, hun ikke kunde forstaa. Saa blev hun træt og titted lidt ud af vinduet eller efter Gyda og Helene — idag var de der begge to — de sad i Østerhusstolen og saa ret frem for sig med stive, alvorlige ansigter. De havde vist nye hatter — nogen svære, violette tingester med hvide fjær og opkrammede bræmmer ligesom de voksnes. Hun forsøgte en gang, da Helene saa op, at møde hende med et bitte lidet nik, men Helene lagde vist ikke mærke til det.

Iblandt saa hun paa tante Virginie og bedstemor. Tante Virginie sad altid rolig og fornem paa sin plads næsten uden at støtte ryggen. Hun var enkelt og smagfuldt klædt, havde en bitte liden guldbroche i halsen og graa eller sorte handsker. Camilla vidste ikke hvorfor, men hun kunde ikke høre ordet dame uden at forbinde det

med et væsen som tantens. Saadan maatte en dame føre sig, saadan maatte en dames tonefald være, saadan maatte en dame klæde sig — — ikke for det, hun syntes tante Virginie var baade kold og streng og uretfærdig, men hun maatte alligevel beundre hende for hendes finhed og korrekthed . . .

Bag tanten sad bedstemor tyk og rund i en sort kjole af svær og overdaadig silke. Bare hun rørte hodet, spraked det fra kjolen — det var, som bedstemor hele tiden krammed med noget papir. Hun sad ogsaa meget urolig — flytted paa sig og havde utrolig mange gjøremaal formedelst en tung og dyb pose, som maatte være meget vanskelig at finde frem i. Uafladelig stak hun haanden ned og roded, pusted af anstrengelse og hvisked med sig selv. Det kunde være lommetørklædet, det gjaldt, men det kunde ogsaa være brillerne, lugteflasken eller nogen store, flade brystkarameller, bedstemor altid gnasked paa i kirken. Engang saa Camilla, at bedstemor tømte hele posen i fanget — der laa det om hinanden — sneller, saks, lysestumper, penge, haarnaaler, handsker, kammer og sukkertøi — — men endda roded bedstemor i posen efter mere!

Naar prædikenen var slut og den sidste salme sunget, kom kirkesangeren frem paa gulvet og

bad udgangsbønnen og fadervor. Han stilled sig altid langsomt og omhyggelig op paa en liden graa flek i gulvet, folded hænderne foran brystet og satte taaspidserne smukt ud til siderne. Det var en stor, vakker mand med brunt, busket haar og klangfuld stemme — hun saa ham næsten hver lørdag i prestegaarden, hvor han kom for at hente salmenummerne.

— Amen i Jesu navn, slutted han, og det sagde han saa vakkert, at hun maatte se paa ham længe bagefter . . .

Da hun idag kom ud af kirken med tante Virginie og bedstemor, stod Gyda og Helene paa kirkebakken — deres tynde, lysegule haarpiske syntes lang vei. Hun vilde gjerne snakket lidt med dem, men var ikke vis paa, om tante Virginie vilde like det. Saa nikked hun istedet, saa blidt, hun kunde, og vendte endog hodet flere gange for at se efter dem.

Og hver gang neied Gyda og Helene, saa skjørtekanterne kom helt ned i græsset.

XXV.

Hele det aar gik, uden at Camilla følte sig helt stærk igjen. Der skulde saa lidet til, at hun blev træt — en spadsertur — lidt arbeide i haven eller kjøkkenet — hun fik ogsaa hjerteklap ved den ringeste foranledning og trodde flere gange, at hun skulde besvime. Vistnok hjalp sommerferien hende, al den gode, friske luft, solen, skogbærene og badningen — der kom endog en ung pige paa besøg fra nabobyen, og de to lærte sig at svømme yderst i Svanebækken — men hun blev dog ved at være svag.

Den unge pige hed Ingrid og var prestedatter ligesom Camilla. De havde truffet hinanden en gang før i byen, hvor Camilla havde været med bedstemor, saa de vidste godt om hinanden — men først nu blev de ordentlig kjendte. Ingrid var et aar ældre, høi, blond, og med forunderlig store, blaa øine — hun havde ogsaa en blød, deilig

stemme og kunde synge. Tante Virginie var reist tilfjelds og kom ikke igjen før i slutten af ferien, saa de to havde det frit og godt sammen — de laa begge inde paa gjæsteværelset, hvor kapellanen havde boet, og hvor der endnu lukted harskt af tobak.

I begyndelsen havde Camilla været meget generet, men Ingrid havde snart vundet hendes hjerte.

— Jeg er saa glad over, at jeg fik lov at komme til dig, sagde hun den første dag — jeg grued mig til at være i byen i sommer. Jeg bad far saa mange, mange gange om at slippe — tilslut skrev han hid til din far, og nu er jeg her!

— Ja, nu er du her, sagde Camilla.

Ingrid rakte begge hænder frem:

— Jeg liker dig saa godt — lad os bli rigtig, rigtig gode venner og ikke være generet for hinanden — du maa vise mig omkring paa hele prestegaarden, og vi maa gaa turer i skogen og i fjeldene — jeg kan se paa dig, at du ved om mange vakre steder!

— Aa ja, det gjør jeg nok, svarte Camilla varm og lykkelig — men jeg ved ikke, om jeg orker at gaa med dig saa meget — jeg har ikke været frisk siden en stærk forkjølelse i vinter — tante Virginie siger — —

— Blaas med tante Virginie og hvad hun siger! Er du ikke frisk, saa er du ikke frisk, og orker du ikke, saa orker du ikke — det kjender du nok bedst selv, tror du ikke? Du ser forresten ikke stærk ud, jeg tror, du har lidt blegsot, og jeg skal ikke plage dig, det kan du være sikker paa!

Camilla følte pludselig to myge arme om sin nakke — der stod Ingrid tæt ind til hende og havde blanke, vaade øine. Hun blev rørt og skamfuld, og vilde gjerne gjøre Ingrid godt igjen — hun ledte efter noget smukt at sige hende — —

— Jeg orker nok at gaa med dig til Svanebækken — der er saa vakkert — der er en deilig strandbred med smaa holmer og skjær, og paa veien er der mange jordbær — — hvis du vil, saa kan vi gaa did straks?

Ingrid drog hende til sig og kyssed hende.

— Du er nok en rigtig snil pige, og jeg er alt ordentlig glad i dig — men hør, vi venter nogen dage først, saa skynder du dig at bli saa stærk og frisk som mulig — spiser godt og sover godt og drikker masse melk — jeg har havt blegsot jeg ogsaa, skal du vide!

Da Camilla lagde sig om aftenen, var hun kommet til at holde meget, meget af Ingrid. De havde spadseret rundt prestegaarden i tusmørket

— været oppe ved tærskemaskinen og inde paa laaven — de havde været nede ved karudsdammen og seet til fiskene — de havde siddet en lang stund paa trappen og hørt myggen synge i den gamle lind — og hele tiden havde Ingrids arm ligget beskyttende om Camillas liv.

Ja, Camilla havde en deilig ferie. Naar hun vaagned om morgenen, sad Ingrid ofte ved fodenden af sengen og lo.

— Hvor du har sovet, Cam — ved du, jeg har siddet her næsten en time og seet paa dig!

Ingrids ømhed var Camilla til usigelig glæde. Det var nyt og uvant — som nogenslags lun haand om hendes hjerte — og hun var saa taknemlig — hun prøved at glæde veninden igjen paa enhver optænkelig maade. Engang stod de tidlig, tidlig op — klokken var vist ikke mer end tre — og listed sig forsigtig ud af huset. Det var lige i dagbrækningen — sommernatten laa endnu som en fin, flygtende dunst over egnen. Katten laa paa brøndtaget og sov — laaven stod saa stille — det sov altsammen, husene, den gamle lind, piletrærne ved brønden — — de turde næsten ikke snakke sammen. Ved udkanten af de store jorder stansed de lidt — kløveren stod fodhøi efter slaatten, og engene laa indover mod skogen som mat, mosgraa fløiel.

— Det er duggen, sagde Camilla og bøied sig — se, jeg blir ganske vaad paa hænderne, bare jeg stryger over græsset!

— Hvor det er hemmelighedsfuldt omkring os, hvisked Ingrid — der er ikke en fugl, som synger, ikke en flue, som surrer!

En anden gang sov de en hel nat i høladen. Der var vældigt maaneskin ude, og tynde, fine sølvstraaler sived ind gjennem sprækkerne i væggen. De var dygtig rædde begge to, men syntes alligevel, det var deiligt. De vaagned ofte og tog om hinanden — der var saa mangeslags lyd — det hvisked og tisked i høet, og kjørene var urolige nede i fjøset. Nu og da knaged det i bord og bjelker, en lænke klirred eller en bjelde gav nogen klemt fra sig — da satte Ingrid sig imellem op i høet og tog Camillas haand:

— Du er vel ikke bange, Camilla?

Og hvergang søgte Camilla at kvæle sin ængstelse:

— Nei, nei, jeg er ikke det mindste bange — det er bare kjørene.

Om aftenen læste de ofte høit i Phillip Ashton. Ingrid blev snart ligesaa glad i den som Camilla. De læste om den skjønne, ensomme bjergø med de prægtige trær og blomster, hvor Phillip og Ami vandred omkring ganske alene . . . De var

om aftenen inde hos ham i hans lille vakre løvhytte nær stranden — de stod ved siden af ham om morgenen og stirred ud over oceanet efter et lidet seil . . . De var med ham og sanked spiselige muslinger, rødder og frugter — — og da de kom til stedet, hvor Ami blev borte, mens de baded — da snøfted de omkap beggeto og hiksted og hikked og kunde slet ikke holde op.

Camilla holdt efter det endnu mer af sin veninde — hun syntes det var nydeligt, at Ingrid havde taget saadan del i Phillips skjæbne . . .

Der var ikke gaaet mere end en eller to uger, da de første gang gik til Svanebækken. De fandt ganske rigtig en mængde jordbær paa veien — flere steder stod sandtuerne i engen ganske røde!

Camilla havde ikke seet den lille dal igjen, siden tante Virginie kom. Hun gik og glæded sig — snakked om østerskallerne, trompetsneglerne, sjøen, holmen med varden og udsigten — aa, de kunde næsten se til Danmark — og vilde ikke hvile sig en eneste gang.

— Jeg tænker altid, at det er min dal, sagde hun, da de kom frem — jeg har ligesom opdaget den, og siden har jeg været saa glad i den.

Ved mundingen af bækken stansed de forbauset op — hele iris-skogen stod i blomst — store, gule blus, der svaied i vinden. De brød

ned, sled og rykked — der var saa inderlig nok at tage af — og havde snart hver sin vældige fakkel i haanden.

— Dem skal din far ha, sagde Ingrid — vi sætter dem i en svær vase foran ham paa aftensbordet!

Det var saa rart med Ingrid, hun var ikke det mindste generet for far — ved maaltiderne sad hun og prated med ham og spøgte, saa far blev i ganske godt humør!

Det var Ingrid, som fandt paa, at de skulde bade. Det var flodtid, og bækken havde saadan fin, hvid sandbund. Camilla var straks villig — og de klædte sig hurtig af mellem irisliljerne og lod sig glide fra grønsværet ned i vandet. Nogen forfjamsede stingsild sprat til alle kanter, og en ørliden sandflyndre vilde endelig gjemme sig under Camillas vrist . . .

Fra skjærene naaed fugleskrigene ind til dem — ternens iltre, hidsige og maagens lange, hivende hvin — der var ogsaa en vildand, som kaldte paa sine unger — hvide blændende skumdotter kom drivende ind fra sjøen — —

— — —

Da Ingrid var reist, blev Camilla gaaende igjen saa fattig og modløs. Hvor hun savned hende — den straalende sommer var ligesom

pludselig borte! Hun forsøgte nok at gaa nogen ture paa egen haand, men det var der ikke større stas ved, og alle veie var blevet saa lange. Nogen dage efter kom desuden tante Virginie fra fjeldet, og skolen begyndte.

Camilla forstod straks, at tanten var fast bestemt paa at indhente det forsømte. Den overbærenhed og eftergivenhed, hun havde vist hende udover vaaren, skulde nu afløses af den urokkelighed og nøiagtighed, som var hendes inderste grundsætning. Tante Virginies mine og tonefald den første dag var ikke til at tage feil af — den masse nye bøger hun krammed frem og de lange, lange lekser kunde heller ikke misforstaaes. Camilla vidste, at her havde hun kun at lægge ryggen fromt og ydmygt til og trække — slide og trække saa længe, hun kunde. Den lille tale, eller som tante Virginie selv kaldte det — de orienterende bemærkninger, hvormed hun indleded det nye skoleaar, faldt i det væsentlige sammen med fjoraarets — kun gav hun en del nye forskrifter vedrørende tonen i hjemmet og udenfor skolen. Camilla følte sig meget pinlig berørt — tanten hentyded saa aabenlyst til forholdet med faren og lagde saa lidet skjul paa sin misbilligelse over hendes formentlige ukjærlighed, at Camilla ikke orked mere, men prøved at forsvare sig.

— Tante — det hænger ikke saadan sammen.

— Hænger det ikke saadan sammen — skal det betyde, at det ikke er rigtigt, hvad din far og jeg har lagt mærke til? Vil du saa behage at forklare dig tydeligere!

— Det er saa vanskeligt, tante — — jeg kan ikke godt forklare det — —

— Det tror jeg heller ikke, du kan, og det er vist heller ikke nødvendigt.

— Men du misforstaar mig, tante — jeg er ikke saadan, som du tror.

Tante Virginie satte et forbauset ansigt op.

— Vil man se, sagde hun — er du ikke saadan, som jeg tror — — hvad tror jeg da?

— Aa, du tror saa meget, tante — du har sagt saa meget til mig, som ikke er rigtigt.

— Jeg tror, sagde tante Virginie og lagde hænderne sammen — jeg tror, at du er et barn og ikke noget andet. Mon jeg ikke har ret i det?

— Jo — jovist — Camilla stammed lidt i sin hjælpeløshed — men du kan vel tage feil af mig, for om jeg er et barn?

Tante Virginie smilte paa en egen maade:

— Nu skal jeg sige dig noget, vennen min — jeg har i mit liv opdraget saa mange barn, at jeg ikke tror, du skal løbe nogen fare for at vanskjøttes af mig paa den ene eller den anden

maade. Jeg har lært at skjønne mig lidt paa barn, og hvad jeg gjør og tænker, det gjør jeg ud fra velprøvede og urokkelige principer, saa du kan være ganske rolig. Et barn forstaar sig sjelden selv, og netop derfor skal det ledes og læres af voksne.

— Men, prøved Camilla en gang til — alle barn er ikke lige — —

— Tøv, bed tante Virginie af — du er et barn, du, som alle andre, og der er intet overnaturligt ved dig. Forøvrigt ønsker jeg ingen fortsættelse — jeg har allerede tilladt dig altfor meget, hvad du kanske er saa god at erindre til en anden gang.

Camilla prøved ikke mere at sætte sig op mod tanten. Hun forsaged saa taalmodig, hun kunde, og lod tanten kue sig og gjøre med sig, som hun vilde. Hun var ligesom blevet mere irritabel — Camilla havde en fornemmelse af altid at maatte gaa paa tærne. Kræfterne fra sommeren var ogsaa snart brugt op, og høsten udover og vinteren gik hun og skranted med matte knær og træt, sammensunken ryg.

Ofte syntes hun, at far stirred svært paa hende, og havde hun iblandt siddet og tænkt noget for sig selv, kunde hun møde hans øine, naar hun saa op, indtrængende og bekymret fæstet paa hende.

Kun bedstemor var den gamle. Hun skjønte nok ingen ting — hun saa ikke, at Camilla gik der saa vissen og nedslaaet mellem dem. Det var, som bedstemor ikke havde noget at gjøre med det, som var tungt og bittert og vanskeligt i livet.

— Naa, naa, barn — har vi saa roser paa kinderne idag?

Det vidste Camilla, at hun ikke havde havt paa længe, men bedstemor saa ikke saa nøie efter — hun saa, at Camilla smilte til hende, og smilte trygt og blidt igjen:

— Barnet mit, barnet mit — her har du en krone — bedstemor passer nok paa sin lille pige endnu, ser du!

XXVI.

Far maatte vist ha snakket til tante Virginie, for henad vaarkanten fandt hun pludselig ud, at Camilla sad alt for meget inde. Hun vilde ogsaa, at Camilla skulde røre mere paa sig:

— Du er blevet noget bleg og tynd i løbet af vinteren, og jeg er tilbøielig til at tro, at det for en stor del er din egen skyld. Du benytter ikke din fritid paa den rette maade — du burde være meget mere ude i luften — motionere, spadsere eller lege.

— Jeg har ingen at lege med, svarte Camilla — jeg er jo bestandig alene.

— Jeg indrømmer, sagde tante Virginie — at du i saa henseende ikke er saa heldig stillet, som ønskeligt kunde være, men det er ikke paa nogen maade tilstrækkelig grund til, at du forsømmer dig, som du gjør. I skoletiden har du til eksempel fire frikvarterer, og dem er det absolut nødvendigt,

at du tilbringer udenfor huset i frisk luft, saasandt veiret tillader det. Efter middag opholder du dig ogsaa ude en tid, og ligeledes naar du har læst dine lekser.

Tante Virginie gjorde en pause.

— Med hensyn til, at du er alene og ikke har nogen at lege med, tror jeg forresten at kunne hjælpe dig en smule. Jeg kjender nemlig en bog — den er rigtignok ikke ny, men det er en god, fornuftig bog alligevel — hvor der staar henimod hundrede opskrifter paa forskjellige lege. Der er saaledes lege for alle aldere og saavel for tyve deltagere som helt ned til en. Da der ogsaa er afbildninger i bogen, tror jeg, at den vilde kunne være dig til stor nytte og underholdning. Kan du ikke finde paa en leg selv, behøver du bare at slaa op i bogen — den vil altid hjælpe dig og adsprede dig. Jeg skal skrive efter den endnu idag.

Tante Virginie skrev, og bogen kom. Det var en liden tyk, tættrykt bog med daarlige billeder, hvor der ganske rigtig stod beskrevet op mod hundrede lege. Camilla fik bogen overrakt en morgen paa skolen med tantens egenhændige tilegnelse paa titelbladet — hun havde endog seet den nøiagtig igjennem, indcirklet en del lege, der ikke tiltalte hende, og understreget andre.

Camilla blev rigtig glad for bogen, som hun tænkte at studere godt igjennem for sig selv — siden vilde hun prøve, hvad hun syntes om — men det var nok ikke efter tante Virginies plan. Tværtom — tante Virginie valgte selv legen, og allerede det første frikvarter fulgte hun Camilla ud i haven. Der tog tanten plads paa en bænk med bogen i haanden, og saa maatte Camilla lege foran hende i grusgangen. Gjorde Camilla ikke rigtig, retted tanten hende straks eller bad hende gjøre det om, og da maatte Camilla gjøre sine spring igjen, svinge sig rundt eller ridse nye streger i sandet, alt eftersom der stod i bogen. Undertiden gik bedstemor med for at se paa — hun stod med et lykkeligt smil og fulgte hver bevægelse, og naar tante Virginie sagde noget, nikked hun overtydet til Camilla, som hun vilde sige — jo, barn, hun har nok ret, tante Virginie, gjør du bare, som hun siger — eller noget saadant.

De havde holdt paa nogen uger, da tanten en dag overrasked hende med et nydeligt ringspil.

— Det kan du ogsaa takke din lille, prægtige bog for, sagde hun — det er en meget smuk leg, som ogsaa voksne kan være med i. Jeg har faaet din far til at forskaffe dig spillet, og jeg skal selv vise dig, hvordan du skal bære dig ad.

Fra den dag spilled Camilla jevnlig ringspil med tante Virginie. Vel maatte hun ikke derfor holde op med sine andre lege; men det var dog en kjærkommen afveksling. Her var de da med begge — det var ikke bare hende, som gjorde altsammen — aa, det havde ofte været saa leit at maatte gjøre kunster saadan lige op under tantens øine!

Tante Virginie gjorde sig megen umag med at lære Camilla ringspillet. Hun forlænged frikvarterne for at faa mere tid og kunde endog spille med hende en halv times tid eller saa om eftermiddagen. Hun var meget flinkere end Camilla og kunde sende ringene meget sikrere og længere, saa Camilla havde vanskeligt for at gjøre hende tilpas, om hun stræved aldrig saa meget. Camilla maatte desuden altid hente ringene, naar de faldt til marken, og det var noksaa meget bryderi! Hun blev ofte sved og varm af al den springen, og hun trodde ogsaa at mærke, at tanten mored sig vel saa meget over legen som hun . . .

*

I denne tid havde far svært travelt og sad meget paa kontoret — han var ogsaa ofte i sognebud eller langt ude paa øerne og holdt bibellæsning. Nogen faa gange var tante Virginie og Camilla med — da fik hun slippe lekserne og

var fri hele eftermiddagen. De blev hver gang skydset med baad frem og tilbage, og kanske var det dyb nat, inden de kom hjem.

Camilla holdt meget af de lange, prægtige baadfarter mellem skjærene. Det var ogsaa deiligt ude paa øerne — vinden blæste saa salt og frisk om hushjørnerne — og der var saa mange smukke, rare ting at se. Folkene var altid meget gode mod hende — de gav henne koraller, sjøpindsvin og store, brogede skjæl, som de havde faaet op med garn eller bakker, og iblandt fik hun sidde ved en af stenbryggerne og holde et lidet snøre i haanden.

Paa hjemveien laa hun gjerne sammenkrøbet i baugen med kaabe eller sjal om sig, mens tusmørket tætned stille om skjærene. Undertiden laa havet hen i skumringen som fin, gyngende silke — da dukked der kanske en sælhund op og saa langt og undrende efter hende. De to eller tre fiskere, som rodde, snakked sagte med far og tanten — hun mærked det oftest ikke, bare saa ud over sjøen eller op mod himmelen. Hele tiden klukked og klingred det under baaden, og de fire aarer gik med jævne, søvndyssende ryk i tollegangene. Iblandt gled de forbi et blindskjær — det laa og gulped og mumled lige i

bakke — line med flere hundrede agnkroge.

vandskorpen — en liden bølge løb omkring det og kunde aldrig komme til ro. Nogen smukke, sorte og hvide fugle fløi flere gange skrigende rundt dem.

Camilla gav sig til at tænke paa Gud. Hun tænkte paa, hvad der stod om ham i skolebøgerne — at han var saa forfærdelig streng og saa forfærdelig almægtig. Det var saa vanskeligt at være glad i ham da, syntes hun — der kom saa meget iveien . . .

Men saa var det undertiden han traadte frem for hende helt anderledes — især husked hun godt en aften, de rodde hjem fra en ø, som hed Nibe. Der blæste en ganske fin bris, og maanen fulgte dem henover skjærene — den flytted sig paa himmelen som en stor guldbrikke. Om lidt gled en tæt, støvgraa sky over den, og landskabet forandredes. Skjærene krøb sammen eller dukked sig i mørket, luften og sjøen slukned. Det vared bare et minut, saa var det som før altsammen — kun syntes hun, at maanen var blevet dobbelt saa blank.

Da stod Gud saa tydelig for hende — god, blid og levende — saadan som han maatte være, naar han gik og stelte med fuglene, blomsterne, fiskene og trærne.

Hun saa op til maanen — det var, som Gud netop havde pudset den af med skyen!

XXVII.

Mod begyndelsen af sommeren begyndte Camilla at lide meget af drømme — nogen onde, vilde febersyner, som ængsted hende og forstyrred hendes søvn. Oftest vaagned hun under drømmen med en dump, kvælende rædsel, men kunde bare fastholde den nogen faa øieblikke — eftersom hun blev mere vaagen, og brugen af sanserne vendte igjen, viskedes erindringen ud, og drømmens konturer lod sig ikke mere opfatte. Tilbage sad bare angsten og indtrykket af noget uforklarligt, uforstaaeligt, som var udenfor rum og tid . . .

Hun drømte ogsaa, at hendes legeme begyndte at vokse. Det svulmed gyselig op, benene forlænged sig — hodet æsed i veiret — — da tog rædselen hende forfærdelig. Hun vilde røre sig, skrige, men lemmerne var ikke til at orke — tungen laa som en mægtig klokkeknebel i mun-

den. Hun laa tydelig paa ryggen et eller andet sted — hun laa tværs over skoge og store bjerge — — de var bare som smaa ujævnheder under hende, og endnu voksed hendes legeme. Det strakte sig udover jorden — ud i himmelrummet — — jorden laa tilsidst under hendes nakke som en liden, rund pude. Endnu blev det ved — solen og melkeveien vifted om hendes haar med sine straaler — men rummet havde ingen grænser — hun var endnu lige liden som før . . .

Vaagned hun, før drømmen var endt, var det altid med et stærkt ryk, som om hun fra en umaadelig fjern afstand pludselig vendte tilbage til sig selv. Hjertet hamred i hende — hun maatte sætte sig op i sengen og se mod vinduet eller lytte efter bedstemors tunge aandedrag. Det tog tid at forstaa, hvor hun var, og tilværelsen var i øieblikket en ligesaa stor rædsel som drømmen.

— Det er fordi du vokser, sagde bedstemor, naar Camilla vækked hende — det er ikke noget andet, barnet mit, vær du bare rolig; det betyder saamænd ingen ting.

Engang blev bedstemor forresten dygtig forskrækket — Camilla kunde høre det paa hendes stemme — hun stod op og var endog nede og hented melk til hende. Camilla havde da havt en drøm, som ligesom sprang frem af et sort

mørke — hun trodde, hun maatte ha ligget flere timer i dyb søvn, da det med en gang begyndte. Det var som hun havde bladet i en tyk bog, hvor alle sider var sorte, og hvor der pludselig kom et billede tilsyne — underlig revet ud af sin sammenhæng — som det sidste i en række:

Hun lukker døren til et mørkt værelse. I samme øieblik gribes hun af en besynderlig uhygge, som hun ikke kan forklare sig. Hun har indtrykket af et stort rum klokken et om natten — et rum i et hus, hvor hun ikke kjender et menneske.

Midt imod hende — i hjørnet af værelset — skimter hun dunkelt en mægtig himmelseng med halvt tiltrukne forhæng. Hun ved, at hun skal sove i denne seng, at hun maa krybe op i den i mørke og ligge alene med sin angst i dette græsselige rum. Langsomt og famlende gaar hun frem over gulvet — om hun er afklædt, ved hun ikke — og føler hele tiden angsten stige. Tilslut staar hun ved sengen og strækker hænderne ind mellem forhængene. Da slaaes tæppet i sengen lynsnart over hende, hun kastes voldsomt bagover paa gulvet og føler en stærk skikkelse omklamre sig som rasende . . .

I næste øieblik vaagned hun ved sit eget skrig — hun skalv endnu en time efter.

Mange af disse drømme virked hele dagen paa hende, gav hendes fantasi ny næring og ledte den ind paa nye vidder. De forekom hende stundom at være mere end drømme — nogenslags dunkle, gaadefulde syner, som hang sammen med mørkerædselen og al nattens og naturens mystik. Det var som det, der i det vaagne liv fyldte hende med gru og bæven, men som hun ikke kunde se — det, der var *bag* tingene — — det var, som det viste sig for hende i drømme. Naar hun var bange i mørket eller ensomheden, tænkte hun, at det kanske var, fordi hun aned omkring sig, hvad hun bare saa med søvnens øie.

Oftere og oftere kom der ogsaa over hende en ubestemmelig angst for sig selv. Det var mest, naar hun laa vaagen om natten og hørte blodet banke i øret . . . Jo mere hun lytted, desto høiere banked det — det var som et levende væsen dybt inde i hende. Da kunde hun blive grebet af pludselig svimmelhed — hvad var der med hende — hvem var hun selv? I saadanne øieblikke var tanken paa Gud forfærdende, og døden og graven skrækked hende ved sin ubønhørlighed. Det store himmelrum omkring, jordkloden, som rulled blindt om i afgrunden — selve livet — — aldrig, aldrig var det saa grufuldt i sin hemmelighedsfuldhed og uforstaaelighed som nu.

Hun maatte sætte sig op i sengen og famle med fingrene over puden eller stolryggen — var det virkelig en pude og en stol? Berøringen med en eller anden saadan haandgribelig ting pleied at hjælpe.

Men iblandt, naar hun laa paa grænsen af søvnen, flyttedes et øieblik alle skranker. Forhæng gled lydløst tilside — blankt lys vælded ind — der var ingen, ingen hemmelighed mere. Himmelrummet — døden — Gud — — hun forstod det, saa sammenhængen i det hele! Med bankende hjerte rykkedes hun hen — ja, ja — saadan var det, saadan var det . . .

XXVIII.

En søndag eftermiddag sad Camilla i sin krog ved loftgluggen og blæste sæbebobler. Hun syntes nok hun var lovlig voksen — far havde alt snakket om konfirmation — men det fik ikke hjælpe — det var ganske anderledes morsomt end bogen og ringspillet.

Tante Virginie var reist med far yderst ud i sognet og kom ikke igjen før ud paa natten. Hun sad og pusted saa frit — følte sig saa vel — huset var med et blevet saa venligt — haven saa lun og koselig udenfor — det var, som hun havde fridag for første gang paa lang tid!

Et næsten umærkeligt vinddrag førte sæbeboblerne ud over haven. De skinned i solen som klare ildkugler — røde og grønne paafuglfarver løb omkring dem. Naar hun blæste stærkt i straaet eller holdt en længe foran sig uden at slippe den løs, kom der pludselig nogen smaa sorte

punkter frem paa overfladen — da sprang den. Fint vandstøv stod hende lige i ansigtet.

Der var enkelte bobler, som gled tilveirs, over haven og indover mod kirkeheien — hun skimted dem tilsidst som blege, sluknende stjerner i dagslyset. Hvor langt kom de? Hun stilled imellem straaet fra sig i koppen og bøied sig ud af gluggen for bedre at se — de strøg langs fjøsmønen, udover engen og maatte vist komme langt indover heien. Andre sprang næsten straks, om hun end laged dem lige forsigtig — de havde de forskjelligste skjæbner, ligesom alt, som leved og rørte sig.

Hun fandt paa at blæse en for far og en for sig selv — saa sad hun spændt og fulgte deres flugt. Fars boble var lidt større end hendes — de fløi en tid efter hinanden nedover haven. Hendes egen svinged bag et stort træ, hvor hun ikke kunde se den mere, men fars gik itu i en af ribshækkene. Det ærgred hende — far havde fortjent det meget, meget bedre. Han var saa god og snil — hun vidste han var det, selv om han kanske ikke lagde det saa meget for dagen — han havde ogsaa dygtig travelt bestandig — — nu vilde hun blæse en for tante Virginie.

Hun rørte nogen gange om i koppen og svinged lidt efter en prægtig boble ud gjennem glug-

gen. Den steg lige i veiret og styred derefter bent paa kirken. Camilla saa misfornøiet til — nu havde den alt ladet haven bag sig og svæved langsomt frem over engen — den saa slet ikke ud til at vilde gaa istykker — — se, om den ikke kom længst af dem alle! Det var der ingen retfærdighed i — det var bare slumpetræf — det var slupetræf med hver eneste en. Tantens burde dalet plat ned i grusgangen, om det var gaaet til, som det skulde. Det havde passet — det havde været efter fortjeneste!

Halvt mismodig stilled hun koppen og straaet fra sig — al tantens strenghed og ubillighed stod med engang tydelig for hende. Lige fra den dag, tanten kom, havde hun forsøgt at gjøre hende tillags paa enhver maade, strævet og været lydig — hun syntes, hun havde været lydig som et lam! Men alligevel — tanten var aldrig helt venlig — hun havde altid noget at udsætte. Den sidste tid — ja, hvad var der paafærde den sidste tid — —

Hun fik som en bitter smag i munden.

Tante Virginie kom med saa mange underlige formaninger og hentydninger, men sagde aldrig ligeud, hvad hun mente. Det var ogsaa, som hun mistænkte hende for noget — Camilla skjønte ikke hvilket — hun følte sig kun urolig og ube-

hagelig berørt. Tanten nævnte ofte hendes alder, som hun sagde var farlig, og snakked om slet selskab — — engang havde hun braat og uventet spurgt efter Ingrid! — Den prestedatter, som var her ifjor, du — var det en brav pige? Og da satte hun øinene saa underlig hvast paa hende. — Ja, havde Camilla svaret — det var en forfærdelig snil pige. — Hun indvied dig ikke i nogenslags hemmelighed — hvad? — Nei det kan jeg ikke huske. — I sov jo i samme værelse og gik og baded sammen — var Ingrid aldrig uartig eller ufin? — Nei, tante, det var hun aldrig. — Lærte hun dig ikke noget, som du ikke før havde vist, og som du maatte forstaa, at din far og jeg ikke vilde like? — Nei, nei, hun gjorde ikke — hun lærte mig bare det, som var smukt.

Camilla kunde ikke helt forklare det — men hun følte sig efter denne samtale stødt og saaret. Hun syntes ogsaa, at tantens finhed havde lidt betydelig — hendes maade havde været brutal og uvenlig — hendes udtryk havt noget simpelt ved sig. Den smule godhed, hun trods alt endnu havde bevaret for tanten, slukned nu ganske ud. En langsomt tiltagende uvilje traadte istedet — om hun bare kunde slippe sin vei fra altsammen!

Hun havde flere gange faaet breve fra Ingrid — nogen nydelige billetter i bitte smaa, firkantede dukkekonvolutter — Ingrid skrev, at hun længted, at hun aldrig havde havt en saadan ferie, og at Camilla var hendes bedste veninde. Camilla havde skrevet tilbage saa pent hun kunde og bedt Ingrid komme igjen til sommeren. Det havde Ingrid lovet, men siden var der kommet et bedrøvet brev — — tænk, du, jeg kan ikke komme alligevel — min far har faaet et nyt kald langt vesterpaa, og vi skal alt flytte om en maaned . . . Endnu engang kom der et brev — — farvel, farvel, kjære søde Camilla — nu reiser vi om en eller to dage, alt er pakket, og huset er bare kasser . . . Du maa ikke glemme mig stod der længere ude — jeg glemmer aldrig dig, og jeg skal snart skrive til dig igjen . . . Og tilsidst — — farvel en gang til — hils Svanebækken fra mig og laaven . . .

Det var et nydeligt brev, og Camilla læste det mange mange mange gange. Det var saa ganske, ganske Ingrid — hun hørte ligesom hendes blonde stemme hele tiden og havde hendes blide, elskelige væsen omkring sig — —

Tante Virginie have nok lagt mærke til, at Camilla ofte tog Ingrids breve frem og læste — hun spurgte en dag:

— Hvad er det for nogen breve, du har saa travelt med den sidste tid?

— Det er Ingrids.

— Den unge prestedatter, som var her ifjor?

— Ja, tante.

— Det er svært til venskab med den pige — jeg kunde nok have lyst til at se de breve.

Camilla havde ikke svaret, men hun var blevet hed af krænkelse.

— Jeg siger, gjentog tante Virginie, at jeg kunde have lyst til at se de breve, men jeg *tvinger* dig ikke. Du har fuldstændig din frie vilje!

Tantens tonefald sad endnu i hendes øre, og det var saadan, at Camilla straks havde lagt brevene frem. Hun vilde ikke paa nogen maade give anledning til, at tanten skulde mistænke Ingrid.

— Hvor gammel er den Ingrid? sagde tanten om lidt.

— Et aar ældre end jeg.

Tante Virginie fortsatte læsningen en tid — saa putted hun den sidste billet i konvolutten.

— Jeg har ikke noget at udsætte paa brevene — du kan gjerne bli ved at skrive til Ingrid, naar du ikke forsømmer dit øvrige arbeide — —

Det var altsammen — ikke et ord som undskyldning for sin mistanke til Ingrid!

Camilla slog sæbevandet ud gjennem gluggen — hun var kommet til at dirre paa hænderne — nu vilde hun gaa en lang tur ... .

— Aa, det var stygt, stygt, stygt.

XXIX.

Hun kunde ikke forstaa det — hun kunde ikke!

Hvad var det for en hemmelighed, hun ikke maatte vide — hvad var det for noget forfærdelig stygt, som alle andre mennesker vidste — bare, bare ikke hun?

Igaar havde tante Virginie advaret hende mod uanstændighed — hun havde ogsaa brugt andre udtryk — moral — blufærdighed — synd — — hvad betød det altsammen? Det var i religionstimen — hun havde saadanne underlige skriftsteder i lekser — der stod nogen ord, hun ikke forstod, og som hun spurgte om. Og hvorfor snakked tanten i en saadan streng tone og gav hende saa mange forbud — du skal ikke det, og du maa ikke det — nei, Camilla kunde ikke forstaa. Tanten vogted ogsaa nøie paa, hvad hun læste — flere gange havde hun taget bøger fra

hende — det er ikke noget for dig, havde hun sagt. Hun saa ogsaa meget nødig, at Camilla havde noget med husets piger at gjøre — en gang havde hun hentet hende i bryggerhuset, hvor hun sad tilbords med folkene, og skjændt dygtig paa hende bagefter. En anden gang kom hun efter hende helt ud i fjøset!

At hun ikke kunde faa vide det — at ingen kunde sige hende det lige ud — altid bare hentydninger — idelig og altid hentydninger, løftede pegefingre og trudsler . . .

*

— Bedstemor, sagde Camilla en dag nede i haven — hvad er det for noget, tante Virginie er saa bange for, at jeg skal vide — hun skjænder paa mig og siger, at det er en forfærdelig styg synd?

— Det ved jeg ikke, svarte bedstemor — men er det synd, saa maa du ikke gjøre det.

— Men jeg ved jo ikke, hvad det er — forstaar du ikke — jeg ved ikke, hvad tante Virginie mener — det er noget, som du ved og alle voksne mennesker. Jeg tror, det er noget med at komme til verden — er det ikke?

Der var faldt en maske ned for bedstemor — det tog nogen tid, inden hun fik fæstet den.

— Kjære barn — jeg kan jo ikke vide, hvad tante Virginie mener — —

— Jo, bedstemor, jo — det ved du, og jeg er saa gammel nu, at du godt kan fortælle det.

Bedstemor flytted urolig paa sig.

— Det er ikke noget at tænke paa, barn — det er ikke noget at bekymre sig om.

— Men jeg kan ikke lade være, bedstemor — tante Virginie snakker saa ofte om det.

— Naa, saa skal du spørge tante Virginie, gjør du bare det.

— Hun vil jo ikke fortælle det — hun bare skræmmer mig og blir ond og mistænker mig, som om jeg havde gjort noget galt.

— Det er vel, fordi hun er bange for, at du skal lære noget stygt.

— Er det da saa stygt, bedstemor — kan ikke du forklare mig lidt ialfald — — jeg ved jo noget, skjønner du.

Bedstemor saa helt forskrækket ud.

— Hvad mener du, barn — hvad mener du — hvad ved du for noget?

Camilla saa ned.

— Jeg ved jo, at det ikke er storken, kan du vide.

— Nei, nei, sagde bedstemor lettet — det er Gud, som gir mødrene de smaa barn — ingen

kan forstaa det, ingen ved ganske hvorledes — — det ved bare Gud selv.

— Ved ingen hvorledes? — da kunde ikke tante Virginie være saa ræd for, at jeg skulde faa vide det — nu siger du ikke sandt, bedstemor!

— Barn, barn — du spør saa meget — — bedstemor rokked med hodet — jeg ved snart hverken ud eller ind jeg — her har du en krone — spring nu heller om og leg lidt — du har jo din lille, prægtige bog og det smukke ringspil — lad mig se engang, om du har lært noget nyt!

Camilla forstod, at hun ingen vei kom med bedstemor, og hun spurgte ikke mere.

XXX.

— Læs dine lekser ude i dette deilige veir, havde tante Virginie sagt en dag — du er fremdeles altfor bleg og tynd — — gjør fra dig regnestykkerne og stilopgaverne hjemme, og tag saa bøgerne under armen og find dig et sted, hvor du kan læse uforstyrret!

Camilla var blevet glad over forslaget og begyndte med en gang. Hun havde det rigtig godt nogen dage — hun havde fundet et prægtig sted nær bækken ude paa de store jorder. Det var paa knausen med den brede furu — der sad hun godt gjemt i en stor hasselbusk og havde en liden nistepakke med. Løvet skygged for solen — lyset faldt med grønligt skjær over de hvide blade i bogen — galhveps og flue summed og surred, og ingen mennesker kunde se hende.

Hun blev gjerne siddende to eller tre timer og læse. Tante Virginie vilde afslutte skoleaaret

med en slags eksamen, og Camilla havde derfor lange repetitioner ved siden af lekserne. Det var svært trættende, men naar hun hvilte imellem og spiste lidt eller lagde sig tilbage og lukked øinene en stund, var det, som det blev lettere.

Der var en mængde nødder omkring hende — de sad i sin grønne hams som en slags hvid blomsterknop — hun slog nogle istykker med en sten, men kjernen var endnu ganske, ganske liden . . .

Det var en dag, at Camilla sovned ind i busken. Hun havde følt sig dygtig mat og havt nogen hodepine — hun havde ikke engang aabnet bøgerne, men lagt sig til at hvile med en gang. Hvor træt hun var — straks hun lukked øinene, sank hun som i en myg kløvereng — dybere og bybere ned. Hun hørte en skogskjære hvæse nogen gange over sit hode — saa kom der en hvid hest galopperende og bag den en til — der kom en hel række — — og alle satte de over en høi grind — —

— — — — —

Da Camilla aabned øinene, var solen gaaet ned — hun maatte ha sovet dygtig længe.

Det skumred — et lydløst tusmørke kom glidende ind over engene. En bregne ved hendes fødder gynged svagt — den rørte sine fryndsede

blade som bløde fimrehaar — det var en tung, brun oldenborre, som krøb ud mod den sammenrullede bladspids.

Det lugted krusemynte . . .

Forundret reiste Camilla sig paa albuen — da saa hun to mennesker sidde ganske nær sig bag busken — de sad med ryggen til hende og støtted sig halvt op mod den hældende græsvold. Det var en ung mand og en ung pige — den unge pige var i klar, hvid kjole med sort belte — — hendes hat laa et stykke hen i græsset. Camilla sperred øinene vidt op — hun saa fra den unge mand til den unge pige — — var hun vaagen? Det var to fremmede mennesker — hun kjendte dem ikke.

Pludselig begyndte Camillas hjerte at banke. Den unge mand havde lagt sin arm om den unge piges hals — nu hælded han sig frem og kyssed hende. Hun gjorde ingen modstand — hun bøied kun sin nakke tilbage og mødte hans mund med et lykkeligt smil. Mange gange kyssed han hende — paa øinene — paa munden — paa halsen —

— Nu maa du ikke mere, sagde hun — nu maa du ikke mere — — men han kyssed hende alligevel, længe, heftig! Ja, han lukked endog hendes halslinning op og satte sin mund til hendes hjerte . . .

Camilla kom til at skjælve — hun lod sig et øieblik synke helt ned i moset — — hvad var det med hende — hvorfor dunked blodet saa voldsomt i aarerne — hvorfor brændte det saa i kinderne?

Da hun igjen saa op, laa den unge pige udstrakt i græsset. Han havde løst hendes haar og taget hendes belte af — han laa halvt paa knæ og hvisked i hendes øre.

— Holder du af mig, sagde han engang.

— Kan du spørge, mumled den unge pige — du har taget mit belte af og løst mit haar — du har lagt din mund paa mit hjerte, og jeg har givet dig lov — jeg elsker dig — jeg elsker dig . . .

— Sig det endnu en gang — sig endnu en gang, at du elsker mig — at du er min!

Den unge pige lukked øinene og bredte armene ud.

— Jeg elsker dig, og jeg er din — — gjør med mig, hvad du vil . . .

Camilla saa, hvor den unge mand tog hende ømt i sine arme — hvor inderlig han drog hende til sig — — men da hun forstod — da kasted hun sig gysende til marken, bored ansigtet ned i moset og pressed haandfladerne mod øret. Hendes bryst vilde sprænges — det bølged af fryd

og ve — hun blev hed og kold og sitred som sit eget hjerte — ak Gud, ak Gud, ak Gud! Hun turde ikke forstaa, hun turde ikke tænke — men der var faldt skjæl fra hendes øienstene, og livet aabenbared sig vidunderligt!

*

Det led udover natten, før Camilla stod op. Den unge mand og den unge pige var borte. Hun havde ikke seet dem gaa — havde ikke villet — hun skotted kun sky bort i græsset, hvor de begge havde hvilet, og begyndte langsomt at gaa hjemover. Og som hun rørte sig og flytted fødderne i sommernatten forbi lyng og tuer og lyse blomster, kom der en dyb ro over hende, og hun følte, hvor altsammen var kommet hende nærmere, at hun var inderligere knyttet til det nu end før og elsked og forstod det meget, meget mere. Hun kom forbi et vildt æbletræ — hun tog om stammen med sin spinkle haand og vendte sig smilende om efter det . . .

Far gik urolig frem og tilbage foran trappen — hun saa hans hvide skjortebryst langt borte i halvmørket. Hun følte ingen sky for ham, men nærmed sig utvungen og stille.

— Er det dig, Camilla?

— Ja far, det er mig.

— Men kjære barn, hvor har du været — vi har ventet i flere timer og været ængstelige — tante Virginie er gaaet for at spørge efter dig hos naboerne, og bedstemor og pigerne er ude og leder —

— Jeg har sovet, far — jeg var saa træt — jeg sovned fra bøgerne og altsammen!

Far blev i det samme saa blød i stemmen — han strakte haanden frem og strøg hendes kind:

— Var du saa træt, Camilla — var du saa træt, barnet mit — gaa saa og læg dig med en gang. Det havde forresten været morsomt for dig, om du havde været hjemme iaften — der har været lysttur idag — et af dampskibene fra byen — og en mængde mennesker har streifet omkring paa markerne. Der var ogsaa nogen unge piger inde for at snakke med dig — de havde nok hilsen med fra Ingrid . . .

Camilla gik ikke tilsengs med det samme — da hun havde klædt sig af, satte hun sig hen til vinduet og saa ud. Der sad hun, da bedstemor kom, og der blev hun siddende, efterat bedstemor havde snakket ifra sig og var sovnet. Inde bag engene stod skogen dyb og dunkel med enkelte trækroner i fint silhouette mod den disige himmel. Hvor solen var gaaet ned, laa en smal, melkehvid lysning hen over fjeldene — den var

nok ikke langt borte alligevel. Hun saa hen til brønden med piletrærne — katten laa paa taget, som den pleied — det spinkle, graagrønne løv bredte en vag, gjennemsigtig skygge omkring sig. Hun kunde ogsaa skimte nogen blaffende stjerner.

Camilla læned hodet ind til karmen. Blodet gik saa nyt og rigt gjennem hendes hjerte — en uendelig ømhed bredte sig i hendes bryst . . .

— Kjære mor — kjære far — —

XXXI.

Da tante Virginie kort tid efter spilled ringspil med hende, begyndte hun pludselig at skjænde:

— Staa ikke saadan og sov — du er saa god at være opmærksom i leg som i alvor! Nu har jeg givet agt paa dig i flere dage og ved, hvad jeg siger. Du hænger med hodet og hører ikke, hvad jeg snakker til dig. Det vil jeg ikke vide noget af — forstaar du?

— Omforladelse, tante, bad Camilla og følte, hvor hun rødmed — jeg tænkte paa noget.

Tante Virginie fikserte hende skarpt.

— Du tænkte paa noget, ser man det — jeg tror, du har gjort det svært ofte i disse dage efter din megen distraktion at dømme — tør man muligvis spørge, hvad det er, som i saa høi grad trækker din opmærksomhed fra de ting, den bør være rettet paa?

Camilla saa ufravendt paa tanten — hun var ikke vant til at lyve og vidste ikke, hvad hun skulde svare.

— Forstod du, hvad jeg spurgte dig om?

— Ja, tante, jeg forstod det.

— Du forstod det — men du svarer desuagtet ikke?

Da Camilla fremdeles tied, slængte tanten ringen og pinden fra sig i græsset.

— Kom her, Camilla — jeg ønsker at snakke med dig.

Camilla nærmed sig lydig, og tanten gik foran hende op paa sit værelse. Der lukked hun døren og tog plads ved bordet.

— Det har ikke undgaaet min opmærksomhed, at der er foregaaet en forandring med dig de sidste dage. Du falder, ret som det er, i dine egne tanker og blir rød for et godt ord. Jeg ved ikke, om du anser mig for særlig sløv eller særlig overfladisk — men hvis du har tænkt, at jeg ikke vilde lægge mærke til det, har du ialfald taget feil. Jeg *har* lagt mærke til det — jeg kan endog sige dig, fra hvilken dag forandringen skriver sig — — skal jeg fortælle det?

Camilla vidste endnu intet at svare.

— Det er fra den dag eller kanske rettere *nat*, da du var sovnet fra lekserne — — for du *sov* jo, ikke sandt?

— Jo, tante, det gjorde jeg.

— Har du tænkt over, hvor pudsigt det er, at du netop skulde sove saa svært den aften — — der var lysttur, husker du — fuldt af mennesker, som sværmed omkring og mored sig — skulde du ikke finde det en smule paafaldende?

— Jeg ved ikke — jeg har ikke tænkt over det.

— Nei, det har du ganske vist ikke — men *jeg* har tænkt over det, og *jeg* finder det paafaldende.

Tante Virginie saa Camilla en stund vedholdende i øinene — saa spurgte hun langsomt:

— Hvad foretog du dig den aften?

— Det har jeg jo fortalt, tante — jeg sov.

— Vil du dermed fortælle mig, at der intet hændte dig?

Camilla slog øinene ned i dødelig forlegenhed og kjendte, hvor blodet kom i uro. Hun kunde ikke svare, og hun vidste ikke at værge sig.

— Mener du dermed at fortælle mig, gjentog tanten — at du intet som helst opleved den dag?

I stilheden efter spørgsmaalet hørte Camilla, hvor tantens lille, sorte taffelur arbeided, men hun turde ikke se paa det.

— Du forstaar kanske, at du ved ikke at svare har givet mig ret i mine formodninger — intet svar er ogsaa et svar. Jeg vil imidlertid nu

ha rede paa dette — — hvem var du sammen med derude i marken?

— Jeg var alene — jeg var ikke sammen med nogen.

— Du var ikke sammen med nogen — men du opleved noget alligevel? Vil du kanske være saa venlig at forklare dig lidt nøiere!

Forvirret og ængstelig undgik Camilla tantens øine — hun vilde svare noget, men kom bare til at stamme.

Tante Virginie blev utaalmodig:

— Nu er jeg kjed af det — nu vil jeg ha slut paa sagen. Du har ond samvittighed — du skjuler noget for mig, som jeg af gode grunde ønsker at vide, og du gjør ikke tingen bedre ved at tie. Du var ikke sammen med nogen mennesker, siger du — — *saa* du da heller ingen?

— Jo, tante, jeg saa nogen, men jeg kunde ikke for det.

— Du saa nogen — naa, da har du altsaa ikke sovet?

— Det var, da jeg vaagned — de sad ganske nær mig.

— Hvad var saa det for mennesker?

— Det var en fremmed dame og en fremmed herre.

— Og saa lagde du dig til at lure og lytte

istedetfor at gaa din vei som en velopdragen pige — naa, hvad var det saa med damen og herren?

Det vared en stund, inden Camilla fik svaret til — hun hvisked det i sin forpinthed ganske stille:

— De var vist forlovede — men jeg lured ikke, jeg gjorde ikke — jeg kunde ikke komme bort.

Tante Virginie fæsted igjen øinene skarpt paa hende:

— Var de forlovede — jasaa du — hvoraf slutter du det? Jeg vidste ikke, du allerede havde erfaring i den slags ting.

— Nei, nei, det har jeg ikke — jeg trodde det bare — jeg tænkte det — —

— Hvorfor tænkte du det, Camilla?

— De — de kyssed hinanden.

Tanten saa længe og stivt paa hende.

— Var det altsammen?

Camilla vilde svare — hun vidste ikke selv hvad — men der var noget i veien med hende. Hun tog sig til panden — væggene begyndte at dreie sig — der svinged en mængde sorte pletter om i værelset — hun mærked, at hun gled fra stolryggen ned mod gulvet — —

XXXII.

Nogen snakked ligesom langt borte — det lugted ogsaa medicin — — hun aabned øinene og saa sig om. Hun laa paa sengen i sit eget værelse — bedstemor holdt paa at trække støvlerne af hende, og far og tante Virginie stod ved døren. Men lige over sig saa hun en mand, som hældte noget op i en ske — en stor, pen mand med brunt skjæg og blanke skildpadde-knapper i trøien — —

Camilla satte i et jubelskrig:

— Onkel Munch!

I næste øieblik spildte den store, pene mand medicinen i sengen — Camilla havde reist sig halvt og slaaet armene omkring ham. Hun kjendte, at hun kom til at skjælve voldsomt, at der kom en ophidselse over hende, at hun hakked tænder — — saa blev hun lagt varsomt tilbage paa puden. Der kom en ske bort til hendes mund,

og hun svælged nogen stærke, krydrede draaber, som krøb varmende ned gjennem hende . . .

Der var en, som snakked nogen ord — det var vist tante Virginie — men onkel Munch hyssed. Det var ogsaa ham, som stod ved sengen og holdt hendes haandled — hun behøved ikke at aabne øinene for at vide det. Han lagde ogsaa haanden længe — længe over hendes pande . . .

— Prøv nu at sove, sagde en venlig, fremmed stemme tilslut — saa skal jeg snart se op til dig — — du kan ligge tryg og rolig, der kommer ingen anden.

Camilla aabned døsig øinene og ledte rundt i værelset — hun fandt bare onkel Munch.

— Kommer du snart? spurgte hun.

— Naar du bare har sovet lidt, kommer jeg igjen.

Camilla lukked smilende øinene og vendte ansigtet mod væggen. Hun følte sig tryg og lykkelig — det var godt nu, det var godt altsammen — onkel Munch var kommet — ja, ja, hun skulde sove . . .

XXXIII.

Om det var længe efter, vidste hun ikke — hun vaagned ved, at nogen snakked meget høit i stuen under sig. Hun hørte sit navn nævne flere gange . . .

Stemmerne blev stærkere — hun kunde imellem høre hvert ord: — — — — javist, sagde onkel Munch — saadan er det altid! Der, hvor forældrene trænges mest og kunde hjælpe mest og gjennem det vinde barnets fortrolighed for altid — — — — — — — — der trækker de sig tilbage og har ikke andet end haarde ord, mistroiskhed og streng katekismus tilovers — — — — — det er synd, synd og altid synd — — — — — — — — — — barnet hører ikke andet end ak og ve over denne kjæmpesynd, som det ikke faar besked om — hvad spiller det ikke for en rolle i barnets udvikling — lægger for en skygge over dets livsglæde og skræmmer det — — — — — — —

om vi kunde finde paa at snakke mindre om synden og mere om naturen — — — — — — da trænges vel forældrene saa meget mere — — — — — — — — sludder, det er ikke barnets feil, men forældrenes — — — — det er ikke, fordi barnet ikke er voksent nok, men fordi forældrene ikke er voksne nok — — — — ja, vi har mange af den slags forældre — altfor mange — — — — — — — — — det har barnet ingen skade af. Barnet staar naturen nærmere end den voksne — vil naturligere tilegne sig en naturlig besked end en kunstlet — — — — — — — — — — — — den hemmelighedsfuldhed, lysskyhed og uærlighed vækker bare onde instinkter og gjør barnet sky — — — — — snak aabent, naturlig og ærlig til det, saa er det ikke din skyld, om dets begreber forkvakles — — — — — men gjør forældrene det? — Aanei, det vanskeligste og fineste og dybeste i livet gaar de udenom allesammen — i ring med pegefingrene i veiret og overlader det til andre — til skolekamerater, tjenestepiger og slumpetræf at indvie barnet i det vidunderligste af alle mysterier – det er det, som heder moral. Hvem har indviet dig, Virginie — det er nok hverken far eller mor! Hvem indvied mig selv? Det var heller ikke far og mor — —

Camilla hørte fars stemme en stund, mild,

blød og rolig — saa snakked tante Virginie. Hun forstod kun ganske faa ord — først mod slutten hæved stemmen sig:

— — — det er min bestemte opfatning, og det har altid været mit princip!

— Principrytterske, buldred onkel Munch op — giv slip paa flest mulig af dem, du, saa blir du kanske menneske, du ogsaa! Ja, du, for det er mennesker, vi trænger i skolen som i livet og ikke principer og theorier og metermaal og lineal — — — — — jeg vil ikke benegte, at der jo kan findes gode theorier, det er bare det, at de sjelden er rummelige nok — — — for den, som skal vokse, gjælder det ikke at bli hindret og klemt paa nogen maade, og hvad der kanske passer for en, det passer ikke for en anden!

— Jeg har opdraget flere hundrede barn, sagde tante Virginie.

— Jeg har ikke opdraget et eneste, svarte onkel Munch — og jeg ved ikke, hvordan det er gaaet med dine hundrede barn, om de — — — men er det ikke gaaet bedre end med Camilla, saa har du ikke — — — — — — Camilla er i meget høi grad overanstrengt og nervøs og trænger mere til ro og hvile, end du forstaar. Hvis du ikke lige ud har ønsket at lage et hysterisk individ af hende, saa har du ialfald været paa

grænsen til det med alle dine theorier og principer — — — — — det siger jeg dig som læge, og som læge ønsker jeg ingen indvending — —

Der blev stille en tid, en dør lukkedes, og da det atter snakked, var det bare som en svag, utydelig mumlen.

Camilla laa og følte sig saa varm. Hun bad til Gud for onkel Munch, som havde taget hendes parti og snakket sig hed for hendes skyld. Hun laa og mærked sin taknemmelighed mod ham — hvad var det ikke for en fryd, at han saadan stod paa hendes side og hendes ret? Ellers var det jo altid hun, som gjorde feil, og hun, som ikke forstod, og hun, som havde uret, og hun, som synded — det var, som det at være barn udelukked en fra saa megen retfærdighed — —

Hun tog om hodepuden med begge arme — nei, hun graat ikke, hun var bare saa lykkelig en liden stund!

Det kunde være en halv time senere, at hun hørte trin i trappen — — straks efter aabned onkel Munch døren.

Han sagde ikke noget med det samme, men satte sig paa sengkanten og saa lunt paa hende.

— Kunde du ha lyst til at bo hos mig et halvt aars tid, Camilla?

— Hvad siger du, onkel?

— Jeg spør, om du vil være med mig hjem og bo der.

Camilla satte sig overende i sengen:

— Om jeg vil — om jeg vil — jeg ved ikke noget i verden, jeg heller vil!

Onkel Munch lo høit.

— Ser du det, sagde han — men naar tænker du saa, at du kan være færdig til at reise?

— Om fjorten dage, onkel — jeg skal bare ta eksamen først!

— Fjorten dage, sagde onkel Munch — saa længe kan jeg ikke vente — hvad mener du, om vi heller reiser imorgen?

— Imorgen, onkel? Camilla snapped efter pusten.

— Ja, imorgen tidlig, præcis klokken fire. Vi har lang vei, ved du kanske — kommer ikke hjem før sent imorgen aften. Du maa derfor ha en masse mad med, saa du ikke kommer til at sulte ihjel paa veien, og bøger og klæder — — hvad er det for noget, som durer dernede — hører du?

— Det er symaskinen, onkel.

— Det er en ny, kjæk reisekjole, som skal være færdig inden klokken tre imorgen tidlig — dine støvler og sko er sendt til skomageren — bedstemor sidder og stopper strømper — i brygger-

huset holder de paa at vaske — — nu er der ikke andet igjen, end at du skal lægge dig smukt til at sove for at være saa kjæk og stærk som mulig til imorgen. Om nogen timer — iaften engang — kommer far og tante Virginie og bedstemor op og siger farvel til dig — jeg tror nok, sypigen ogsaa kommer nogen gange — —

Da onkel skulde til at gaa, stansed Camilla ham et øieblik:

— Har du alle dine hunde med denne gang?

— Nei, det har jeg ikke — det er ikke jagttid endnu, ser du, men jeg har gamle Odin — fuglehunden — med — -- den husker du nok fra sidst, jeg var her?

— Maa den faa lov at komme hidop?

— Det maa den gjerne, Camilla — jeg skal lukke den ind til dig om et øieblik . . .

Uret i spisestuen slog seks — der var endnu en god stund til aften. Camilla var ikke god for at sove — hun saa snart gjennem vinduet og snart ud over sengkanten til hunden, som laa udstrakt paa tæppet. Bare hun rørte sig, glytted den straks paa øielaaget og løfted ørerne — hun maatte imellem strække haanden ned og klappe den. Hvad hang der ikke for en vild lugt af skog og lyng og ram mose ved dens røde, langhaarede pels — det var skogen og lyngen og

moset langt, langt oppe i dalen, hvor onkel Munch bodde. Der var nok trærne meget større end her og lyngen tættere og moset blødere og fjeldene forfærdelig høie!

*

En af pigerne bragte hende aftensmaden. Tante Virginie fulgte efter med en mugge varm melk. Hun satte den ikke fra sig straks, men vented, til hun var blit alene — da trak hun døren godt til og stilled sig op ved fodenden af sengen.

— Det gjør mig meget ondt, sagde hun paa sin værdige, langsomme maade — det gjør mig meget ondt, at du er syg, Camilla — — jeg behøver vist ikke at fortælle dig det. Jeg har nok seet, at du har været bleg og tynd det sidste aars tid og ikke været saa kjæk, som du skulde — jeg har jo ogsaa lempet undervisningen derefter, som du ved — men at der virkelig var noget alvorligt i veien med dig, det har jeg desværre ikke forstaaet.

Camilla følte sig lidt trykket.

— Naa — det er jo ikke noget at snakke om nu. Vi to faar ikke mer med hinanden at gjøre — imorgen reiser du med din onkel — det er jo bestemt saaledes. Jeg kunde af flere grunde ha ønsket, at det var skeet noget senere, men det

lader sig saaledes ikke gjøre. Lad mig derfor sige dig, at om der end kan være mangt og meget i min undervisningsmethode, som ikke har tilfredsstillet dig eller endog været dig imod — saa er det dog alt ment at skulle være til dit bedste. Herom vil du iøvrigt kunne dømme klarere siden. Jeg har ikke alene villet bibringe dig kundskaber, men ogsaa i et og alt bidrage til, at din opdragelse maatte bli mønsterværdig. For at naa dette maal har jeg fundet at maatte opstille en del regler, som du havde at rette dig efter — de kan ha forekommet dig strenge, ganske vist — men de er opstillet med de bedste hensigter. Jeg har villet udvikle det gode hos dig og kue det daarlige — jeg tror ikke, du vil kunne indvende noget til det. Jeg har ogsaa bestræbt mig for i et og alt at gjøre en *dame* af dig — jeg har kanske faret noget haardhændt frem, men jeg fandt dig ogsaa i en sørgelig forsømt tilstand, som jeg iøvrigt ikke skal dvæle nærmere ved, da det jo ikke var din skyld.

Tante Virginie saa ud gjennem vinduet.

— Med hensyn paa, hvad der forefaldt mellem os efter middagen, Camilla — naa, saa gjør det mig ondt, at det gik saa stærkt ind paa dig. Men jeg maa gjentage, at det skede i den bedste mening. Jeg har villet bevare dig ren og uskyl-

dig længst mulig og paa enhver maade hindre dig i at komme i besiddelse af kundskaber, som efter min overbevisning i din nuværende alder kun vilde være dig til fordærv og skade. I alle de aar, jeg har opdraget og undervist barn, har min opdragelse og undervisning gaaet ud paa det samme. Der er derfor heller ingen undtagelse skeet med dig. Naa — jeg skal ikke plage dig mere!

Camilla saa med forundring, at tante Virginie forlod sengen for at skjænke melk i hendes kop. Det kunde hun ikke huske, at tanten nogensinde havde gjort — —

Far kom ikke op før ved sengetid.

Det var saa underligt — han gik og pusled rundt i værelset, tog snart en bog og bladed i eller gav sig til at stelle med en lineal eller blyant. Naar han snakked til hende, stod han ofte med ryggen til eller havde travelt borte i den lille boghylde. En gang spurgte han, om hun nu ogsaa var rigtig glad, fordi hun skulde reise.

— Ja, far, svarte Camilla — jeg glæder mig svært!

Far sagde ikke noget med det samme — han gik først bort til vinduet.

— Jeg forstaar jo godt, Camilla, at det ikke har været saa godt for dig herhjemme, at det

kunde været ønskeligt, om forholdene i flere henseender havde været anderledes . . . Du har været for meget alene og savnet mange af de glæder, der med rette tilkom dig . . . Ja, der har ogsaa været andet . . . Jeg tænkte, at det skulde bli bedre, naar tante Virginie kom, men kanske har tante Virginie ikke forstaaet dig, som hun skulde . . . Havde bare mor levet, Camilla, saa havde det nok været anderledes for os begge to . . . Jeg skal sige dig, barnet mit — jeg kan saa lidet uden mor . . .

Far sagde ikke stort mere, men de par ord fik Camilla til at se paa ham med andre øine — —

Hun laa endnu og husked paa dem, da bedstemor kom . . . men bedstemor snakked saa meget, mens hun klædte sig af, og havde saa meget at fortælle. Det var alle strømperne, hun havde stoppet, og smørbrødene, hun havde smurt — ja, det havde været en sjau — —

Som i halvsøvne hørte Camilla nogen ord nu og da. Bedstemor snakked meget om onkel Munch — han var hendes barn, han, sagde hun, og Camilla fik det nok godt der — aaja, aaja, den som var i Camillas sted —

Tilslut havde hun fundet sin store silkepose frem og stod i nattrøie og kappe og grov og grynted midt paa gulvet . . .

— Nu kommer kronen, tænkte Camilla halvt flau ved sig selv.

Men det tog tid, inden bedstemor naaed tilbunds i posen, og Camilla kom igjen til at huske paa far — — saa underlig ubehjælpelig han havde ruslet omkring hende og fingret snart paa det og snart paa det — ligesom han led af en skjult ømhedstrang, han ikke vidste raad for . .

XXXIV.

Onkel Munch og Camilla reiste ganske rigtig klokken fire om morgenen — der kom ingenting iveien. Hesten sprang akkurat, som den skulde, og hjulene gik rundt — det var slet ikke, som hun drømte inat. Da kunde hesten ikke faa benene fra bakken — den stod fast som i noget frygteligt fluelim og drog og sled, saa benene blev lange som bønnestænger — og hjulene vilde ikke dreie sig. Nei, det var rigtigt altsammen — de fire staalsko dansed mellem skjækerne, og sand og smaasten slog med smaa trommende smeld mod vognkarmens blanklæder. Nu og da feied en tung, dugget kvist henover deres nakke og skuldre . . .

Den første halve time sad Camilla søvndrukken og generet og glipped med øinene. Men den gule morgen var saa deilig.

Vidjebuskene langs veien stod og neied med

lange, vaade skyggeslæb efter sig — over nogen havde flittige edderkopper spundet fine, sølvgraa slør — og porsen bredte sin vidunderlige dunst omkring.

Der laa vide, bakkede enge paa begge sider af veien — en næsten usynlig røg løfted sig fra græsset. Endnu sov fløielsstraaet og bunken — deres rødlige duske hang som smaa sammenfoldede flag paa digekanten. Men engkallen var yrvaagen — han stod alt paa tærne i græsset og glodde med alle de øine, han eied — hvad — hvad — hvad? En sommerfugl prøved forsigtig blomst efter blomst, men den blev nok vaad paa fødderne — den steg og daled, saalænge Camilla kunde se den.

Nogen kjølige vindpust kom flyvende — de slog ind i vognen eller strøg op i egelien langs jorderne . . .

Camilla sagde ikke mange ord — hun sad og krøb sammen i sig selv — smilte iblandt ganske stille og vendte kanske hodet for at se efter hunden. Endnu var det fars bygd, hvor hun kjendte de fleste gaarde og huse — endnu voved hun ikke at give helt efter for sin glæde. Hun maatte ogsaa se paa onkel Munch — hun kjendte ham jo næsten ikke — de faa gange, han var dukket op i hendes liv, var det næsten som nogenslags eventyrmand! Hun saa paa hesten og paa skyg-

gen af jagtvognen, som løb ved siden i græsset paa store aflange, lydløse møllehjul — var hun nu ogsaa virkelig med? Jo, der saa hun sig selv paa bagsædet med sin vide sommerhat paa hodet — matroskraven paa hendes nye, smukke blaatøiskjole fløi imellem ud i veiret. Onkel Munch havde tændt en kort pibe — naar han blæste røgen ud, rulled skyggedotterne hen ad græsset . . .

De havde kjørt i mer end en time, da onkel Munch holdt hesten an i en trang skogdal.

— Hører du, sagde han og saa paa hende.

Der kom en kutrende lyd til dem — en frisk glad skogren inde fra skogholtet.

— Hvad er det, onkel — jeg har hørt det hjemme ogsaa?

— Det er en aarhane, som spiller — hør, nu blaaser den som en gammel kat — det er det vakre veir, som har fristet den, ser du — skal vi høre paa den lidt? Saa tar vi os en bid mad saalænge.

De sad en god stund i den blanke solmorgen og hørte paa fuglen og spiste. Camilla stod endog flere gange op paa sædet og saa efter den — nu maatte den ha flyttet sig — nu var lyden ganske nær dem — men onkel Munch rysted paa hodet:

— Aanei, den sidder nok der, den sidder — men den er en flink bugtaler, skal du vide — det er hemmeligheden!

Da de kjørte videre, syntes Camilla, at hun var kommen til at kjende onkel Munch meget bedre — han var vist eventyrmanden alligevel — hun sad ikke længer og var fremmed — hun sad og snakked ud af sit fulde hjerte og lo høit og inderlig, naar hun havde lyst.

— Onkel, sagde hun engang — det er saa rart, jeg ved jo ingenting om dig igrunden — — jeg ved ikke engang, om du er gift?

— Nei, sagde onkel Munch — jeg er ikke gift, det er ingen rigtige onkler, ved du — jeg er bare en gammel pebersvend! men saa har jeg en snil husholderske, som heder Karen . . .

Dagen gik saa sagtelig — smaa vide skyer drev over himmelen.

Ved middagstid var de inde paa en stor skydsstation og spiste ørret — her bytted onkel Munch ogsaa hest. Hans egen blev spændt for — den havde staaet paa stald og hvilet siden igaar. Camilla saa, at onkel var glad, og det smitted hende — han gav skydsskafferen mange penge, da de reiste, og slog nogen tunge knald med svøben — nu gaar det, Camilla — hvad?

— Ja, svarte Camilla straalende — hun saa

til siden for at skjule sin glæde — hun kunde ikke faa sit ansigt til at falde, som det skulde. Der stod stabbestene langs veien — de fôr forbi i flyvende fart, men hun fik dog tid til at tænke paa dem. Nogen havde saadanne kummerfulde udtryk — hun saa det midt i sin usigelige fryd!

Henimod aften begyndte aaserne at løfte sig paa begge sider — de kasted efterhaanden store skygger over dalen. En gul, stille elvstrime gled mellem dem — nu og da svandt den ind til en tynd, glimrende traad. Skumringen samled sig i dalbunden — over nogen fjerne enge laa allerede hvid, drømmende sommertaage.

Camilla sad saa stille.

Hun lukked sjelden øinene — hun fulgte den aftengule elv op gjennem dalen, til den døde i nogen smaa, luende blink. Naar veien en enkelt gang nærmed sig bredden, hørte hun vandet spille over kiselbunden — iblandt mol det en liden vise om en sten eller sprikende trærod. Strandsniper flaksed skrigende op fra sandtuerne og fløi frem og tilbage som digre møl . . .

Ja, Camilla sad saa stille. Hjertet lukked sig vidt op i hende — hun følte sig saa fuld af godhed. Hun strøg engang nedad onkel Munchs arm — — jeg er saa glad, ser du. Kveldens uendelige fred og mildhed — den stille susen i

baret og lynget og græsset — det vemodige tusmørke — de smaa bekymrede strandsniper — den rare, stilfærdige mand ved siden — hesten, som tied og sprang der foran — — det tog hende altsammen med en forunderlig, blød styrke. Og eftersom natten spandt dalen langsomt ind og veien løb mod dem som en graa, lodden hyssinstump, de altid saa slutten paa — eftersom den gule ild slukned i luften og i elven — da blev Camillas lykkefølelse større. Morgenen havde været et friskt bad — aftenen var blevet en stille nynnen. Hun lagde nakken tilbage i vognen og saa trætopperne komme og gaa — de strøg som stive fjær over himmelen. Natten var et levende lydmylder — skogen og elven og vinden snakked — sæletøiet gnisled med spænderne og smækked med de fede remme — hun hørte ogsaa den hule, stødvise lyd fra hestens bug som en fjern, dundrende tromme . . .

Udover natten bredte et tykt skylag sig langsomt over dalen — det mørkned stærkt. Camilla lukked øinene.

Hun aabned dem igjen ved skjæret af en hastig lysning gjennem laagene — næsten hele himmelen var skyet.

— Lyner det, onkel?

— Ja, vennen min, men det er mange, mange mil borte.

Camilla sad længe og saa gjenskinnet af de fjerne lyn flyve op i mørket — det var hver gang, som det slog med store guldvinger bag fjeldet. Der kom intet drøn, ingen rullen — hun saa kun de lydløse, skjælvende guldvinger i skyerne . . .

Saa sagde onkel Munch lunt og stille:

— Nu er vi straks hjemme, Camilla!

XXXV.

Sommer og sol og blide dage!

Naar Camilla vaagned om morgenen, rulled hun straks sivskjærmen op og aabned vinduet. Den friske luft stod ind som en strøm — gardinerne spændtes som flyvende seil — hendes lange, tynde natkjole flagred op om de spæde ankler. Fra tunet kom en tæt, mumlende støi fra alskens fugle — et boblende og spillende lydkog af høns, kalkuner og kurrende duer — — en gang imellem skar et blankt hanegal tværs gjennem spektaklet som et hornsignal. Det maatte høres langt hen, for det svarte hvergang paa den anden side af elven!

Den første morgen kunde Camilla slet ikke komme sig fra vinduet. Hun vidste ikke, hvad tiden led — hun var sprunget ud af sengen, straks hun vaagned.

Værelset laa i anden etage — hun saa tværs

over dalen mod et mægtigt, vildt blaafjeld — det maatte være Vaarberget, som onkel snakked om sent igaaraftes. Det bredte sig tungt og steilt med blaanende stup og rødlige skar — skogen naaed det bare op over rødderne. Men ned bratteste væggen hang lange glinsende sølvfrynser — det var smaa bække, som styrted fraadende i dybet. Aa — Camilla bøied sig langt ud af vinduet — der var musik i luften — det store, vilde fjeld tramped jo takten!

Fra doktorgaarden førte brede, hældende enge langsomt mod elven. En slaamaskine klipped durende vei i græsset — hun saa den ikke, skimted kun nu og da en lys, glidende halmhat over græstoppen. Der var ikke en lyd at høre fra huset — hun stod paa tærne og saa efter solen uden at bli klogere.

Omsider var Camilla krabbet i seng igjen, og nu sov hun næsten til middag. Da havde slaamaskinen klipped en bred gade tværs gjennem engen, og Vaarberget var falmet — de røde skar og de blaa stup viste sig i solrøgen som gjennem en mat hinde.

*

Den dag, og den næste havde Camilla havt umaadelig travelt. Det var alt, hun skulde se,

og alt, hun skulde ha besked om. Næsten en time havde hun været paa onkels kontor — det var alle bøgerne og de udstoppede fugle, de blanke, prægtige vaaben og fiskegreierne — hun vidste ikke, hvad hun skulde se mest paa. Onkel havde nok likt, at hun brød sig om sagerne hans — han rakte hende nogen vaaben og gjorde sig umage med at sætte en smekker fiskestang sammen — saadan og saadan — og Camilla havde sigtet med et af geværerne og vippet med den myge stang — se, hun kunde — hvad? Der var ogsaa en fluebog, hun skulde se — en bog med blade af tyk flanel og smaa, brogede ørretfluer med fjærvinger og silkebug og skarpe kroger — — den var nok onkel svært glad i — han bladed saa forsigtig i den og pilled nu og da omhyggelig ved en krøllet fjær. De havde ogsaa været i stalden hos hundene, og onkel havde skiftet halm under dem og snakket med dem, saa de havde banket halerne møre mod gulvet . . .

Alt den første aften havde hun fulgt onkel ned til elven. Han havde stangen med for at prøve ørreten — det var andet end at fiske karudser med ærtekjæp og knappenaal! Hun saa henrykt, hvor han slængte fluen let og sikkert ud fra stangen, til den lagde sig stille og rolig paa strømmen — hvor han fik den til at træde den letteste dans

henad den gyldne vandhinde — — aa jo, han var nok eventyrmanden nu, som før!

Hun stod stiv af spænding, da den første fisk tog snellen . . .

Men da onkel om nogen dage forærød hende stangen og viste hende de bedste fiskesteder ved elven — da han ogsaa tog hende med til skomageren og bestilte høie, vandtætte begsømstøvler, saa hun kunde vade i duggen og stranden — — da vidste hun ikke, hvordan hun skulde bære sig ad i sin glæde. Hun kunde bare stamme lidt — kjære onkel — tak — tak —

Hun vilde sagt saa meget mere . . .

Han havde nok ellers travelt, onkel — hun mærked det alt de første dage.

Hver morgen, naar hun kom ned trappen sad der nogen i det lille venteværelse, hvor døren altid stod vidt aaben. De sad saa beklemt og stille paa stolene og stirred paa gulvet — en modig maur bladed kanhænde lidt i en bog — og fra kontoret hørte hun ganske svagt onkels dybe, sonore stemme. Men nu var den fremmed og myndig i klangen — han havde sikkert rynker i panden. Engang kom han ud i sin brune jagtfrakke, netop som hun gik over gangen, han saa uhyre alvorlig ud — en liden duknakket mandsling gik forknyt efter og feied hatten

ærbødig i gulvet — men straks han saa hende, stansed han og smilte.

Aa ja — det billed, hun havde baaret af ham op gjennem aarene — den store, kloge og snille ven, som altid var god mod hende og hjalp hende og veileded hende — det blev nok i sine store rids det samme. Men for hver dag blev det bare rigere og mere levende. Fine træk og nye linjer føied sig til — udtrykket blev følsommere og menneskeligere — hun rykked manden bag billedet nærmere paa livet. Og som hun gjorde det, blev hendes hengivenhed større — den stille, lune varsomhed, hun mødtes med — den uvante omhyggelighed, opmærksomhed og hensynsfuldhed — — der skulde mindre til for Camilla. Men med hendes hengivenhed kom ogsaa en vis ærbødighed — den lille bonde med hatten i gulvet — de forknytte mennesker paa stolene — den dybe, sonore stemme bag kontordøren — — hun forstod, at onkel med al sin godhed og stilfærdighed var en natur, som nok gjemte meget hos sig selv — han var ikke bare eventyrmanden!

Hendes portræt fra barnedagene var nok rigtig — men der var kommet forlidet med . . .

*

Det vared og rak en god uge, før Camilla kunde komme sig tilro. Dagen bragte hende saa meget nyt, og sommeren var saa stor og saa vældig. Den var ikke den samme som hjemme — hun vidste ikke, om den var vakrere — men den var rigere, fyrigere. Den matted hende mere ud, men den gav ogsaa styrke igjen. Hun gik træt og fortumlet tilsengs hver aften og vaagned udhvilet og yrvaagen hver morgen. De slemme drømme kom ikke mere — livet kaldte for hver dag — elven og fjeldet vinked og lokked!

XXXVI.

Onkel havde en liden hvid baad — den laa med næsen op i et grønt oreholt ved elven.

— Faar jeg lov at ro en tur, spurgte Camilla en aften — jeg kan svømme noksaa godt, saa du behøver ikke at være ræd for mig.

— Kjære, sagde onkel — tag baaden, naar du vil, du, men ro bare ikke for langt nedover — der er nogen slemme stryg, som kunde bli farlige for dig.

— Men om jeg blir længe, onkel — jeg vilde gjerne ro en lang tur?

— Saa skal du ingen bekymringer gjøre dig for den sags skyld, Camilla — her har du din egen nøgle, saa kan du komme og gaa, naar du vil.

Camilla smilte og putted nøglen til sig.

— Men du maa heller ikke sidde oppe og vente?

— Nei, nei — jeg lover dig at gaa tilsengs klokken elleve!

Det dugged ganske svagt, da hun gik over engene — aftenrøden stod som et blodigt baal opad himmelen. Lange, ulmende røgfingre strakte sig midt over dalen — — imellem løsned et led fra og danned kanske en liden fisk for sig selv. Smaa flyvende purpurskyer speiled sig i vandet — de ligned drivende roser . . . Vaarberget stod og samled skygge — det luded lyttende udover dalen.

Det var ikke vanskeligt at faa baaden ud — kjølen skrabed bare nogen gange i gruset. Sandbunden var ogsaa god og fast — hun kunde stemme i med aaren!

Camilla begyndte at ro opad elven. Hun var ikke meget øvet — hun mærked, at hun løfted aarerne svært høit, og at hun stak dem unødig dybt i vandet — men hun fik fart paa baaden alligevel. Bredden gled langsomt tilbage med sine hvislende rør og tætte buske — om lidt dukked onkels hus op bag engene. Da strakte hun armene endnu længer ud og gjorde sig stærk — det kunde jo være, onkel stod i vinduet og saa hende . . .

Men om lidt glemte hun, at onkel kanske stod i vinduet — hun begyndte at ro langsommere — — det var elvens bund mod himmel og fjeld, det var det glidende vand, som lokked og fanged. Det løb saa umærkelig afsted med strømmen —

der gik bare som en svag skjælven gjennem birkene paa bunden — hun saa ogsaa, at deres hvide stammer imellem krummed sig som i et hvælvet speil. Vaarberget — det store, vilde fjeld — hun maatte bøie sig udover baaden — Vaarberget stod en mil ned i vandet!

Camilla blev ved at ro langsomt. De glidende billeder langs bredden skifted — hun saa en stor, brun hest ligge og vælte sig — de fire ben stødte voldsomt og klodset ud i luften — — da kom hun saa tydelig til at huske en aften hjemme. Det var vist mange, mange aar siden — hun var saa liden, at hun stod paa knæ i en stol ved vinduet — ja, det maatte være straks efter, at far kom til bygden! Engen udenfor haven var slaaet, og lige ved det gamle stakit laa fars hest og strakte sig i græsset. Hun stod en tid og saa paa den og undred sig over dens store mave — da havde hesten med en gang lagt sig paa ryg og begyndt at rulle sig frem og tilbage. — Aa se — aa se — hun havde givet sig til at rope og banke i vinduet af fryd — kom, far — skynd dig, mor! De var kommet begge to, netop som hesten brækked sig ind gjennem stakittet — den slog en forfærdelig halvbue med benene og tørned imod, saa det knased og knaged. Du store verden, sagde far og holdt monoklen for øiet —

men hesten havde reist sig yderst sendrægtig og snuset til gjærdet og karet hen med forbenet — det var tydeligt, at den var dygtig kjed over uheldet. Mor lo, saa hun rysted — hun holdt om Camilla med begge hænder — — tilslut satte hun sig opgivet i sofaen og trak far i haanden:

— Den vilde gjøre det istand igjen — den vilde gjøre gjærdet istand, hører du — — saa du da ikke?

Endnu sad mors lattermilde stemme i hendes øre, og hun skimted som en spæd, fin skikkelse i sofahjørnets halvmørke — —

— — — — —

En ørret sprang flere fod nær baaden — det tunge plask fik Camilla til at fare sammen. Fly og mygg dansed omkring hende — siv og vandgræs trak lange, smertelige furer i vandfladen. Vaarberget var kommet nærmere — hun mærked dets kjølige skygge vifte over huden.

Men Camilla kom til at drømme igjen — hun lod aarerne falde sløvt i vandet — —

*

Den store, vide, deilige verden . . .

Siden livet var gaaet op for hende i hele dets rigdom — siden den nat, hun skimted dets lønligste kilde som gjennem et vidunderligt syn — —

aa, hun kjendte, at hun forvandledes time efter time. Naar aftenen kom, og tusmørket lagde sig blidt over jorden — naar den stille susen henad marken begyndte, som dagens tummel og støi havde dæmpet — da hørte hun ogsaa en stille susen dybt i sig selv! Hvad er det, tænkte hun mange gange — hvad er det med mig, hvad feiler jeg igrunden? Hun tog sig til kinderne og saa til siden — munden smilte imod hendes vilje — hjertet rørte sig i hemmelig fryd!

Den store, vide, deilige verden . . .

Alt, hun ikke havde seet, men drømt om og længtet mod — det, som lokked og kaldte bag skog og berge — en dampskibsrøg ude paa havet — en fjern kirkeklokke — den første svale — — det var altsammen verden. Da hun var liden og sad under paraplyen paa loftet — var det ikke ogsaa verden, som laa dunkel og gaadefuld inde i krogene med sin mægtige tiltrækningskraft? Jo, jo — helt fra hun husked, havde hun higet og længtet mod den — det havde ikke altid været paa samme maade og med samme styrke, men det havde altid været den samme verden — den ukjendte — forjættende. Hvad havde hun ikke for noget at vente — hvad gjemte den ikke for ukjendte, straalende glæder!

Baaden skured sagte mod grund — Camilla

vaagned og vendte hodet. Hun var kommet et godt stykke opad elven — Vaarberget var ikke langt borte. Men lige foran hende grodde en lav birkeskog op af vandet — — elvkanten var fuld af grønne tuer, og paa hver tue stod der et træ — et ganske lidet træ, ikke meget større end hun selv. Forundret reiste hun sig i baaden — det var snart nat — trærne stod saa stille som mus!

— Lykkens skog, tænkte Camilla ved sig selv — her vil der hænde mig noget vidunderligt!

Hun tog den ene aare i haanden og stødte baaden ind mellem tuerne. De flytted sig som fugle paa vandet — men som hun gled sagtelig fremover, nærmed de sig fra alle kanter, og trærnes stammer begyndte at sprede lys i halvmørket. De smaa render og sund blev trangere, pors og lyng strøg henad baadsiden — — endnu skimted hun blinket af vand langt, langt ind mellem trærne.

Aftenrøden var døet hen — kun stod der fremdeles en svag røg op bag Vaarberget . . .

Men tuerne rykked altid nærmere — om lidt blev Camilla nødt til at stanse. Hun stod forsigtig op paa toften.

— Lykkens skog, tænkte hun paany — her maa der hænde mig noget vidunderligt!

Hun stod længe og stirred og lytted, hun vented noget — hun vidste ikke hvad — tilslut hop-

ped hun ind paa en tue. Det sukked under foden, den hvide birk paa tuen kom i uro, kvistene rørte sig, og løvet hvisked. Forsigtig hopped hun over paa en ny — ogsaa der begyndte træet at skjælve...

— Birkene sover, tænkte Camilla ved sig selv — lykkens skog er falden isøvn, nu lister jeg mig saa stille afsted — —

Men om en tid stansed hun for anden gang.

Lige mod hende kom en fin, perlegraa taage glidende — den strøg lavt over tuerne og sank om dem som et fugtigt slør — den spandt lynget og porsen langsomt ind. Snart stod hun tilknæs i dampen og saa ikke længer at sætte foden. Forlegen kikked hun frem og tilbage, men myren var blevet en lumskelig troldvæv — hun kunde ingen vei komme. Hun strakte sig lidt paa tærne og kikked — holdt sig i en gren og gjorde sig lang — men der var ingenting, som hjalp.

Et øieblik blev hun en smule betuttet, hun hælded sig modløs ind mod grenen — halsen snøred sig ligesom sammen. Men snart var hun sig selv igjen — hun kunde klyve op i træet, saa blev hun ikke saa vaad paa benene — — det kunde heller ikke være saa langt til morgen. Hun var flink til at klatre — om lidt havde hun indrettet sig midt i trækronen. Taagen rak bare et stykke opad stammen — hun sad lunt

og godt med ryggen mod en tyk gren. Det putred og bobled indunder tuen.

— Lykkens skog, tænkte Camilla igjen, hun saa gjennem løvet, hvor stammerne reiste sine støtter i taagen — lykkens skog paa en hvid sky — — nu seiled de deilig hen over jorden . . .

Hun læned hodet ind til stammen, lukked øinene og følte, hvor de seiled — uendelig høit over berg og dale. Vinden tog i trækronerne — den blæste dem iveiret som grønne kaskader. Og midt i skogen laa Gud og sov — derfor stod alle trærne saa stille, derfor sang ikke en eneste fugl. Men skyen, hvor lykkens skog grodde — den seiled og seiled — skyen, hvor lykkens skog reiste sine hvide støtter — —

— — — — —

Da Camilla aabned øinene, trodde hun, at hun havde sovet lidt — himmelen var igjen ganske rød, men paa den anden side af dalen. Vaarberget havde trukket sin skygge til sig. Taagen var heller ikke som før — den havde løftet sig langsomt fra myren og var ifærd med at flyve bort. Om nogen trær et stykke fra hende kredsed den i store, svingende ringe — lange røgbaand slynged sig iveiret. Men overalt — fra hvert træ i skogen — kom der en sprød, klirrende musik

— et spil som af raslende kiselstene — en klang som af smaa, nynnende glasklokker . . .

Det var draaber, som drypped høit og lavt, som hopped og trilled og drukned i vand! Det var taagen, der tindred som perler under kvistene! Det var den vaade skog, som rysted sig mod morgenen og dagen! Camilla strøg nedad sine knæ — en edderkop havde spundet et stort sølvhjul over hendes kjole — hun hutred og frøs, og den gule solhat var ganske blød! Der hang en rad blinkende draaber rundt bremmen — de faldt som stjerner i hendes fang . . .

Men da hun vaad og forpjusket stod i baaden og skjøv sig langsomt frem med aaren — da hun om lidt gled nedad den morgenblanke elv og saa den nye dag over fjeldet — da hun husked sin drøm om lykkens skog — da gik der en heftig og vaagnende strøm af fryd gjennem alt hendes blod.

Hvad kunde hun for det?

Hun havde lyst til at aabne sine arme og sin mund og sit sitrende hjerte!

Forsigtig skotted hun ind mod bredden — der var ingen. Saa bøied hun ansigtet udover baaden og speiled sig sky og nysgjerrig i vandet . . .

XXXVII.

I dagligstuen hang den samme kultegning af bedstemor som hjemme. Kun havde den anden ramme — det gjorde den fremmed den første tid, men Camilla kom snart over forandringen. Hun fandt bedstemors store, runde barnesmil igjen og det uforstyrrelige og uopslidelige velvære, hun kjendte saa godt — kunde ligesom høre hendes godmodige stemme ned fra væggen. Barn, barn, sagde stemmen — — det kom den vist til at sige bestandig . . .

Men ogsaa andetsteds syntes bedstemors smil og godmodighed at være om hende. Naar hun og onkel sad tilbords — de sad alene i en liden lun stue ud mod tunet — maatte hun ofte tænke paa bedstemor. Han sørged saa omhyggelig for hende — passed altid paa, at hun fik store og gode forsyninger — og var utrættelig i at friste hende med frugt og dessert. Husholdersken gled

imens stille ud og ind og skifted tallerkener — døren faldt saa lempelig i efter hende — og duerne gik frem og tilbage udenfor vinduet med den fremskudte kro opsvulmet af ærter.

Ja, der sad de, hun og onkel, paa hver sin side af det lille bord. Han var saa venlig, han var saa fin — men hvordan det nu var eller ikke — hun syntes endnu ikke, at hun kjendte ham helt. Hun saa ham ligesom aldrig bagfra — han var som et skaldyr, der gjemte sig i huset og bare viste sit ansigt i døren. Hvorfor — det kunde hun ikke sige, men ansigtet var bestandig godt...

— Bare du nu kan komme til at trives her, sagde han undertiden — her er du jo ogsaa ganske alene!

— Aa, jeg trives, sagde Camilla — kan du tænke andet — ser du ikke, hvor jeg blir brun og tyk? Idag fandt jeg et deiligt badested ved elven!

Hun saa, at onkel blev glad for svaret — han smilte længe og venlig til hende over bordet.

— Vi skal nok ellers finde paa noget, sagde han en aften — men jeg vil først se dig ordentlig stærk og frisk — — hvad tog du dig forresten for om sommeren hjemme?

Da var Camilla blevet helt snakkesalig — hun havde saa tydelig husket heien bag kirken med

den lille, nydelige have — myren, hvor vandedderkoppens sølvkugle sad fast mellem bundgræsset — den rustne sprøite, hvor de flade vandkalve svømmed forfærdet omkring, og Svanebækken, hvor hun hented sine stene og de snoede muslinger til at pynte bedene . . . Ja, før hun vidste det, havde hun fortalt det altsammen — om de vilde blomster, hun havde plantet, om løvetanden, marihaanden og blaaklokkerne og om stedmorsblomsterne, som tilslut var blevet aldeles som havevioler!

Den aften blev de siddende længe ved bordet. — Nei, er du saadan, du, havde onkel sagt flere gange — er du en slig fugl, du Camilla! Og siden havde han snakket saa vakkert med hende, kaldt hende en rigtig flink og sjelden pige og fortalt en mængde deilige ting om blomsterne — meget, meget mer, end hun havde lært paa skolen. Hun havde ganske ret, sagde han, naar hun mente, at hendes blomster var ligesaa gode som dem i haven. Det var ikke naturen, som havde sat skillet — det var menneskene. De havde taget nogen bestemte arter i skole og dyrket og pleiet og forædlet ved alle slags kunster og kneb — det var det, hun var kommen til at gjøre med stedmorsblomsten. Den havde været villigere end de andre — derfor var for-

andringen kommet før — — ja, onkel havde forklaret saa meget. Og da lyste hans øine som stjerner — han kom ligesom langt ud af skallet — hun skimted i tusmørket, hvorledes han drog en hel verden af undere med sig . . .

Henrykt hørte Camilla til — hun syntes, hun voksed, mens onkel snakked — at hun tilsidst skimted som en rød, bankende puls gjennem alt levende paa jorden!

XXXVIII.

Det var vist allerede dagen efter, at onkel ropte op til hendes vindu — der var kommet post om morgenen, og nu sad hun og skrev et langt brev til far —

— Camilla — er du der? Jeg har noget rart til dig!

— Ja, onkel, svarte Camilla fornøiet — nu kommer jeg straks!

Onkel stod midt paa tunet — han holdt et grønt løvblad frem mod hende.

— Ser du den, Camilla — det er sikkert noget for dig.

Der laa en lang, lodden larve henad bladeggen — dens ringede pels var i uafbrudt bevægelse, eftersom kjæverne klipped i bladkjødet. Med klamrefødderne holdt den sig i ligevægt — enten bladet vendte op eller ned, saa tygged og klipped den uforstyrrelig.

— Det er jo en sommerfugllarve?

— Ja, sagde onkel — men har du nogensinde seet, hvordan forvandlingen gaar for sig — har du seet, hvordan den forpupper sig og ligger i dvale, til hylstret en vakker dag springer, og sommerfuglen er der?

— Nei, onkel, det har jeg aldrig — jeg har bare læst om det paa skolen.

Onkel stod lidt og saa paa larven.

— Det var din mors og min kjæreste leg som barn at stelle med slige smaa fyre som denne, Camilla — det var andet end at lege med dukker, kan du tro — vi havde travelt med dem hele sommeren i mange aar . . .

Camilla pegte med fingeren.

— Stelte mor med saadanne som den?

— Ja, Camilla, og du kan tro hun var ivrig — vi havde smaa papæsker med glaslaag staaende i vinduskarmen — der krøb larverne frem og tilbage som i et drivhus og blev madet med alskens grønt. Tilslut lagde de sig til i sin puppe — da gik vi til vinduskarmen mange gange om dagen og titted nysgjerrige gjennem glasruden — skulde der ikke sidde en sommerfugl paa bunden?

— Det maa jeg ogsaa faa lov til, onkel — jeg maa ogsaa faa se det!

— Gjerne, vennen min — men saa maa vi se at finde en æske —

Da Camilla igjen kom op paa sit værelse, havde hun onkels larve med. Den krøb omkring i et stort, rummeligt hus med glastag, som onkel selv havde skaaret til med diamant. I væggene var der boret smaa, runde lufthuller, og bunden var indrettet med mose og stene og friskt løv.

At mor havde stellet med saadanne smaa orme! Hun maatte tænke paa det gang paa gang, mens hun skrev brevet færdig til far . . .

Men som tiden gik, blev det hende mer og mer forstaaeligt. Det var ikke nogen ueffen leg, hun der havde lært. Det var en ny verden, som aabned sig for hendes undrende øine — fuld af den blideste ynde og sarteste mystik — en eventyrverden under en rude! Det vared ikke længe, saa var æsken for liden — hun havde hver dag fundet nye larver — og onkel maatte lage en ny.

— Jeg tænkte det nok, sagde han smilende — jeg tænkte det nok! Du skal se, du faar brug for endnu flere!

Lange stunder ad gangen kunde hun sidde bøiet over sine æsker. De smaa skabninger, som krabbed og krøb derinde — hvad var det ikke for nogen mærkelige tingester? En havde brun busket pels som en bjørn — en anden var klam

og nøgen med plettede sider og et langt spidst horn ud af ryggen. Den var sint og rulled sig frem og tilbage, bare hun rørte den med et straa. Saa var der de pudsigste børstedyr — haarlaget grodde i spredte koster, som stod ud som æselører i begge ender! Men alle, alle skifted de hud — ret som det var, laa der et tørt, afskallet skind i en krog — og spise gjorde de af alle kræfter. Hun havde snart et helt stræv, for hver skulde ha sit, og de skulde ha ofte: en lyng og græs, nogen stikkelsbærblade og andre syrin — enkelte skulde endog ha nogen tykke, sjeldne sumpplanter, som hun maatte hente helt nede ved elven!

Da den første larve spandt sig ind — det var bjørnen, den store brune med pelsen — blev Camilla helt underlig tilmode. Hun stod og stirred paa den urørlige puppe — den ligned et bitte lidet æg af graat papir — stirred andægtig og gik paa tærne. Derinde i den mørke, ørlille kiste havde dyret rolig begravet sig selv — — nu foregik der en stille og stadig forvandling. Dets spinkle legeme opløstes langsomt og sattes igjen forsigtig sammen — det spandt og det surred paa fine rokke — der vævedes lydløst med traade af solskin — der maltes pudder og guldstøv paa usynlige kværne . . . Det var

Guds egen vidunderlige finger, som rørte sig bag skallet!

Puppen sprang en sen eftermiddag — den sprang med et høit og tydeligt smeld. Camilla stod og ordned med stangen — tænkte just at gaa til elven og fiske — hun skyndte sig frem og titted i æsken. Ja, det var skeet, puppen laa sprukket borte i hjørnet — nogen smaa blodstænk stod opefter væggene — — men midt paa en liden sten i bunden sad en stor, skjælvende natsommerfugl! Dens følehorn, sugerøret, de pudrede vinger — alt var i en uafladelig spillen — og som den skjælved og sitred og spilled, folded vingerne sig ud som en sammenlagt vifte. Bret efter bret glattedes og blev usynlig — hinderne strammedes over de rødlige ribber — — da tog den nogen forsigtige skridt og gik i en liden ring paa stenen.

Camilla saa til med henrykkelse.

Hvor varsomt den løfted de fine ben — hvor den prøved sig frem med de lodne følehorn. De ligned to bittesmaa duedun! Sugerøret — det var den mindste urfjær i verden . . .

Og da hun i tusmørket stod paa tunet med onkel Munch og gav den friheden — hvor tumled den ikke yr afsted — et lidet skjælvende vidunder, som fløi livet imøde — et flyvende

Guds-lune, som blev borte i mørket — — hun stod længe efter og pinte sine øine.

Fra den dag var Camilla fortryllet af legen. Snart havde hun bordet og vinduet fuldt af æsker. Hun kunde om lidt skille mellem larverne — kjendte hvidsværmernes nøgne fra tusmørkesværmernes lodne — — hun klækked en hel hær ud og lærte deres navne af onkel Munch.

Der var den store, sølvhvide, dansende Apollo med brogede paafugløine rundt vingerne — hun saa den daglig flyve over engene. Der var den lille, rødlige ræv, den spættede admiral og den svirrende troldsværmer, som fløi mellem trærne, saa det rasled i dens vinger. Der var svalestjerten og furuspinderen — den sidste graa og lodden som lav og taage med hvidagtige stænk som af melk og mel — en liden pudret ugle med smaa runde fjærbriller paa hodet . . .

For en glimrende stimmel af ødsel pragt!

Der var perlemor og kraakesølv og stribede tigerskind — en flaksen af bladguld — en viften af silke —

Der var purpur og okker og svævende paletter — blade af roser — støv af stjerner —

Der var tumlende hjørner af sol og maane — der var flagrende stumper af Guds kjortel —

XXXIX.

Hvor Camilla følte sig uendelig rig!

Det var atter som dengang for længe siden, da trærne suste — vi kjender dig — vi kjender dig! Det var atter som i de blide dage, da vinden var hendes og fuglene og himmelen — da ekkoet svarte, uden at hun ropte, kun fordi hendes hjerte var fuldt!

Det var sommer, det var sommer — mjødurten spredte sin vellugt omkring — guldbillen sværmed i panser og plade. Nætterne var blonde, nætterne var blide — maanen rulled sit hjul over himmelen . . .

Ja, Camilla følte sig uendelig rig!

Hun gik i en kaabe af godhed og varme — af fryd og tilbedelse — hun kunde slaa den om hele verden!

Det var atter som dengang for længe siden, da marken og heien kom hende imøde, da det

nikked og kaldte, hvor hun vendte sig — da ingen eied saa meget som hun!

Men gjennem sin glæde og voksende ømhed skimted hun hele tiden et ansigt . . . Der stod han — eventyrmanden — og smilte, han hælded hodet en smule til siden — saa forunderlig fin, saa forunderlig nær og saa forunderlig fjern i sin sky stilfærdighed . . .

— Lykken, havde han engang sagt — lykken, Camilla — — det er ikke saa meget at vinde det gode, som at slippe det onde. Det er ikke saa meget at naa glæderne, som at slippe sorgerne — —

Men det kunde Camilla ikke forstaa. Lykken — lykken — aa, den var noget ganske andet — et skib — en rose — et stjerneskud —

Det var sommer, det var sommer!

Hun saa op — rummet var en dyb klokke, og solen fæsted fine traade over dens bund som en guldedderkop . . . den grønne jord rulled sig i nættet!

XL.

Der kom en tid, da hun følte sig udvalgt og indviet — da et mod uden grænser bredte sig i brystet. Hun syntes, at armene var saa stærke — de maatte kunne løfte hende fra jorden — at knæet var som en spænstig bue. Hun stod under forsynets høieste gunst — hun vidste det saa usvigelig sikkert! Hun var ikke noget almindeligt menneske, nei, nei — hun var søndagsbarn — — livet havde en særegen mening med hende . . .

*

Camilla skulde konfirmeres til høsten.

Far havde skrevet et langt brev — hun fik lade sig forberede hos presten og saa komme hjem til konfirmationen. Hun skulde faa lov at reise igjen straks — han vilde bare saa gjerne konfirmere hende selv. Tante Virginie sendte sin bedste hilsen — hun var fremdeles hos ham og

blev der, til Camilla kanske kom hjem ved juletid og overtog huset . . .

Hun havde siddet længe med fars brev i haanden — læst det langsomt flere gange. Hun skulde efter sin alder været konfirmeret sidste høst, skrev han etsteds, men dels var hans sygdom kommet iveien — og dels havde hun jo selv gaaet og skrantet — saa han havde villet vente. Det var jo ikke noget, som hasted . . . Rigtignok skulde hun gaaet fra vaaren af, men han havde skrevet til presten i bygden, forklaret ham det og ordnet altsammen for hende . . .

— Komme hjem til jul og overtage huset — styre gaarden for far og bedstemor — — var hun virkelig snart saa voksen?

Hun sad en stund med haanden under kindet — saa gik hun ned til onkel med brevet — —

Der var omtrent en mils vei til presten.

Hun maatte kjøre frem og tilbage — en lang prægtig tur langs elven. De første gange gav onkel hende kjøregut med — en liden, stilfærdig krabat med ekornansigt og ekornhænder — hun kjendte ham forresten fra doktorgaarden, hvor han kom og stelte med onkels hest. Men snart lærte Camilla at kjøre selv, og ekornet fik være hjemme. Det var nok ikke helt efter onkels hode, men hun bad saa vakkert, at hun fik lov.

— Hesten er jo svært snil, sagde han tilslut — og naar du siger, at du virkelig kan — naa ja, Camilla, jeg ved du er en flink og forstandig pige, som vist ikke vil paatage dig mere, end du greier.

Da kjørte Camilla stolt og gladelig ud fra tunet, mens ekornet stod mismodig tilbage og bed sine negle. Da hun engang vendte sig, saa hun hans lille forpjuskede hode med de spidse ører kikke efter sig bag hushjørnet . . .

De blanke, friske morgener langs elven!

Camilla glæded sig til dem hele ugen. Hun stod tidlig, tidlig op de dage, fletted sit haar længe foran speilet og pynted sig med sit lille sølvkors. Snart stod hesten foran døren og stamped — ekornet ordned flittig med sæletøiet, løste en knude eller spændte en rem — hun saa det fra vinduet, medens hun spiste. Der var det samme, surrende lydkog, som altid — hønsene trætted og kalkunerne gurgled sig — — iblandt pumped de blodet op i hodet og bulned ud som ildrøde markedsblærer — men ligesaa hurtig gik de ned igjen. Duerne spanked omkring og stødte med maverne — nogen var kommet helt op i vinduskarmen — fjærene laa flade mod ruden. Hundene var bundet udenfor stalden — nogen sad flegmatisk og gabed — andre laa grundende i

græsset med snuden langt ud mellem forpoterne.

Naar Camilla havde spist, saa hun paa klokken og aabned gangdøren. Der var næsten altid god tid — hun behøved ikke at skynde sig — hun kunde kjøre ganske sagte. Ekornet rakte hende bukkende svøbe og tømmer, skjændte paa hesten, som stod som et lam og vidste vist ikke, hvad godt han skulde gjøre. Men det nytted ikke — Camilla slog nogen smeld med svøben, nikked op til onkels vindu og rulled alene ned mellem engene. Om lidt — naar huset blev borte i svingen — satte hun sig magelig i vognhjørnet, gav slappe tøiler og lod hesten gaa i skridt . . .

De blanke, friske morgener langs elven!

Den fulgte hende helt til kirken — imellem med gule, seilende tømmerstokke, som styred afsted langs bredden og sivet. De rulled og hopped som fisk i strygene, stanged i bunden og kjørte sig ikke sjelden fast. Der stod de og stængte og hindred de andre — — hun saa det bedst paa tilbageveien: da laa der ofte en hel vase og brød og pressed og kunde ingen vei komme. Enkelte laa halvt ud over strygene — de pegte i veiret som skigardstave — andre forsøgte at dukke under. Men over dem og mellem

dem fræste vandet med sprøit og skum — bark og flis tumled med strømmen . . .

Camilla kjørte saa langsomt og stille. Hun holdt mer og mer af disse ture — hesten var føielig — hun kunde tænke saa meget for sig selv. Et langt stykke gik veien gjennem en ældgammel skog — trærne var hvidgraa af mos og lav — sidt bukkeskjæg hang fra grenene — da husked hun altid søndagen hjemme. Hun vidste ikke hvorfor — kanske for stilheden mellem de lodne trær — kanske for den syrlige em, der minded om lugten af mugg i den gamle taarntrappe — — hun kunde ikke sige det. Men hvergang, hun naaed den gamle skog — straks kom den samme stemning igjen. Hun saa sig selv staa paa heien bag kirken og stirre ventende indover bygden — lynget rørte sig smaat om hendes fødder — hun saa mennesker komme vandrende sendrægtig og stille. Hun saa tilsidst far komme i sin lange, sorte prestekjole — — da hugg klokkerne i fra taarnet, den høie, klare og den dybe og rungende . . . Fra alle fire glugger strøg tonerne ud over bygden som glidende fugle, nogen over markerne, nogen over skogene og nogen ud over sjøen og skjærene — —

Da rykked det stundom i hjerteroden — hun

retted sig op og smatted paa hesten — længted hun lidt alligevel?

Det vared og rak, inden hun naaed frem til kirken. Først kom en stor skummende fos med sagbrug og mølle, og saa en hel landsby af huse og haver . . . Der bodde lensmanden og fogden — den sidste saa hun ofte i haven. Han gik med røgelue paa hodet og langpibe i haanden og pusled med roserne — en rigtig fin, gammel herre — alt den første gang hilste han venlig. Siden kom han endog bort til stakittet og snakked med hende — ja, ja, han kjendte nok hendes far, havde truffet ham i yngre dage — — den gamle herre var svært galant, han sagde altid frøken Dyring og rakte hende imellem en rose. Der kom ogsaa en ældre dame frem i et vindu og nikked og smilte, og Camilla bøied sig dybt igjen — hun syntes om deres venlighed og holdt ofte stille i veien flere minutter ad gangen. Sidst var der en ganske ung mand i haven med sort duskelue og cigaret i munden — da havde den gamle herre slaaet ud med haanden: min sønnesøn, frøken Dyring, student af aaret . . .

Straks nedenfor fossen bodde en landhandler — der havde Camilla bestandig ærind. Den gamle krambod lokked hende forunderlig, hun

maatte ind under dens lave tag — vinduerne med blaat og forgyldt stentøi, broget brystsukker, tin og messing — hylderne med lamper, bokser, æsker og tøier — taget, hvor spand og bliklygter hang fra bjelkerne — — det var alt som en liden Aladdins-hule. Paa disken stod nogen flade skabe med glaslaag, der holdt hun af at rode og lede — der var saa mange slags mærkeligt kram: sløifer, søljer og konfirmandslips af tinfolium — ja drømmebøger og venskabsringe! Landhandleren vidste nok, hvem hun var — han bukked og skrabed saa høflig bag disken og pakked hendes ting fint og smukt ind med smaa hemper til at træde paa fingrene.

Naar hun nu havde kjørt en liden stund, tog hun flokker af konfirmander igjen. De stansed længe før hun kom og stilled sig op i kanten af veien — der stod de med salmebog og forklaring — nogen nikked noksaa fortrolig, andre bare glodde og gabte. Camilla hilste bestandig venlig. Der var nogen staute, vakre jenter, hun likte saa godt, med rak ryg og brede skuldre. De saa anderledes ud end Gyda og Helene paa kirkebakken hjemme. Hun husked deres smaa blasse, uvisselige ansigter og nakkerne med de tynde haarpiske, som ligned den lyse snert paa

uvisselig ɔ: uanselig.

en svøbe — hun husked, hvor ydmygt de neied, naar hun hilste. Men jenterne her — det var gaardmandsdøtre fra dalen — de havde store, smukke, solbrændte ansigter, de klemte hende karslig i næven og havde endog bedt hende komme og besøge dem paa sæteren!

— Snart, snart havde Camilla svaret — naar jagttiden var inde. Da havde doktoren lovet at følge hende — da skulde hun komme og se, hvordan de havde det.

XLI.

Det var en dag, at Camilla kom kjørende hjemover fra kirken. Hun sad tankefuld i hjørnet af vognen — tog næsten ikke øinene fra veien — presten havde snakket saa smukt og inderlig med dem alle idag. Hun havde saa godt forstaaet, hvad han sagde — han var ikke streng — han dvæled ikke saa meget ved synden og straffen — — det var livet, han snakked om og forklarte . . . Det var som en reise, havde han sagt, hvor de fleste utaalmodig higed mod nyhed og skjønhed, mod større glæde og større lykke — mod det store og straalende! Men livets goder og livets lykke var ikke altid i det store og straalende, men ofte, kanske oftest, i det smaa og det stille — netop derfor reiste saa mange forbi — —

Ja, hun forstod saa godt, hvad han mente. Det gjaldt ikke at reise forbi. Lykken stod ikke med stort skilt og bød sig frem og vinked og

praled — nei, nei, den gjemte sig ofte som en liden graa lærke i græsset — — den, som da ikke kjendte fuglen, han reiste kanske hele sit liv forgjæves.

— Se jer tilbage, havde han sagt — stans paa reisen og vend hodet, ja, se jer om hver eneste dag!

Reise lykken forbi —

Camilla blev helt alvorlig tilmode . . . det kunde ogsaa hænde i verden. Der var den — kanhænde ganske nær — og saa reiste menneskene blinde forbi. Aa, at det aldrig maatte ske med hende! At ikke hendes liv maatte forspildes! Aa, nei, nei — det kunde ikke, det skulde ikke — — hun følte det, hun vidste det! Hun stod i pagt med saa meget deiligt — hun vidste saa mangeslags god besked — hun skulde reise forsigtig og langsomt og se sig tilbage — hun havde jo ogsaa onkel Munch . . .

Dagen havde været lummer og stille — da hun kom ud af kirken, slog heden voldsomt op fra den stenede bakke, men der stod ogsaa en tung skybanke nord i dalen — nu begyndte en fin, hviskende regn at prikke i veien og vognen. Græsset langs veikanten fik efterhaanden en dyb, mørk farve — nogen støvgraa orebuske sortned under bygen.

Camilla drog halvt mekanisk i tømmerne og trak hatten en smule ned i panden.

Lykken — lykken — hvem vidste nu sikkert, hvor lykken var? Hvem vidste, hvad der netop var lykken for sig? Vidste hun det selv? Der var jo saa mange, saa mange, som reiste forbi . . .

Hun sukked lidt i sin beklemmelse — livet var pludselig blevet saa vanskeligt at leve og saa vanskeligt at lege — en blindebukleg, hvor der fangedes paa slumpetræf — —

— — — — —

Et vindstød reiste sig — der fløi lidt støv henad veien — — men snart slog regnet ned, saa der stod smaa pytter i hjulsporene. Camilla havde ikke paraply, men der laa en gammel oljekappe i vognskrinet. Hun stod op, lagde hatten ned i stedet og slog kappen omkring sig — den spidse hætte trak hun nedover hodet. Saa sad hun lunt og godt i regnveiret, mens hesten skyndte sig ivrig hjemover — væden løb i striber nedad dens brune skind.

Der stod en mand langt henne paa veien — han stod og berged sig under et træ. Da hun kjørte forbi, ropte han noget og vinked med armen — hun hørte ikke hvad, men hun sagtned farten — — der kom han springende med trøie-

kraven op over begge ører. Det var den unge student hos fogden — han var vaad til skindet, men han lo lykkelig alligevel:

— Forbarm Dem, frøken Dyring — jeg kan ikke svømme — — De maa lade mig faa sidde paa, ellers kommer jeg ikke levende hjem!

— Ja, kjære, Camilla stansed øieblikkelig hesten — her, De kan sidde her — — men jeg har ingenting at gi Dem mod regnet . . .

— Pyt, sagde den unge student — det bryder jeg mig ikke det mindste om — — faar jeg bare slippe at gaa, er jeg fornøiet.

— Men De er forfærdelig vaad — De blir forkjølet — jeg skal skynde mig at kjøre . . .

— Nei, for Guds skyld gjør ikke det, frøken, gjør ikke det — — saa mister jeg jo Deres selskab, længe før det er nødvendigt!

Camilla vendte ansigtet forundret mod ham — hvad sagde han — — hvad ialverden var det mennesket sad og snakked?

Men da titted han saa skjælmsk og lystig paa hende — vandet løb nedover hans brune kinder — det gule haar krølled sig muntert under den dyvaade duskelue — — saa kunde hun ikke lade være at smile. Hun skyndte sig nok at se til hesten; men han havde vist seet det — han lo saa høit.

— Nu var De lige ved at bli ond — ha—ha! Han tog luen af og purred op i sit tætte haar — men det maa De ikke, frøken Dyring, det maa De ikke paa nogen maade. Jeg kan ikke for, at jeg liker Dem — vel?

Igjen snudde Camilla hodet, og igjen mødte hun det unge, friske ansigt med regnhaaret — det trilled og spilled med blanke draaber — de hang i hans bryn, de hang i hans ører og løb ind i hans smilende mundvig . . .

— Aa, hvad, sagde han sagtere — bliv nu ikke saa forskrækket! Jeg er paa min ære et skikkeligt menneske — — om nogen dage kommer jeg kanske op og hilser paa Deres onkel. Jeg skal sige Dem — jeg gaar saa alene og slænger, og det synes jeg egentlig ikke om. Jeg maa ha nogen at snakke med, jeg — — ja, sig mig, har De ikke læst eventyret om broder Lystig — — det er mig, det er mig paa en prik!

— Er det Dem, sagde Camilla og lo — hun kunde ikke andet, han var saa vakker, han var saa straalende!

Han blev ivrig — han bøied sig langt frem.

— Ja, ja, det er mig — og sig mig nu — — De syntes om det eventyr, ikke sandt? De kom godt ud af det med broder Lystig — De blev

ikke kjed af hans gode humør, De tilgav ham nok hans skøierstreger?

— Gjorde jeg — — hvorfor tror De det?

— Aa, det er vel ikke saa vanskeligt at skjønne — det kan jeg læse i Deres øine — det kan jeg se paa Deres mund!

— Men De — De kjender mig jo næsten ikke . . .

Da titted han igjen saa lystig paa hende — vandet løb saa smukt nedover hans brune kinder — — hele ansigtet smilte og tindred — øinene — regndraaberne — den røde mund —

— Gjør jeg ikke — er De sikker paa det? Ha—ha — De skulde bare, bare vide . . . Faar jeg lov at læse i Deres haand engang?

Camilla rakte ham nølende den venstre.

— Ja, svarte hun — det maa De nok —

Den unge, glade student tog haanden og retted fingrene stivt ud — de var vaade og kolde af regnet — saa vendte han haandfladen op.

— Nu skal De høre — pas nu paa, om jeg ikke siger sandt: seksten aar — brunt haar — — jeg kan nemlig gjøre vers, maa De vide — — mange venner — nydelige hænder — ja, død og plage, jeg har aldrig seet saa vakre hænder i mit liv! Nei — nei — jeg er ikke færdig endnu, De maa ikke ta haanden til Dem — nu kommer

det vigtigste, nu kommer sjælen — naa, det blir ikke tid til sjælen, for nu er jeg hjemme, saa jeg skal ikke plage Dem mere. Det er ogsaa meget vanskeligt med sjælen — — forresten var det ikke tilfældigt, jeg mødte Dem idag, saa meget De ved det! Ja, nu ser De forskrækket ud igjen, men det faar ikke hjælpe — jeg har kikket efter Dem hver gang, De kjørte forbi, undertiden bag en busk i haven og undertiden i vinduet — men idag fandt jeg paa, at jeg maatte se, om De virkelig havde saadanne vidunderlige øine!

Han hopped af vognen og svang luen.

— Vær ikke ond, bad han sagte — jeg skal sige Dem, jeg er saa glad idag — det er min fødselsdag, jeg er atten aar!

Fortumlet kjørte Camilla videre. Det regned, det regned — hjulene plasked i diger af vand — hesten var blevet næsten sort. Det gale menneske — hvad var det, han havde siddet og snakket? Hun saa paa sin haand — vendte og dreied den foran øinene . . .

Men da hun havde ladet den ældgamle skog bag sig og igjen havde elven ved siden, strøg hun pludselig hætten af hodet. Det regned ikke længer — der stod bare en blaa væg bag aasen i øst. Om lidt skinned solen saa blank og fin som nogentid — de regnvaade buske rysted

sine kviste — nogen svaler kredsed kvidrende over hendes hode — —

Nedad den gule, grumsede elv kom der en tømmerflaade glidende. Der stod en eneste mand paa flaaden, han havde taget sine klæder af — han stod som en ung gud paa vandet og løfted baadshagen som et spyd . . .

Da lo Camilla høit i vognen. Hun greb med begge hænder i tømmerne og kjørte hjem i flyvende galop.

XLII.

I nogen dage gik Camilla saa smaat og vented, at den unge student skulde komme. Hun vidste ikke, om hun ønsked det, men naar eftermiddagen var der, tog hun næsten altid en tur nedad veien med fiskestangen. Engang gik hun helt til strygene — hun kasted sin flue i flere timer — — men han kom ikke.

Det var endnu sommer og lyse nætter — hun kunde ligge vaagen og se mod vinduet. Det stod aabent — den søde duft af korn og kløver svømmed saa stille ind i værelset. Skogen mumled langt borte. Hun hørte ogsaa nynnet fra elven — vandet spilled i strandens singel — — nu og da løfted en vandfugl et langt, besynderligt skrig fra sivet. Gardinerne rørte sig med en sagte knitren, og natvinden sendte iblandt et langt pust ind over hendes ansigt . . .

Men næste gang hun kjørte til kirke, var der

ingen, ingen at se i haven. Huset laa der nok ligesom før — men alle gardiner var rullet ned. Da pilled der noget ved hjerteroden, hun satte sig i det andet hjørne af vognen og kjørte lige forbi landhandleren. Og da hun paa hjemveien naaed skogen — den ældgamle skog med det sølvgraa lav — da tænkte hun ikke paa søndagen hjemme — — da tænkte hun bare, bare paa ham.

Hele den uge gik ogsaa hen —

Ja, tre gange kjørte hun forbi, og tre gange stod haven tom — der var ikke et menneske, der var ikke en stemme. Men den fjerde gang stod han der — han stod lige op til stakittet og holdt en rød rose i haanden. Han var endnu meget brunere end sidst — han smilte og lo — hans krøllede haar skinned under den sorte lue . . .

Da mærked Camilla, at hjertet rørte sig forunderlig i hendes liv. Hun kunde ikke for det — det slog af sig selv — det løfted sig i brystet — det havde vinger —

Hesten stod stille midt i veien — hun vidste ikke hvorledes — hun saa kun, at den var stanset.

— Imorgen skal jeg reise, sagde han dæmpet.

Hun saa hastig op — hun blev saa fattig.

— Skal De reise imorgen?

— Imorgen tidlig ved solopgang.

Camilla fingred hjælpeløs ved tømmen — hun ledte med øiet i bunden af vognen.

— Hvor — hvor har De været saa længe?

— Paa fjeldet — paa sæteren — aa, jeg har flakket omkring som en tater nat og dag — undertiden sov jeg under aaben himmel!

Hun løfted øinene langsomt mod ham.

— Nu maa jeg kjøre, sagde hun forknyt.

Han kasted rosen i hendes fang.

— Frøken Dyring — Camilla med de deilige hænder — sig farvel til mig iaften! Jeg gaar opover langs elven i tusmørket — jeg skal ta en hel haug af roser med!

Camilla drog tungt efter pusten.

— Jeg ved ikke — De maa ikke — nei, nei, det kan jeg ikke — det tør jeg ikke — nei, nei — farvel, farvel!

Han blev ude af sig — hun saa det — han bad igjen:

— Herregud — bare en time, bare et kvarter — De maa komme, hører De, hører De — — jeg venter paa Dem til langt paa nat!

— Farvel, sagde Camilla paany, hun smilte mod ham, saa godt hun kunde — farvel broder Lystig — — munden var ligesom ganske stiv ...

Hele den dag var hun saa stille — hun mærked det selv — kunde ikke hjælpe det. Der var noget, som gnog saa smaat og hemmeligt — hun kaldte paa hundene og gav dem brød, kløddе dem i nakken og var god mod dem. Hun bar larve-æskerne ud i solen, rensed dem og lod de smaa dyr faa krybe omkring i græsset en hel time — hun syed en geværrem istand for onkel —

Men umærkelig tog hendes kummer til. Hun skjød vel imellem brystet frem og nynned tappert en liden vise — hun kasted en sten langt ud i engen — — men det baaded saa lidet, det baaded saa lidet!

Da aftenen kom, var hun dybt urolig.

En stund sad hun paa trappen og fodred duerne — slængte tunge haandfulde ærter ud — men snart orked hun ikke at sidde stille. Hun gik op paa sit værelse — der stod en rød rose i glasset foran speilet, hun tog den og stilled sig hen i vinduet. Skumred det ikke? Jo — jo — der fløi en flaggermus hen over engen . . .

Camilla dypped sin mund i rosen og pressed den mod sin brændende kind — gik han mon alt langs elven og vented? Hjertet banked igjen saa heftig — det gjorde ganske ondt dernede. Hvad var det igrunden, som havde rørt hende — hvorfor var hun ikke mere som før?

Han havde sagt Camilla idag . . .

— Camilla, hvisked hun halvhøit og skjælvende.

Om lidt blev hun saa inderlig sørgmodig.

Da klædte hun sig stilfærdig af og krøb lydløst op i sengen.

XLIII.

Sommeren gik saa sagtelig hen . . .

En morgen hørte hun tværs over elven den taktfaste hamren af tærske-pleiler — dunk —dunk — vinden bar lyden fra og til. Da vidste hun, det var blevet høst. Hun laa længe, længe og lytted i sengen — syntes, hun kjendte den tykke, kvælende luft i laaven og saa, hvor det røg af de gule neg. Dunk—dunk — kornet sprat langt og knitrende ud af hamserne — nogen spurv hopped omkring udenfor paa bakken — — hun husked det alt fra prestegaarden.

Hun strakte lidt paa de slanke ben — hun var saa lemster — hun havde været med onkel paa en lang, lang tur igaar. De havde kjørt, længe før det var blevet lyst — to af hundene var med — aaja, det var en dans op gjennem dalen hele lo lange mil! Siden havde de gaaet tilfods med hver sin rypesæk paa ryggen — onkel foran med

gevær over skulderen og hundene i kobbel — hoj — de krabbed og krøb i en brat li og kom tilslut op i en svær multemyr. Der havde Camilla sat sig paa bagbenene — gaa, onkel, gaa bare du — — jeg gaar ikke et skridt, før jeg har spist mig sprækmæt paa multer, for det har jeg aldrig gjort i mit liv!

Ja, ja — onkel rusled videre han — om lidt blev han borte i nogen smaaskog. Men straks efter blev der et forfærdeligt spektakkel paa hundene — de gjøed som gale — vov—vov—vov! Nu skal du se, tænkte Camilla — nu er der en stor bjørn, som tar ham — — men nei, det var nok et andet dyr, for der kom en liden graa tufs tværs over myren i lange spræt. Hun saa nok, at det var en hare — men saadan en hare! Den satte ret, ret imod hende — de lange ører vipped paa hodet! Kjære, tænkte hun — den kan da ikke ville mig noget — den er da ikke sint? For sikkerheds skyld reiste hun sig . . . da kasted haren lynsnart til siden — og væk var den. Om lidt kom hundene hæsblæsende paa foden — de halsed omkap med snuderne i bakken, et øieblik — saa var de ogsaa borte. Men længe, længe, længe efter hørte hun deres glade, klingende glam mellem aaserne . . .

Aaja, det havde været en prægtig tur. Hun

vidste ikke hvordan det kunde være — da hun kjendte efter, var hun ikke halvt saa bedrøvet mere, det blæste rent af hende her paa fjeldet — — men saa havde hun ogsaa sørget forfærdelig. Den første uge . . . hun havde grædt hver eneste aften, længtet og sørget sig næsten ihjel! Onkel havde vist skjønt, at der var noget iveien — han spurgte ikke, nei — men han tog hende ud at kjøre næsten hver dag. Hun var med ham rundt i dalen til de syge — undertiden inde hos dem, naar det gik an — ellers sad hun gjerne i vognen og vented. Da kom konen eller manden i huset ofte ud til hende med nogen store, deilige æbler — saa sad hun og gnasked og bed i dem, mens hesten skrabed med hoven i veien eller napped i nogen høie tistler. De var ogsaa paa sæteren hos de kjække, bredskuldrede jenter.

Om aftnerne havde de roet med oter — Camilla holdt i den stramme line og saa, hvor fluerne dansed paa vandet . . . da havde hun imellem glemt ham aldeles. Den smukke, hvide oterfjæl, som gled som et skib afsted gjennem vandet — vinden, som peb om den spændte line — fisken, som sprang og sprælled og plasked — — hun husked, hun vidste intet andet. Onkel sad saa lunt ved aarerne — smaaprated næsten hele tiden — naar det bed, hjalp han gjerne forsigtig

til med hoven. Han skjønte sikkert, at noget feiled — vilde hjælpe hende og adsprede hende — hun mærked det saa godt. Han fortalte engang en lang historie om en stakkars skolelærer — hun husked det endnu — som kom til at svide sit skjæg over lampen. Saa maatte han barbere det af sig. Men da han næste dag kom i klassen, lod gutterne, som de ikke kjendte ham — de skreg og brølte: De gaar feil, vi skal ikke ha Dem — vi skal ha — — og saa nævnte de navnet hans. Hvergang læreren vilde svare, saa skreg de paany . . . Herregud, han maatte hente rektor tilslut . . .

Onkel fortalte saa muntert og morsomt, at hun maatte le — hun kunde ikke andet — han efterligned lærerens stemme — det er mig, det er mig — for fanden, det er mig! Den aften kom hun tilslut i humør — hun fik ikke sin bedrøvelse til. Hun kunde prøve, saa ofte hun vilde — først da hun kom hjem og laa i sengen og var blevet alvorlig igjen, kjendte hun, at hun var lige bedrøvet — —

— Dunk—dunk — tærskepleilerne gik fremdeles. Det blæste — løvet rasled udenfor vinduet — lufttrækket stod langt ind i værelset. Hun strakte igjen lidt paa benene — au—au — slog tæppet tilside og saa paa dem. De var blevet

saa faste og hvide, de spidsed saa pent ned mod ankelen — foden gled ud som en smal haand. Knæet var ogsaa blevet saa smukt — det var ikke skarpt som en albue længer — og hoften runded sig slank og fyldig. Her — lige i leddet — gjorde det ondt. Hun gned sig flittig en tid med haanden — et ur slog elleve i en af stuerne — — saa satte hun fødderne ned paa gulvet og begyndte langsomt at klæde sig paa . . .

Naar hun nu vaagned om morgenen, hørte hun stadig pleilernes slag. Undertiden banked det, længe før det lysned — klokken var vist ikke mere end fire — og det banked dagen igjennem til langt ud paa kveld. Der var noget muntert og flittigt ved lyden, hun havde altid likt den saa godt — den fyldte den klare, kjølige høstluft med støi og travelhed — den fyldte stilheden efter sommeren.

En dag laa der hvidt rim paa engene — —

— — — — —

Saa kom tiden, at Camilla skulde konfirmeres. Onkel kunde ikke følge — hun fik istedet ekornet med. De reiste en morgen i maaneskin, netop som pleilernes lydregn begyndte, og naaed prestegaarden udover natten.

XLIV.

Camilla blev hjemme henimod fjorten dage. Hun aflagde løftet en dyster, blæsende helg med silende regn. Et stykke ud i gudstjenesten maatte kirketjeneren tænde de gamle snørklede lysekroner . . . han listed omkring med en lang stang og sigted og strakte sig . . . det tog tid, han var gammel og skjælvhændt . . . talgen drypped ned over hans sorte, luvslidte bonjour. Uafladelig gik døren til vaabenhuset op, og forsinkede mennesker skyndte sig ind med regntøi og paraplyer — hvergang slikked blæsten ind efter dem gjennem langskibet, lysene blaffed — sakristidøren smeldte i med et høit brag. Langt ud i prækenen stod flere af de store stole tomme — Furøens — Sydingstolen — det tunge veir med modvind og regnskyl var vanskeligt at forcere baade tilbaads og tilvogns.

Mod slutten af prædikenen øged stormen.

Fars ord blev flere gange aldeles borte — istedet hørte hun bare et stygt ul langs kirkevæggen. Et sted maatte klædningen være løs — det klapred og trommed og dured, saa salmesangen gik rent i stykker. Om en tid forstod hun, at der blev slaaet spiger i — det hjalp vel ikke lidet — men det svære uveir forstyrred jo fremdeles. Iblandt lagde en regnbygge sig voldsomt mod vinduerne, vandet fossed og flømmed over de grønne, bulede ruder — — da vendte mange hodet og saa op — de, som sad nærmest, flyttede sig paa bænkene.

Overhøringen gik stille og rolig for sig. Far spurgte ikke saa meget — han vilde vel gjøre det kortest mulig. Mange havde lang, vanskelig vei — hele eftermiddagen vilde gaa for dem. Konfirmanderne stod i to rækker op mod alteret — far gik langsomt ned mellem dem og spurgte. Paa trevene havde folk reist sig — de nærmeste hang udover for at høre — men dels faldt svarene forknyt og sagte, dels buldred uveiret øredøvende op. Det var ingen fest, ingen høitid — hun stod bare og var saa træt og havde hodepine. Det damped omkring hende af vaadt tøi — lysene osed under taget — hun havde en albu i ryggen og den onde aande af et menneske lige bag sig. Først da hun knæled foran

alteret, gled der noget usigelig mildt gjennem sindet. Hun hørte stormen ligesom fjernt borte — hun løftedes op i en lys, deilig stemning — da saa hun paa far, mødte hans øine og smilte. Sagte bøied hun nakken igjen — om lidt kjendte hun hans haand paa sit hode. Den laa ikke stille, den gled kjærtegnende over hendes haar — hun kom til at skjælve og kjendte som en sødme fra issen til hælen. Lykkelig gav hun ham sin haand — hun tænkte ikke saa meget paa Gud — men hun tænkte paa sin døde mor.

Der fulgte en graa, ensformig eftermiddag ovenpaa gudstjenesten.

Camilla havde faaet sit eget værelse — der, hvor hun og Ingrid sov den sommer — og da middagen og bedstemor og alt det godt og vel var over, gik hun stille op og stilled sig i vinduet. Hvor det blæste, hvor det blæste! Hun saa hen mod kirkegaarden, hvor mor laa. Regnet pisked ned over gravene — den store, visne hængeask svaied frem og tilbage — grenene fløi for vinden som slyngtraade . . . Om lidt kom en af pigerne ind og lagde i ovnen — det knitred lystig i birkenæveren — nogen spidse, gule lysstreif faldt henover det fernisserede gulv. Da trak Camilla en blød, stoppet lænestol foran ovnen — hun krøb helt op i den med benene

indunder sig, lagde kindet mod det myge rygstø og stirred undrende ind gjennem det røde, glødende ovnshul.

Denne dag — var den et vendepunkt i hendes liv, eller bare en liden station paa reisen? Havde hun traadt sine børnesko nu — begyndte den voksnes liv og pligter? — Se jer tilbage, havde presten deroppe i dalen sagt — stans paa veien og vend hodet, ja se jer om hver eneste dag! Men hendes liv var gledet saa stille hen — om hun lod tanken flyve aldrig saa langt tilbage — — den fløi kun opad en langsom strøm, imellem farvet af himmelens azur og aftenens purpur — imellem med drivende roser i muntre strømfar — imellem speilblank og drømmende, men ogsaa gold og graa med hemmelig hulken. Tilslut var det bare en spæd bæk, som snoed sig undrende gjennem en eng . . . Hvor kom den fra, og hvor gik den hen? Hun vendte hodet den anden vei — saa længselsfuldt frem mod livet og lykken. Der havde nok været en have med roser — et hvidt stakit og en mand i regnveir — men det havde varet saa kort — —

Henad aften banked det sagte paa døren. Far kom stilfærdig ind og lukket.

— Nei, nei, sagde han, da hun gjorde mine til at reise sig — bliv siddende, Camilla, ganske

som du sad — det er bare mig, jeg kommer alene.

Hvor det var smukt, at han sagde det — hun forstod godt, at han tænkte paa tante Virginie.

— Du sidder i tusmørket — — drømmer du, barnet mit?

— Jeg sad og tænkte, far — lidt for mig selv. Vil du, jeg skal tænde lampen?

— Nei, Camilla, nei — det er saa hyggeligt og lunt hos dig, som det er.

Han gik bortover mod konsolbordet og tog en og anden af hendes foræringer i haanden — bladed nogen slag i konfirmationsalbumet, hvor brystbilledet af tante Virginie stod paa første side — løfted paa en kostbar brevmappe — lod en stor topas spille i ovnsskjæret —

— Lille Camilla — er du saa glad idag?

Lille Camilla — — hun satte benene ned paa gulvet og snudde sig helt om i stolen — var det far, som sagde lille?

— Ja, far — jeg har havt det saa godt i hele dag — det var bare al støien og tumlet og luften i kirken . . .

Far stod fremdeles foran speilet og roded.

— Jeg har vist skrevet til dig, at tante Virginie reiser til jul — tror du ikke, det blir bedre for dig herhjemme, da?

— Far — det har altid været saa godt hjemme — jeg kunde bare ikke faa røre mig, da tante kom — du ved ikke — —

Men far afbrød:

— Jo Camilla, jeg ved nu — men jeg vidste ikke dengang — — vi har snakket meget siden, hun og jeg. Hun har nok ikke været den rette — — hun har for lidet natur, det er tingen. Jeg kom forsent til at skjønne det — jeg er blevet gammel, Camilla . . . Men om du kommer hjem til jul, skal det nok bli bedre altsammen.

Camilla svarte ikke med det samme. Hun blev saa bevæget — turde ikke snakke for ikke at forraade sig. Var det ikke, som far stod der og tigged — —

— Jeg kunde bli hjemme nu med det samme, om du vilde . . .

— Tak barnet mit, men det vil jeg ikke. Tante Virginie reiser desuden ikke før straks under jul — nei, Camilla. Onkel Munch vil heller ikke slippe dig — han siger, han først vil hærde dig en smule med sne og kulde ovenpaa al sommerens blødagtighed — du trænger det, skriver han. Jeg tror nu ogsaa det er, fordi han er kommet til at holde svært meget af dig. Han har skrevet ofte om dig — næsten hver uge — — ved du, hvad han kalder dig?

— Nei far —

Camilla er en liden digterpige, skriver han.

— Men kjære — jeg har da ikke digtet noget — aldrig — bare en gang for flere aar siden noget for mig selv om skortenspiberne paa loftet!

Far tog nogen skridt frem — han holdt en fin, kunstfærdig papirkniv i haanden.

— Jeg tror nu, onkel har ret alligevel da — han mener netop, at du digter for dig selv — at du digter noget vakkert om alt, du ser — — saadan var din mor ogsaa, Camilla. Hun digted alt paa forhaand saa stort og skjønt, at hun næsten blev skuffet bestandig. Da hun første gang saa Peterskirken, graat hun af ærgrelse — hun trodde, den var dobbelt saa stor og ti gange saa vakker!

Det slog ned i Camilla med engang — der var noget saadant med hende ogsaa . . .

— Var mor virkelig slig?

— Ja, Camilla, men jeg tror egentlig ikke, hun tabte paa det. Hun gik jo med alt det vidunderlige dybt i sig selv — da var det igrunden ikke saa farligt, om det, hun mødte udenfor, var mindre.

Far lagde haanden paa dørvrideren.

— Men far, sagde Camilla skjælmsk — tar du min fine papirkniv med dig?

— Omforladelse, sagde far forfjamset — jeg gaar nok rent i tanker — jeg har saamænd ikke seet den engang.

De kom til at le begge to. Saa sagde Camilla:

— Hør, far, du vil vist gjerne ha den kniv — tag den bare, du, det er ikke saa farligt — — den er fra en grantante, som jeg næsten ikke kjender!

— Men gaar det virkelig an, tror du?

— Vist gaar det an — enten *du* har den, eller *jeg* har den — det kan da igrunden bli det samme — —

Da far var gaaet, blev Camilla endnu længe siddende. Hvor nær de med engang var kommet hinanden — hun husked ikke, at hun havde snakket saa frimodig med ham, siden hun var bitte liden . . .

De dage, hun endnu blev hjemme, havde de sypige i huset. Hun fik baade vinterdragt og ny kaabe — en tyk, sort plydskaabe med opslag og svær krave — men da det regned næsten hele tiden, kunde hun ikke komme videre ud med den. En dag satte hun haaret op i en græsk knude foran speilet — hun saa selv, at det pludselig gjorde hende voksen. Endnu var det vanskeligt at klare den fodside kjole — især i trapperne —

men det kom efterhaanden. Hun lærte sig at samle den smukt op med den ene haand — ikke saadan som bedstemor: hun tog et gevaltigt tag i hver side med begge hænder og løfted tilveirs, saa Camilla iblandt var ganske flau!

— Imorgen reiser jeg, sagde hun en dag — jeg er sikker paa, det blir godt veir!

Samme aften var der vin, kage og syltetøi paa bordet, og da havde tante Virginie sat glas til hende ligesom til de voksne. De havde næsten ikke snakket sammen hele tiden.

XLV.

Det aar kom vinteren svært tidlig.

Camilla havde knapt været hos onkel en uge, saa kom den første snedag. Det var koldt — døren til venteværelset var altid lukket. De, som kom, havde frakker og lodne luer og skjærf om livet og skjærf om halsen — katten gik paa tre ben over tunet.

Om lidt sang de første dombjelder i veien ...

Nu flytted alskens skogfugl og hare ned i lierne — næsten hver morgen stødte hun op svære, flaksende røier i egetrærne ganske nær huset — spor af smaa og store dyr gik paa kryds og tværs over engene. Om nætterne hørte hun rævene gjø med fistelstemme — da kom der ofte nogen korte, vrede glam fra hundestalden. Det var rognebæraar — dompap, trost og sidensvans strøg i flokkevis om mellem trærne.

Over snemarkerne kom nu og da en mand langsomt rækende paa ski . . .

Paa Camillas værelse stod larve-æskerne ganske tomme — kun hang der hist og her paa væggene en brun eller en gul puppe — de skulde nok overvintre. Hun kikked vel til dem nogen gange om dagen — kunde ligesom ikke helt opgive dem — men bestandig hang de lige urørlige. Det var vist saa alligevel.

Efter sommeren og al dens tummel og brus — eller var det efter konfirmationen — følte hun, hvor vinterens ro og stilhed ogsaa langsomt flytted ind i hende. Hun syntes, hun blev saa alvorlig og voksen, og det var hun glad over — hun sprang ikke længer som en smaapige i trapperne, hun gik med dæmpede, sirlige trin som en dame. Om aftenen sad hun mest og læste — onkel havde et stort bibliothek — hun kunde vælge, hvad hun vilde. Onkel læste ogsaa meget selv, men helst havde han noget pusleri fore med fluer og slug og alskens greier, som skulde pudses og repareres — saa sad de og hygged sig hver med sit inde i den lune stue bag kontoret. Næsten hver kveld satte den lille husholderske frugt og nødder og lidt syltetøi ind — hun var græsselig flot, syntes Camilla, men det gjorde jo kvelden saa munter og koselig. Det var forresten

mest hun, som spiste — onkel glemte alt, mens han stelte — naar han iblandt langed ud efter skaalen, var der ofte bare nogen valnødder igjen. Da lo Camilla — hun kunde ikke andet midt i sin brødefuldhed!

— Du blir jo til jul? spurgte onkel en aften, hun syntes hans stemme hørtes saa traurig.

— Ja, onkel, hvis du vil ha mig, saa vil jeg saa gjerne — men jeg tror nok, jeg maa være hos far julaften.

— Ja, du maa vel det, sagde han i det samme bedrøvede tonefald. Hun saa op — hun blev ganske forundret over ham.

Nogen aftener senere saa hun, at han skjøv greierne sine tilside og gav sig til at spadsere op og ned ad gulvet. Det kunde hun ikke huske, at han nogensinde havde gjort — men da han om en tid satte sig og tog fat paa nogen aviser, tænkte hun ikke videre over det.

Dagene gled — den ene stille og hvid som den anden. Om formiddagen tog hun ofte nogen lange skiture — undertiden op i lien bag onkels gaard eller gjennem en af skogene — der var dyb sne og deilige bakker. Onkel var oftest gaaet ud alt i graalysningen — han stod paa post etsteds nær huset — og hængte en aarhane fra sig i bislaget næsten hver morgen. Hun hørte

skuddet flere gange, naar hun i halvsøvne laa og lytted til ilden, som buldred i ovnen.

Men en morgen hørte hun straks efter skuddet en stille graat inde i værelset. Hun løfted hodet forsigtig fra puden — der sad den blide, stilfærdige husholderske paa huk foran ovnen og graat saa lydløst hun kunde i sit forklæde. Iblandt blæste hun lidt til nogen sluknende gløder — men saa kom graaten igjen og krummed hende ganske sammen.

Sagte lagde Camilla hodet tilbage — hun kunde ikke forklare det — denne saare og hemmelige graat gjorde hende usigelig ondt, uden at hun turde bryde ind og trøste.

XLVI.

— Er onkel syg? spurgte hun nogen dage efter.

Hun kom ned ad trappen en morgen og hørte husholdersken sige nogen ord indad døren til venteværelset, noget om at doktoren ikke kunde komme ganske med det samme — han var ikke rigtig vel — om de vilde vente en times tid — —

— Er onkel syg?

— Nei, sagde husholdersken, da hun havde lukket døren igjen — det er intet. Frøken Camilla maa ikke være bange, frøken Camilla maa bare tage skiene og gaa ud som ellers — doktoren var saa tidlig oppe imorges, han har bare lagt sig til at sove lidt.

Camilla var den dag ude næsten til middag, og da hun kom hjem og mødte onkel ved bordet, gjorde hun nar af ham, fordi han havde forsovet sig. Men hun ængstedes næsten, da hun saa, hvor alvorlig han blev — han smilte ikke, som

hun havde ventet — bare stirred paa hende et øieblik og vendte ansigtet bort.

— Men onkel — jeg har da vel endelig ikke fornærmet dig?

— Fornærmet *mig* — du, Camilla? Han kom pludselig lige bort til hende — fornærmet *mig* — du? Aanei, nei, hvor kan du tænke!

Der var en ømhed og en inderlighed i hans stemme, som fik hendes øine til at fyldes med taarer. Hun svælged nogen gange og sagde:

— For jeg vilde jo bare spøge med dig, onkel — bare ærte dig lidt!

— Javist, javist, jeg ved da det — du behøver nok ikke at forklare mig det.

De spiste, ligesom intet var hændt, onkel var saa venlig og god som nogensinde, han snakked tilslut om en lang slædetur — de skulde reise afsted en dag op til en stor, dundrende fos, som var saa vidunderlig vakker om vinteren. Der var istapper saa store som kirketaarne — dunsten af fossen faldt ned som sne. Det vilde Camilla gjerne — forfærdelig gjerne! Hun snakked af alle kræfter om fossen og hjalp onkel helt ud over hans forlegenhed; men det lille optrin sad dog hele tiden i hendes hode. Hun kunde ikke glemme det, og hun kunde ikke begribe det. Hvad havde der egentlig været iveien?

Efter sin konfirmation var hun begyndt at læse noksaa meget i bibelen. Hun havde sat sig fore at læse et lidet stykke hver dag og var gaaet igang med det nye testamente. Det var helst om aftenen, naar hun skulde lægge sig — da sad hun lidt paa sengkanten og læste, mens lyset putred og vifted i stagen. Det var ikke af nogen særegen trang eller tørst efter ordet, hun trodde det var rigtigt saa — at far gjerne vilde det — at Gud likte det — og saa stræved hun sig ned gjennem de smaa, tættrykte vers, til det gjorde ganske ondt i øinene. Men hvordan det nu var eller ikke — hun lagde ikke altid bogen fra sig, naar hun havde tænkt det — der kunde være nogen ord, som tændte, saa hun læste videre og videre. Lidelseshistorien greb hende bestandig, om hun end kunde den næsten udenad fra langfredagene hjemme, naar far læste den med sin smukke stemme fra prædikestolen. Men saadan ordentlig religiøs blev hun ikke. Hun passed nok samvittighedsfuldt sin aftenbøn — en forfærdelig lang bøn for alle mennesker, den hun bad med foldede hænder under tæppet — men hun havde endnu ingen anfægtelser og ingen tvil. Det var vel saa, som det stod i bibelen. Helvede tænkte hun ikke saa meget paa — far snakked saa lidet om det i sine prædikener — hun syntes nok, at

Gud var forfærdelig streng, og kunde umulig holde saa meget af ham som af Jesus; men hun havde endnu aldrig gaaet i rette med ham. Han var jo ogsaa alvidende og almægtig, saa det vilde ikke være saa greit.

En sjelden gang kunde der fare en pludselig angst gjennem hende — hvad var det egentlig, hun styred mod — hvad var det hele — hvad var der bag? Da trommed hjertet en hurtig hvirvel, mens en isnende gru slog hende med svimlen. Men det vared bare et øieblik — saa stod hun fast paa foden som før. Men det øieblik havde ligesom en mørk afgrund aabnet sit bundløse svælg ganske nær hende . . .

*

Der kom mere kulde og mere sne. Hun hørte plogen arbeide tungt forbi, naar hun klædte sig om morgenen. Skrig og dombjelder og svøbeknald fulgte — mændene maatte hjælpe til med armer og ben. Da hun en slig morgen kom ned trappen, stod husholdersken igjen i døren til venteværelset — hun sagde igjen de samme ord om doktoren, som ikke kunde komme ganske med det samme — bad dem igjen vente en times tid — —

Denne gang spurgte Camilla ikke. Men da

hun om eftermiddagen kom over husholdersken i skjulet, hvor hun sad og graat med forklædet fuldt af ved, gik hun straks bort til hende.

— De maa forklare mig dette, bad hun — jeg skjønner jo, der maa være noget — hvad er det, hvad er der iveien med onkel?

Husholdersken tied med en gang — hun forsøgte endog at smile, før hun fik visket taarerne væk.

— Det er ingenting, sagde hun og reiste sig — ingen verdens ting. Frøkenen skal bare ikke bryde sig om mig — frøkenen — — Camilla kunde ikke høre mere, for hun begyndte ivrig at lægge mere ved i forklædet. Men da det var fuldt, og hun skulde gaa, stod øinene igjen blanke af taarer.

— Nei, Karen, De maa sige mig det, bad Camilla forpint — jeg blir jo ængstelig, kan De skjønne.

De stod et øieblik og saa paa hinanden — da slap den lille husholderske forklædet og veden ret ned — hun slog hænderne for ansigtet og vendte sig bort. Camilla hørte igjen den saare, næsten lydløse graat, hun kjendte fra den morgen foran ovnen — hun saa, hvor det lille, stilfærdige menneske kjæmped og kjæmped og krøgedes sammen i sorg og fortvilelse. Stille

lagde hun haanden paa hendes skulder — hun turde ikke spørge og vidste intet at trøste med. Først da husholdersken igjen bukked sig og gav sig til at pille veden sammen pinde for pinde, sagde hun forsigtig:

— Ja, saa skal jeg ikke spørge Dem mere.

Men hun spurgte sig selv hundrede gange den dag og den næste — hvad var der iveien — hvad var der iveien? Hvorfor maatte hun ikke vide det, naar hun bodde i huset, og det var hendes onkel — for det var noget med onkel, det var hun vis paa . . .

Kort tid efter var der en middag dækket alene til hende.

— Doktoren kommer ikke til bordet idag, sagde husholdersken med nedslagne øine — jeg skulde hilse saa flittig og bede frøkenen undskylde — han trodde nok, han skulde komme tilaftens — — han har ikke været paa kontoret idag.

Camilla sagde ikke et ord. Mens hun spiste, husked hun, at hun havde hørt onkel gaa ud idagmorges, som han pleied. Han var kommet tilbage, da hun gik og klædte sig — noget skud derimod havde hun ikke hørt hverken idag eller de fire—fem sidste morgener — — der havde heller ikke hængt fugl i bislaget . . .

Onkel kom ikke til aftensbordet — hun saa ham hverken den dag eller den næste. At han ikke var helt sengeliggende, kunde hun forstaa — fra dagligstuen hørte hun imellem hans skridt over gulvet. Husholdersken var flere gange hos ham med mad — hun bragte hver gang hilsen tilbage — nogen faa venlige ord, som hun næsten hvisked. Camilla bad hende altid hilse igjen — hun spurgte ikke mere — kun en gang, om det vilde vare længe, før onkel kom ned? Det trodde husholdersken ikke — han kom nok ned igjen til ugen — frøken Camilla maatte bare ikke være ængstelig.

Men det kunde Camilla ikke saa godt lade være — hun fik nogen slemme anelser — der maatte vist være noget meget galt paafærde. Hun vidste ikke hvad — hvordan skulde hun det? Ingen sagde jo noget til hende, det var ligesom den gang far var syg — hun blev bare gaaende og fantasere og forestille sig al verdens ulykke og jammer. Onkel havde en stor sorg — onkel holdt paa at bli gal — onkel var blevet — — nei, nei, hun turde ikke tænke tanken ud . . .

Saa hændte det en eftermiddag, at hun kom glidende smaat paa skiene ned gjennem lien, hvor onkel havde staaet paa post. Et stykke ned i bakken krydsed hun sporene efter hans gang i

sneen — de førte hen mod et høit, tæt birkeholt, hvor hun aldrig havde været. Næsten uden at vide det styred hun efter og stod snart mellem nogen store, snetunge enere paa en liden knaus nær holtet. Der var dygtig optrampet omkring — det maatte være her, han stod og ventet fuglen. Da saa hun en flaskekork ligge paa sneen — hun tænkte ikke noget ved det med det samme — bare vipped den iveiret med spidsen af skien. Men da hun paa nedveien kom saa langt, at hun saa huset, stansed hun pludselig. Lige foran hende havde onkel faldt i sneen — hun saa aftrykket af geværet og vidste, det var ham. Det var dog ikke saa meget det — der var nogen smaa spor ved siden af onkels — de kom op bakken der og fulgte ligesom hjælpende nedover . . . I samme øieblik skjønte hun alt.

Husholdersken stod i døren, da hun kom. Men Camilla sagde ikke et ord — nikked ikke — smilte ikke. Hun slængte skiene fra sig og stormed utrøstelig op paa sit værelse. Der stupte hun sig i sengen og begyndte at hulke.

XLVII.

En times tid senere banked det næsten lydløst paa døren. Camilla løfted hodet — det var tusmørkt.

— Kom ind, tænkte hun, men hun sagde det ikke — hun orked ikke at høre sin egen stemme. Hun holdt bare hodet op og lytted. Om en tid sukked det — der gled nogen varsomt indad loftet og ned trappen.

Det begyndte at bli koldt i værelset — Camilla trak støvlerne af og krøb ind under tæppet. Hun var blevet lidt roligere — hun kunde tænke en smule. Nu forstod hun — nu forstod hun saa meget. Et ord for længe siden — et sørgmodigt smil — et suk — — det traadte frem i sin sammenhæng altsammen. Derfor skjulte han sig — derfor kjendte hun ham saa lidet — derfor viste han bare sit ansigt ligesom et skaldyr, som gjemte sin syge, saare krop i skallet . . .

Fornærme *mig* — du? havde han nylig sagt. Tonefaldet laa endnu i øret. Dengang havde hun ikke forstaaet, men nu forstod hun. Det *mig* var fuldt af den dybeste foragt . . . Aa Herregud — kjære — stakkars — snille — fine onkel!

Henad aften pusled det igjen udenfor døren — en finger banked ganske sagte. Der var ogsaa en, som var bedrøvet —

— Kom, ropte Camilla fra sengen.

Husholdersken aabned og satte sig stilfærdig til foran ovnen. Camilla hørte, hvordan hun flaaed næveren af nogen vedstykker og tændte. Skjæret af flammen lyste svagt og blaffende op i værelset — skyggen af sengestolperne flytted sig urolig paa væggen. Det vared en tid, før ovnsdøren blev lukket — da retted den lille skikkelse i krogen sig langsomt op og tog nogen nølende skridt mod hende.

— Feiler frøken Camilla nogenting?

— Jeg feiler det samme som Dem, Karen.

De saa paa hinanden et øieblik — den lille husholderske fik store, blanke øine, taare efter taare begyndte at rulle ned ad kinderne — og Camilla vendte ansigtet mod væggen. De snøfted og hikked begge to.

— Jeg vilde jo ikke sige noget — jeg haabed, frøkenen ikke skulde forstaa det. Der var ingen

— ingen uden mig, som vidste det. Og jeg tænkte, det skulde greie sig denne gang ogsaa. Det pleier ikke at vare saa længe — —

Camilla kunde ikke svare for graat.

— Frøkenen maa ikke tro — det er ikke saa forfærdelig slemt — — der kan gaa lange, lange tider imellem — men saa kommer det med en gang — da hjælper ingen ting — —

— Sæt Dem her, fik Camilla endelig sagt, hun rakte haanden ud og drog den anden ned paa sengkanten — sæt Dem her og snak med mig, gaa ikke ifra mig — jeg er saa bedrøvet.

De graat igjen saa stille, de kunde.

— Han trodde nok, han skulde greie det, saalænge frøken Camilla var i huset — men saa begyndte han at gaa ud om morgenen, og det klarte han ikke, for da havde han det med sig — — frøkenen forstaar jo, at det er koldt at staa i sneen og vente paa fuglen — jeg trodde ogsaa, det skulde gaa godt; men han begyndte nok alt den første dag! Ak Gud ja, jeg tænkte paa frøkenen, og det gjorde nok han ogsaa. Han gik saa stille op trappen, naar han kom hjem — nogen gange stod han bag laaven og turde ikke gaa frem for frøkenens skyld — han var bange, at frøkenen kanske var oppe — ja, saa betænkt var han i sin elendighed! Han vidste godt, hvor-

dan det var med ham — det var jo heller ikke saa ilde den første tid — jeg maatte saamænd passe ham op hver morgen og varsku, om frøkenen var oppe. Det var frøkenen da næsten aldrig, saa det gik jo godt — men saa blev det jo saa, at han begyndte, naar han kom hjem igjen ogsaa. Men aldrig skulde en se, at han satte foden ud af værelset, saalænge det var ilde med ham — aanei, han gjemmer sig med det stygge, saa godt han kan. Og saa hvisker han med sig selv og har det ondt — frøken Camilla kan ikke tænke, hvordan det er, for det er ikke med ham som med andre — han er ligesom alligevel ikke saadan! Det har ligesom ikke noget med ham at gjøre — naar det kommer, saa slaar det ham som kopper og gigtværk, og da er det ikke saa godt at berge sig. Men naar det godt og vel er over — ja, saa er han ganske som et rigtigt menneske igjen — og saa god som han er — ja, der findes ikke saadan mand i dalen! Aldrig skal nogen se, at han tar en øre af den, som er fattig — aanei, han lægger tidt baade penge og medicin til foruden hjælpen!

Den lille husholderske smilte med sin bedrøvede mund og tørred sig i øinene — Camilla havde sat sig halvt op ved hodegjærdet. Hun smilte ogsaa lidt.

— Den aften frøkenen kom — den første gang — — frøkenen havde ikke før lagt sig, saa kom han ud i kjøkkenet og snakked mindst en halv time! Det var bare om frøken Camilla — hun maatte ikke vækkes næste morgen — ikke nogen morgen — hun skulde sove saa meget, hun vilde. Og saa var det om maden — hun skulde ha æg og melk til frokost og aften, saa meget hun vilde ha — ja, frøkenen vil ikke tro alt det, han snakked om maden. Det skulde bare være det bedste og fineste — var det noget, som frøkenen ikke syntes om, maatte det aldrig komme paa bordet mere. Han har været nede i kjøkkenet næsten hver dag, saalænge frøkenen har været her, og snakked om den maden. Han var saa glad, da frøkenen begyndte at komme sig, og saa bange, at frøkenen ikke skulde trives. Men saa fandt han paa dette med sommerfuglene — han ved jo alt mulig, saa klog som han er — og da var han mindst ligesaa glad som frøkenen. Men saa var det, da frøken Camilla gik og læste for presten — da var det en tid, at frøkenen saa noksaa melankolsk ud — da var doktoren rent ude af sig! Han kunde ikke begribe, hvad der var iveien den første tid — han var rent ond, fordi jeg ikke kunde sige ham det — — men saa kom han vist underveir med noget, jeg ved ikke, hvor-

dan det kunde være, men han skjønner jo alting, og saa sagde han, at det var ikke saa farligt, det gik nok over — vi skulde bare muntre frøkenen lidt op, saa hun ikke fik tid til at falde i staver. Ja, frøkenen husker nok, hvordan hun var med ham og kjørte og med ham paa fjeldet og med ham paa elven! For han gjør saa forfærdelig meget af frøkenen — hun er ganske som hans søster, siger han, og det har nok været en stor dame! Den første tid snakked han flere gange om frøkenens hjem -- det var saadan stor synd, sagde han, at frøkenen havde mistet sin mor saa tidlig. Og saa var han ond for noget — det var vist nogen, som havde faret galt frem mod frøkenen — — mening i sligt, sagde han engang — en saadan fin og følsom og klog pige — hun har jo været voksen i lang tid — —

Den lille husholderske — hun kunde slet ikke holde op at snakke. Det var, som hun vilde undskylde onkel baade for Gud og mennesker! Og Camilla hørte saa gjerne, saa gjerne — gjennem alle de mange ord og taarer skimted hun onkel saa rig og levende som aldrig før. Hvert lidet ord, han havde sagt til hende — hvert smil, hun havde faaet — — det blev dobbelt kjærligt og dobbelt godt. Nu havde hun eventyrmanden helt — nu var hun endnu mere glad i ham, kunde

ikke andet, kunde ikke andet. Med al sin ulykke og al sin svaghed var han blevet hende kjærere og finere end nogensinde! Hun pusted tungt og sagde stille:

— Ingen, ingen kan holde mer af ham end jeg.

— Gud velsigne frøken Camilla for det, hvisked den lille husholderske henrykt, taarerne begyndte igjen at løbe, men hun havde ikke stunder at tørre dem bort — hun maatte holde Camillas hænder. Saa sad de og graat begge to — imellem sagde en nogen ord og smilte, da smilte ogsaa den anden — men lige efter løb taarerne som før. Tilslut sad de og kappedes om at rose onkel — Camilla fortalte om den gang, hun var liden pige, og han kom kjørende i den grønne vogn med alle hundene halsende omkring — om hvordan han altid trofast hjalp hende, naar der var noget, hun ikke kunde forstaa — gik ind i hendes tankegang og rydded og forklarte, naar de andre voksne bare snakked hende sødt efter munden eller slog hendes spørgsmaal og funderinger hen! Da blev den lille husholderske helt rød af glæde — hun lo og hikked af bevægelse og klemte Camillas hænder, saa det gjorde ganske ondt . . .

Det slukned i ovnen, før de var færdige. Husholdersken maatte igjen paahuk og skrælle

næver og stryge fyrstikker — men hvert øieblik snudde hun hodet og smilte til Camilla.

Og Camilla — hun læste den aften et halvt evangelium og bad bøn efter bøn for onkel Munch — — lyset brandt helt ned i stagen. Men hvordan det nu kunde være eller ikke — den aften kom der for første gang en svag tvil og pilled ved troen. Hun bad vel om igjen flere gange — men den var der hver eneste gang, hvor haardt hun end tvinded fingrene sammen.

Næste dag var der tyk snestorm — den stod nøiagtig i tre dage. Da kom den lille husholderske lykkelig ind om morgenen og hvisked, endnu før Camilla var ordentlig vaagen:

— Nu er det over for denne gang — idag kommer doktoren ned til middag!

XLVIII.

Den dag kom Camilla til at huske længe ... Onkel var kommet til middagsbordet forfærdelig alvorlig og forfærdelig bleg — kinderne var faldt ganske ind, og han havde store, røde poser under øinene. Han havde lukket døren omhyggelig bag sig og sat sig sky og trist paa sin plads — det var saavidt hun kunde holde taarerne tilbage. Hun læste i hans mine, hun læste i hans øine, og hun syntes, hun hørte hans stemme i øret:

— Lykken, Camilla — lykken, du — — det er ikke saa meget at vinde det gode som at slippe det onde. Det er ikke saa meget at naa glæderne som at slippe sorgerne . . .

Men saa havde hun taget sig sammen og bredt armene langt ud — han maatte ikke ane, at hun vidste noget —

— Velkommen, onkel — du kan tro, jeg har

savnet dig — nu faar du ikke lov at bli syg mere den tid jeg har igjen! Hun havde lagt armene om hans hals og hældet sig til ham bag stolen.

— Du har jo rent forvænt mig, maa du huske — nu har der ikke siddet nogen ved bordet og fundet de bedste stykker til mig — nu har der ikke siddet nogen om kvelden og surret ørretfluer og pudset slug, mens jeg spiste alle æblerne op — nu har der ikke været nogen til at se efter skibindingerne mine eller til at prøve, om isen var stærk nok nede paa elven — nu har der heller ikke været nogen til at forklare mig alt det vanskelige i alle bøgerne . . .

Pludselig mærked hun, at onkel sad og kjæmped med graaten. Men hun var flink — hun fandt paa noget i en fart:

— Det er sandt — jeg maa ud i kjøkkenet lidt — det er desserten — — dermed var hun alt ved døren — jeg kommer igjen straks, og da skal vi ha det rigtig koselig!

Men i kjøkkenet havde Camilla kastet sig ind til husholdersken og stortudet, saa de maatte ind i spiskammeret, forat onkel ikke skulde høre det — —

Ja, hun havde virkelig været flink. Straks efter middag havde hun faaet onkel ud paa en lang slædetur — de føg op gjennem dalen, saa

vandet randt af øinene — og da havde hun leet og pratet ustanselig. Onkel havde siddet noksaa forknyt og stille paa opturen, men nedover var det blevet bedre — især da det begyndte at skumre. Da strakte han paa sig og livned til — hun kjendte ham nok. Om lidt voved han hodet ud af skallet — der skulde bare saadan forsigtighed til. Han var dobbelt sky og dobbelt lydhør — taalte ligesom ikke dagslyset endnu. Aa, hun forstod ham saa godt, saa godt — hun ventet paa ham og længted mod ham. Han led og var smertefri paa en gang — han skammed sig og var lykkelig, grædmedes og fatted mod — — i tusmørket blev hans øine saa talende . . .

— Onkel, sagde hun engang varmt — om jeg engang gjør noget forfærdelig galt — — du slaar ikke haanden af mig for det?

— Nei, Camilla, svarte onkel alvorlig — det kan du være vis paa, jeg ikke gjør — det tør jeg love dig ganske sikkert.

— For jeg har nok mange feil, ser du, og det bryder nok løs en vakker dag — men jeg mener det, at om et menneske har nogen feil, saa er det ikke derfor sagt, at de feil fylder det helt ud — — der kan være meget, uendelig meget godt ved siden?

— Det kan der ganske sikkert, du — onkel

tog og klemte hende i haanden — det kan der ganske sikkert, Camilla.

Og da de havde kjørt en liden stund til:

— Men det er det, ser du — det er saa vanskeligt at tro det selv, naar man først har lært at kjende dem.

Camilla sad en liden stund og saa frem for sig. Dalen laa nedover med alskens smaaholt svartnende op af de hvide sneskavl — elven slynged sig kløvende i bunden. Langt borte luded Vaarberget udover — dets svære stup var ganske flekket, som om en kjæmpe havde kastet sneball efter det. Dombjelderne ringled sin klare, ensformige sang henad veien — hesten sparked imellem en klingende isklump istykker med hoven.

Nu skulde hun snart reise . . .

Saa lagde hun sig vemodig ind til onkels skulder.

XLIX.

Hun skjønte det nok — onkel gjorde alt muligt for at gjøre det godt igjen. Der var ikke ende paa hans godhed — han var opfindsom, som ingen uden han kunde være det. Der gik knapt en dag hen, uden at han jo havde en eller anden overraskelse til hende. En eftermiddag kom han trækkende med fire unge bymennesker — Gud maatte vide, hvor han havde fisket dem, men bymennesker var det — tre damer og en herre. De gjorde stormkur til Camilla alle fire, først de tre damer og siden kavaleren. Det var jo ikke saa greit for ham, han havde saa mange hensyn at tage — men da damerne viste veien, var han snart den ivrigste af alle. Der var ikke maade med beundring og hyldest — han sagde hende jo ligeud, at han aldrig havde seet magen i sit liv! Først trodde hun, at han gjorde nar af hende, fordi hun var

det lille gudsord, hun var — og hun var lige ved at skamme sig — men saa kom onkel til og klapped ham paa skulderen og sagde, at det var han enig i — det mente han ogsaa! Da kunde hun jo ikke godt bli ond heller, om hun end syntes det var noksaa leit for de fremmede damers skyld. Udpaa aftenen kom der to kavalerer til — to sirlige, ældre herrer, som rumsterte forfærdelig i gangen med spadserstokke, galochestøvler og kjøretulupper — de var ogsaa overmaade elskværdige og søgte tilsidst at stikke hinanden ud hos Camilla. Ja, hvordan det nu var eller ikke — om det var onkels fortjeneste eller Camillas alene — det kom til at dreie sig om hende altsammen. Efter aftensbordet skulde der siddes paa forundringsstol, og naturligvis maatte Camilla op — men da blev det først rigtig galt. Det var, som de alle kappedes at sige de nydeligste ting, hun vendte og dreied sig raadløs paa stolen, følte, hvor rødmen kom og gik — hun saa paa onkel og paa de gamle herrer — — var de da forrykte allesammen? En snakked om hendes vakre øine, da begyndte Camilla at blinke — en nævnte hendes fine, krusede mund, da bed hun sig i læben af lutter undseelse — en havde aldrig seet en saadan nakke, aa, saa kunde hun ikke sidde stille paa stolen — — men da omsider det

hele var over, kjendte hun sig dog usigelig lykkelig. Det var, som hun kom fra en blomsterregn — endnu længe efter var fanget fuldt!

En anden gang var der kanetur — en hel række med prægtige slæder og prustende heste og klaser af dombjelder — da havde hun faaet en ung kavaler, som næsten ikke snakked et ord. Hun maatte finde paa alt selv, han bare sad og saa ud for sig med stive øine — onkel sagde siden, at han havde været forelsket, han var ikke saadan ellers — hun maatte tænke paa fars kapellan. Først da hun kom til at nævne fisk, blev der liv i ham. Fiske ja — det kunde han ogsaa — kaste med flue og ske i strygene — —

De havde ringlet afgaarde en klar frostdag og kom ikke hjem før langt udpaa kveld. Men da var den største stue hos onkel ryddet, to unggutter drog i hvert sit trækspil — alle lysestager i huset brændte, og dansen gik lystig til langt paa nat. Begge de gamle kavalerer var med, og Camilla maatte danse med begge to. Hun kunde ikke begribe det — de skrabed ud for hende med sine stive ben og sagde de dummeste ting i verden. De tre bydamer var der ogsaa, men altid skulde de danse med hende eller snakke med hende — i en turdans triumferte den ene forfærdelig med Camilla under armen og gik den

anden under næsen med mine som en konge! Camilla likte dem umaadelig godt — aldrig havde hun vidst, at gamle, hvidhaarede herrer kunde være saa hyggelige — de fortalte saadanne morsomme historier og kunde til og med gjøre spilopper! Det var især den ene — han havde engang været i Paris og seet en mand, som stod paa et ben saaledes — — han gjorde det efter midt paa gulvet, saa alle maatte le, det var noget aldeles ubegribeligt — men saa var der kommet en politiofficer og havde taget ham i nakken saaledes — — og nu lo de endnu mere. Da var den anden blevet jaloux og havde været ude hos husjomfruen og hentet en tallerken — se, hvad han kunde, han kunde holde den fast med læben og næsen — — og virkelig balancerte den gamle herre tallerkenen rundt med læben og næsen. Han var svært kry af sit kunststykke og vilde endog lære det til Camilla — det var slet ikke saa vanskeligt, man satte bare overlæben dygtig frem og støtted tallerkenen ind til næsen — saadan — — han gjorde det om igjen og om igjen . . .

Onkel havde været en mageløs vært. Camilla var uhyre stolt af ham. Et stykke ud paa aftenen havde han ogsaa holdt en tale — da havde hun siddet mellem begge de gamle herrer i en sofa

og fodret dem med krakmandler og rosiner — men pludselig havde hun forstaaet, at talen var for hende! De gamle herrer blev ved at tygge, enten det nu var af galanteri eller andet, for Camilla gav dem ikke en smule mere — hun blev saa forfjamset, at hun spildte vin paa kjolen, længe før der skulde skaales. Men det var gaaet svært bra — de havde ropt og klinket og vinket omkap til hende allesammen — hun havde bare behøvet at staa med glasset i haanden og smile og nikke til høire og venstre, for der var nogen alle steder! Tilslut var onkel selv kommet, da havde Camilla hvisket ham nogen ord i øret — ved du, onkel, jeg hørte hvert gran i begyndelsen, men da du kom saa langt, at jeg skjønte, det var for mig, blev det ganske sort, jeg har ikke anelse om, hvad du sagde — — jeg hørte bare, at nogen skulde reise!

Omsider var hun dog kommet tilsengs træt og fortumlet af dansen og vinen og alt spektaklet. Men hun laa endnu længe vaagen. Hun hørte trækspillet synge i øret og saa, hvor valsen gled over gulvet. Det sidste, hun husked, inden hun sovned, var de to gamle, stivbenede herrer. De stod med skjærf og tulupper og stok under armen og holdt og rykked hende i hver sin haand og bukked omkap og sagde farvel. Ingen vilde

slippe først — begge vilde sige det sidste ord — begge vilde være den mest galante — —

De dage, Camilla havde igjen hos onkel, gik hurtig. Endnu engang kom der en tung, forrygende snestorm — hele dalen stod i et hvidt, piskende skum — og endnu engang hørte hun plogen arbeide sig langsomt og grundig forbi om morgenen. Endnu engang fulgte hun onkel rundt til patienterne, og endnu engang tog hun sin gamle skitur op gjennem lien bag huset — — men saa maatte hun reise.

En stille frostmorgen kjørte onkel hende til den nærmeste skydsstation — derfra skydsed de hende til byen, og næste morgen tog hun dampskibet hjem. Tante Virginie var reist dagen iforveien.

L.

Mer end to lange aar gik hen . . .

Camilla havde straks overtaget huset og faaet hænderne fulde af arbeide. Det gik nok lidt traadt i begyndelsen — far var vel ikke saa vanskelig at gjøre tillags — men det var tjenerne. Ikke for det — de var snille nok og villige nok, men det var nu ikke saa let med engang at skulle staa for hele stellet — ta bestemmelser og ansvar og regnskab og kommando paa sig alene. Hun spurgte nok bedstemor flittig tilraads den første tid, men det var nu saa som saa med bedstemors raad — hun syntes aldrig, der var noget i veien — hun syntes alt var rigtigt og bra og letvindt og ligetil. Nei, Camilla maatte nok greie det selv — far kunde der jo ikke være tale om, han havde aldrig befattet sig med gaarden.

Der skulde ogsaa nogen myndighed til — det var længe det ømme punkt. En paataget udvortes myndighed vilde vanklæde hende — det forstod

hun helt godt — det maatte komme indenfra. Hun var ung, hun følte sig usikker og tvilte paa sig selv — men hun var ærlig. Det kom, endnu før hun vented det. Som hun fik selvtillid, fordi hun lærte — som hun fik mod, fordi hun kunde, blev hun sikker og tryg. Hun mærked det ogsaa straks paa tjenerne — deres væsen blev et andet. Budeien spurgte hende tilraads i sit, og gaardsgutten i sit. Det var kanske ikke altid saa let at svare med det samme — hun maatte ofte raadføre sig lidt med regnskabsbøgerne — men noget fandt hun paa bestandig.

Camilla voksed i denne tid smukt til. Naar hun stod foran konsolspeilet i dagligstuen, saa hun en høi, slank dame med smalt ansigt og meget store, alvorlige øine. Haaret var mørknet en liden smule, men det havde endnu sin naturlige krusning — i fugtigt veir yred det af krøller, det vred og snoed sig, saa man saa det! Damen i speilet var enkelt klædt og bar altid et lidet sølvkors i halsen med grønne stene — hun havde virkelig smukke hænder og maatte vist pleie dem yderst omhyggelig . . .

Om sommeren gik hun næsten hver morgen til Svanebækken og baded. Hun syntes, at den var blevet meget mindre end før — at dalen var trangere — men hun var lige glad i den.

Sjøfuglene skreg over skjærene som altid, og havet skummed og brused udenfor . . . hvid fraade kom drivende ind og lagde sig sagte og gyngende ved stranden. Iris-skogen havde bredt sig paa begge sider af bækken — naar den blomstred, var det en hel præriebrand! De høie, svaiende blade naaed hende langt opover livet — dukked hun sig lidt, kunde hun klæde sig trygt af og liste sig usynlig ned i bækken. Der laa hun paa ryggen og mysed mod solen, sparked med sine hvide, smukke ben og skjød sit unge bryst i veiret. Liljerne stod som en grøn mur paa begge sider — ingen kunde se hende uden solen og kanske iblandt en flyvende maage . . .

Efter badet løste hun haaret op og lod det flagre og vifte for vinden. Det kunde hun jo saa trygt gjøre — hun mødte ikke et menneske paa hjemveien. Det var bare himmelen og trærne og græsset — — hun kunde gaa saa sorgløst med hatten paa skjæve og hoppe med samlede ben over tuerne. Der fløi endnu en øienstikker langs bækken — den havde vinger af kraakesølv — og langt borte stod skogen og sveded og mumled med sprukne kongler i solheden . . .

Kun en eneste gang mødte hun nogen, og det var far.

Han kom langsomt mod hende i udkanten af

Maane-engen — en smule bøiet med haanden paa ryggen. Solen stod ham lige i ansigtet — han løfted ikke øinene fra græsset. Lynsnart gled Camilla ind i en busk, hun vilde ikke, at han skulde se hende saadan med det vaade, ukjæmmede haar nedad ryggen — hun slog grenene godt omkring sig og stod stille som en mus. Om lidt gik far langsomt forbi — han stødte stokken tankefuldt i græsset — — der var noget usigelig fint og nobelt over hans skikkelse. Et øieblik kunde hun se hans ansigt — den vældige pande, de anstrengte øine, den bløde, næsten barnslige mund — hun saa, hvor trækkene samled sig i et forpint udtryk som af hemmelig kummer . . . Da blev hun med engang saa blød og bevæget — hun kunde ha rakt armene ud mod ham, havde hun ikke først gjemt sig. En saar medlidenhed tog hende — aa, hvorfor skulde far gaa saadan med alt det onde og tunge for sig selv? Hvorfor kunde hun ikke uden sky faa gi ham af sin kjærlighed og beundring — vilde det aldrig, aldrig bli som dengang, hun var ganske liden? Vist var de kommet hinanden nærmere, men den naturlige fortrolighed mangled. Begge gik de med hjertet fuldt af gjensidig ømhed — men stadig kom denne skyhed imellem. Den sad igjen fra de lange aar, da hun trodde, at far

havde glemt hende helt — den sad igjen fra hans lange sygdom, da tante Virginie tvang hende mod ham —

Men den kom ogsaa af noget andet — hun kunde ikke tydelig se det — men far maatte ha nogen skyld selv — —

— — — — —

I al denne tid modnedes hun langsomt. Hun læste meget i fars bøger — den første tid altid for sig selv, men siden af og til høit om kvelden — den ene bog efter den anden kom ned af hylderne.

— Du læser meget bedre end tante Virginie, sagde far engang — meget mer levende og naturlig!

Da smilte Camilla taknemlig over bordet — hun hørte selv, at stemmen forandredes, at hendes glæde farved ordene — og siden læste hun næsten hver aften. Far var svært glad i historie og havde en mængde historiske værker — Camilla fik læse dem bind efter bind. Hun syntes, hun lærte svært meget — hun husked godt og spurgte bestandig, naar hun ikke forstod. Det var, som hun sad etsteds høit oppe og saa ned paa den arme jordklode, hvor menneskene drev deres liv hen med at kives og ødelægge og slaa ihjel. Det ene

land vælted sig over det andet, altid rased der krig etsteds — den slog ud som en vandrende lue af jordens indvold. Iblandt tændte den halve verden ibrand eller spredte sig ud i hundrede smaablus — saa var det atter en eneste lue. Den flammed altid et sted paa kuglen — den blinde kugle, som styrted afsted i den bundløse afgrund, hvor der ingen, ingen grænser fandtes. Dens skorpe var seig af størknet blod, den stank af forraadnelse og avind og svig — Gud havde kastet den fra sig i afsky . . .

Ja, iblandt naar hun sad og læste om jorden — om menneskenes hjem op gjennem tiden, om al den skyld, der var dynget paa skyld, om al den sorg og fortvilelse og bodløse jammer — da løfted hun øiet og saa paa far.

— Du far — jeg kan ikke, kan ikke tro paa Gud, naar jeg læser dette!

Oftest svarte far ikke, og hun læste om lidt videre i bogen — men en gang sagde han stille:

— Det er heller ikke let, Camilla.

Nei, nei — det var ikke let. Siden den aften hos onkel, da hun mærked tvilen for første gang — siden den aften var der ligesom løsnet maske efter maske i den skinnende væv, hun havde eiet af tro og tillid. Hun stred imod, hun værned den efter sin yderste evne — hun bad til Gud og

læste i bibelen — — men tvilen bored sig ind i bønnen og skrev spørgsmaalstegn ved hver eneste linje. Der kom en tid, da hun knapt var rolig en stund paa dagen, hun kunde ikke lægge sin tro hen — sin barndoms underdeilige himmel — og hun kunde ikke slippe sin tvil. Hun blev gaaende med dem begge. Til al den brydning og al den uro kom ogsaa en stor og pinende dødsangst — hun saa med skræk, hvor tiden gik, hvor hun førtes ubønhørlig og sikkert frem mod sin grav. Dødens blinde afgrund slog hende med gru — ned i den skulde hun ogsaa. Der var ingen redning, ingen naade — ikke engang Gud kunde hjælpe — sent eller tidlig vilde hun føres til kanten af stupet og udover ligesom alle de andre — —

Hendes uro kom igjen i drømme. Hjertets slag ængsted hende paany som den sommer for længe siden — hun lytted sig syg til dets evige banken og blodets besynderlige mumlen i øret. Hun kunde ligge vaagen i mørket og føle paa sine arme og sit hode — pludselig fyldte det hende med rædsel. Hendes legeme blev noget trangt og skrækkeligt, som hun ikke kunde komme ud af — hvis skjæbne blev hendes, fordi hun var knyttet uløselig til det med baand, som bare døden kunde bryde. I sin nød søgte hun Gud

alle steder — hendes tanke fløi ud mellem stjernerne som en forskræmt fugl — hun maatte ha hjælp, maatte ha trøst! Men Gud gjemte sig — hun ledte i rummets inderste kroge — overalt det samme mørke og den samme stilhed — — kloderne sused forladte omkring . . .

Der var ingen skaber, ingen barmhjertighed — ingen — ingen — ingen hjælp!

Iblandt kom der en underlig tanke til hende:

Gud havde flygtet fra altsammen. Det var vokset ham over hodet — han turde ikke møde paa regnskabets dag — der var en jammer og ve og skyld paa kloderne, som ingen evighedslykke kunde veie op — —

Men alle de bange tankefugle, som havde fløiet alverden rundt — de vendte tilsidst saa trætte tilbage. Alle de raadvilde spørgsmaal med — de dratted ned som Sisyfus-stene. Da resignerte Camilla omsider — da fuldbragtes ogsaa det under med hende, som hun forstod var det største i naturen — smerten dulmed tilsidst hendes smerte, angsten sløved tilsidst hendes angst.

Naturen var i sig selv barmhjertig . . .

Der kom en tid vidt forskjellig fra denne. Hendes uro og kamp havde været alt — nu tog hendes hjerte magten. Det forlangte ogsaa sit — det kunde slaa saa ømt og saart, at hun maatte

lægge haanden over det. Naar dagens travlhed var forbi, naar hun havde lagt alle dens bekymringer bort — aa, da kunde den igjen komme over hende, denne vemodige længsel, hun ikke forstod! Aften efter aften kunde hun sidde ved vinduet og stirre ud mod de mørknende skoge eller langt ind i den rødmende himmel. Der fløi kanske en sildig fugl hjem til sit rede — den fugl fik hende næsten til at graate. Hun lagde sit hode ind til karmen, hun syntes det kaldte og lokked bag skogen — at livet og lykken var alle steder, kun bare, bare ikke her!

Iblandt lukked hun sine vaade øine.

Hun husked en sommernat for længe siden — et dunkelt syn mellem tusmørke trær — en lykkelig side i livets bog — — da dunked hjertet afsted som i feber. En varm blodbølge skylled gjennem hende — hun pressed hænderne mod det brændende ansigt og hented aanden tungt og besværligt . . .

Ofte tænkte hun paa onkel Munch — kjære — kjære —

— Du kaldte mig digterpige, du — men du skulde bare vide, onkel — — din lille digterpige, hun greier det snart ikke længer nu!

LI.

Saa var det atter en gang blevet sommer. Mjødurten dufted sødt langs engene, bækken var fuld af gul smørblomst.

Der var saadan mængde svaler ogsaa . . . De havde klint sine reder op, hvor de kunde — over gangdøren, over vinduerne, opunder tagskjægget — de hvined frem og tilbage om huset. Iblandt skjød en ned som en blaa stribe og hang sig behændig fast i sit rede — da blev der hvergang en forskrækkelig piben og pludren derinde. Smaa gabende næb kom op over kanten — Camilla kunde sidde paa trappen og se det — og de blev ved at gabe, til fuglen fløi . . .

Naar anden fugl var gaaet tilro — naar løvsangeren tied, og spurv og meise og fink forlængst havde sat sig ind for natten — naar selv de uskikkelige skjærer var færdige med at skravle og stjæle og gjøre ugagn — — saa havde endnu

svalerne travelt. De piled rundt haven som flaggermus i tusmørket, de vækked sine unger uafladelig. Her var en torbist, som de endelig maatte smage paa, her var en fed, sprellende møl, som befordred fjærveksten, her var en umaadelig sjelden flue, som rensed blodet og styrked lungerne — de smaa stakkarer fik ikke sove før langt paa nat.

Camilla holdt meget af at sidde paa trappen de sene kvelder. Natten, som nærmed sig lydløst og varsomt — myggen, som spilled og sang i den gamle lind — det fjerne skjær af sol bag skogene — — det gav saadan velsignet følelse af hvile. Tærskemaskinen rakte sit stillads iveiret, den skrev igjen sin store, dunkle rune paa himmelen, ligesom da hun var liden pige. Laaven skrumped sammen i mørket — katten gik stille paa jagt i græsset — karudserne snapped fluer i dammen . . .

Ofte kom bedstemor ud i døren. Hun pusled endnu bestandig med strikketøi — den sidste tid snakked hun svært med sig selv.

— Ja—ja—ja—ja—ja, kunde hun sige og sætte sig pustende paa dørtrinet — aa ja saamænd, ja.

Saa pusted hun igjen.

— Ja—ja—ja—ja—ja — — aa ja, ja san — —

Ordene kom ganske sagte, Camilla hørte dem som en lang, sammenhængende snurren — de

aanded et usigeligt velvære, de ligned en kats fornøiede malen. Vendte hun hodet og nikked over skulderen, saa hun i tusmørket det samme runde, blide og godmodige ansigt, hun havde seet i alle disse aar — det store, troskyldige barnefjæs, hvor der knapt fandtes en rynke. Kinderne var endnu runde og glatte med dybe smilehuller ved munden — øinene rørte sig livlig bag brillerne — hænderne var tykke og buttede og rørige — — bedstemor vilde sikkert bli hundrede aar!

Efter kvelden og det tiskende tusmørke kom sommernatten med faldende dug og fjernt kor af græshopper og frosk. Naar alle mennesker i huset sov, laa Camilla endnu ofte vaagen inde paa gjæsteværelset og saa mod vinduet. Toppen af en stor løn vifted ganske langsomt med bladene — flyvende biller banked paa ruden. Himmelen var mat blaa med skjær af perlemor og guldglimmer — — noget uendelig blødt og nænsomt hviled over egnen . . .

En saadan god og blid nat syntes hun pludselig, at det kaldte paa hende fra fars værelse. Hun satte sig straks op og lytted — da hørte hun en stol, som skrabed, og lige efter et dumpt fald i gulvet. Ængstelig sprang hun ud af sengen og banked med fingeren paa fars dør — ingen svarte. Forsigtig aabned hun døren paa gløt —

der laa far udstrakt paa tæppet foran sengen, halvt paa siden med hodet mod hende. Hun styrted til og tog i hans arm — hun ropte paa ham og vilde reise ham, men han var saa tung — hans arm faldt slapt ned i gulvet.

Da blev Camilla svimmel af angst. Hun sprang ud i gangen og ropte — hun stormed ind til bedstemor og pigerne — hjælp mig — hjælp mig! Herre Jesus — far ligger og dør inde paa gulvet — skynd jer! Aa Gud — aa Gud — hjælp — hjælp!

De kom springende, som de var — de skreg og jamred sig — far laa fremdeles urørlig paa gulvet. Camilla stod stiv af rædsel i døren. Hun saa, hvor de løfted ham op i sengen og pakked tæpperne omhyggelig om ham. En lagde sin haand over hans hjerte — han lever endnu — — da sortned det for hendes øine, og hun maatte sætte sig paa tærskelen. Hun hørte, de snakked og hvisked — at bedstemor fôr omkring og stønned — at der skulde gaa bud efter distriktslægen —

Om lidt hjalp en af pigerne hende at faa nogen klæder paa. Der brændte lampe i værelset, gardinerne var trukket for vinduet. Far laa bleg og urørlig i sengen — hun turde næsten ikke se paa ham. Budeien havde sat sig til at

vaage — de andre søgte forskræmt ned i kjøkkenet. Bedstemor var gaaet ind paa sit værelse, Camilla hørte hende stønne og rumstere i skuffer og æsker — iblandt kom hun ud i sin hvide natdragt og slog hænderne støiende sammen — — hun var aldeles forstyrret.

Natten gik snigende langsomt, Camilla vidste ikke sin arme raad. Hun sad en stund ved siden af budeien — de sagde ikke et ord til hinanden, saa ikke paa hinanden — men snart kunde hun ikke holde det ud. Hun maatte gaa, hun maatte røre paa sig. For en god stund siden havde hun hørt hesten jage indover bygden, men det var lang vei — doktoren kunde ikke komme før ud paa morgenen. Uafladelig var hun ved et af vinduerne og titted — lysned det ikke snart — kom ikke snart solen og dagen? Hun gik i sin vaande fra stue til stue, fra loft til kjelder. Hun vred sine hænder og holdt om sit hode — Herregud — Herregud — —

Engang hun atter stod i fars værelse, hvisked budeien nogen faa ord:

— Presten har rørt paa sig og snakket lidt, men jeg forstod det ikke.

Hun fatted først ordene, da hun igjen var ude paa gangen. Men rastløsheden havde allerede taget hende — hun begyndte paany sin triste,

fortvilede vandring rundt i huset. Fra kjøkkenet lugted det stærkt af kaffe — en af pigerne holdt medlidende en kop frem, da hun kom til at gaa igjennem. Men hun kunde ikke, hun kunde ikke — bare rysted paa hodet og gik. Nogen gange mødte hun bedstemor — engang stod hun i kjøkkendøren og drak af en stor, rygende kop — drak og stønned og drak igjen. Hun var endnu i sin hvide natdragt.

Omsider saa Camilla, at sommernatten blegned. Den dunsted bort fra græsset og veien — hæved sig fra haven og løstes op i trækronerne. Et søvnigt hus begyndte at stirre paa hende bag engene — — da aabned hun gangdøren og satte sig paa trappen. Om lidt slog nogen et varmt sjal om hende.

Doktoren kom.

— — — — —

Det var, som hun tænkte — far havde faaet slag. Kun med den yderste forsigtighed kunde han haabe at leve . . .

LII.

Og saa kom en lang række af stille dage, hvor alle gik paa tærne, og alle hvisked. Huset var blevet saa forunderligt øde, og stuerne saa tomme. Kontordøren var lukket i laas — paa et visitkort stod med store bogstaver:

Presten er sengeliggende.

De, som kom, banked kanske nogen gange med knogen — men naar de havde stavet sig gjennem de tre ord, flytted de raadvildt paa fødderne og lusked omsider forsigtig af. To søndage var der messefald — den tredie forretted nabopresten, og den fjerde var der kommet residerende kapellan. Han fik logi en halv fjerdingvei fra prestegaarden og viste sig kun meget sjelden.

Ovenpaa i soveværelset laa far urørlig med ispose paa hodet. Der var vaagekone hos ham bestandig — ingen uden hun og Camilla fik være om ham. Bedstemor maatte ikke engang titte i

døren, hun gjorde saa meget spektakkel og støi — kunde ikke være stille for sit bare liv — — Camilla gled derimod lydløst ud og ind i værelset. Far havde faaet sin bevidsthed igjen — han var heller ikke lammet paa nogen maade — men fik endnu ikke lov at snakke videre. Hvergang hun aabned døren, saa hun hans nærsynte, blaa øine spørgende mod sig — hun vidste, han ikke kunde kjende hende, før hun kom helt bort til sengen — og hun pleied derfor at hviske sagte:

— Det er mig, far.

Da klarned bestandig hans ansigt op i et lyst smil . . .

Om natten var hun ofte inde og bytted omslagene. Hun havde bedt vaagekonen sige fra, hvis hun saa, han laa vaagen — og det hændte ikke saa sjelden. Hun vaagned ogsaa imellem selv og stod da gjerne op og saa til ham. Natlampen brændte stille ved vinduet, der var sat et stort skjærmbret foran sengen, og vaagekonen sad i en krog og læste og nikked og stred med søvnen. Stille gled Camilla over gulvet og bøied sig over fars ansigt — det laa saa stort og træt og ubevægeligt paa puden. Hun saa furerne i hans pande og kind, de mange sølvtraade i hans haar og skjæg — og hun mærked, hvordan det udmagrede ansigt endnu bredte en egen høihed og

ro omkring sig. Næsevingerne var saa tynde, øret saa smukt og fint arbeidet — to smaa rynker ved munden gav den et blødt drag af vemod — — aa, dette blege, slukkede ansigt, det bevæged hende hvergang paa den inderligste maade . . .

Doktoren kom flere gange — han var forbeholden og tilknappet. Forsigtighed — ro — altid det samme — — Camilla syntes, at han hvergang tog hendes haab med sig. Far fik dog lov til at snakke lidt mere — han behøved ikke bare at ligge og se og spørge med sine trætte, blaa øine — det letted for dem begge to.

— Camilla, sagde han engang blødt — bliv ikke saa bedrøvet, om jeg skulde komme til at gaa fra dig.

Camilla tvang graaten tilbage af al magt — hun turde ikke lade ham mærke sin sorg.

— Aa far — tænk ikke paa det — — du blir nok frisk!

— Kanske, barnet mit — men om jeg nu dør — — Camilla, du maatte prøve at være tapper og stærk . . . om du loved mig det — jeg vilde ha det saa rolig og godt . . .

— Ja, saa lover jeg det, svarte Camilla med graaten i hjertet.

Nogen gange om natten snakked de ogsaa sammen, naar far laa søvnløs, og tiden blev lang.

Camilla følte sin sky svinde — hun strøg hans kind og sad med hans haand — hun kunde atter se ham i øiet som dengang, hun var ganske liden . . .

Det var en nat mens vaagekonen sov — da snakked de saa fortrolig sammen. Far havde igjen nævnt døden, og Camilla havde spurgt, om han ikke var bange. Nei, havde far smilende svaret — han var ikke det mindste bange. Han laa saa tryg og rolig som nogentid — —

— Har du det heller ikke ondt?

— Nei, vennen min, jeg har det saa godt — jeg har ikke havt det saa godt, siden mor døde . . .

Lidt efter spurgte Camilla igjen:

— Far — sig mig oprigtig — — tror du paa Gud?

Da svarte far uendelig kjærlig:

— Du sagde engang, Camilla, at du ikke kunde tro paa Gud, naar du tænkte paa al den rædsel og skyld og uretfærdighed paa jorden — al den grænseløse sorg og lidelse op gjennem tiderne — — men Camilla, jeg synes ofte, at netop derfor maa jeg tro. Ingen uden en Gud kunde svare for et saa uhyre regnskab — men han maa være saa mange gange større, end vi mennesker magter at forestille os. Bruger vi menneskelige maal — da kommer ogsaa min tro tilkort. Jeg

ved ikke, om jeg tror paa en personlig Gud — jeg tænker undertiden, at hvis der er en saadan, saa er han saa uendelig vældig, at jorden, vi bor paa, kanske bare er et molekyl i hans tænkende hjerne — men jeg tror paa en fortsættelse efter dette — — uden det kan jeg ikke forklare mig livet. Det er gaaet mig saa, at jo længer jeg har levet, jo uvirkeligere er tingene blevet mig. Al den dunkle uro i mig selv — al den higen og spørgen paa bunden af min aand synes mig at bære bud udover livet — at vidne, at jeg maa ha nogen rødder ogsaa udenfor denne jord. At alt skulde være forbi med døden — det synes jeg strider mod selve naturen. Jeg ved ikke engang, om der er nogen død — om der er saadan forskjel paa aand og materie — ofte tænker jeg, at det er aand altsammen — — at jernet og stenene ogsaa har liv, at livet er det eneste, som findes. Men er der saasandt et liv efter døden — jeg ved ikke, hvorfor jeg skulde tvile paa Gud? Da er han alt det, jeg længes mod og haaber paa — lyset — opreisningen — godheden — evigheden — — jeg gaar jo ogsaa med en hel evighed i mig selv — skulde det ikke række ud over døden?

Far lukked øinene en stund.

— Der maa være love, større end vi mennesker

kan fatte, om de end blev os aldrig saa meget forklaret. Her paa jorden trænger aanden materie for at kunne bestaa som aand, og jorden yder den, som den kan. Aanden er kanske den samme overalt, men materien er forskjellig — derfor aandens forskjellige lod paa jorden. Jeg tar en hund og jeg tar mig selv — aanden er kanske fra samme kilde — men materien er mere og mindre værdifuld. Min hjerne er et finere og rigere instrument end hundens — paa mig spiller aanden derfor fuldkomnere. Men lovene kjender og forstaar hverken jeg eller hunden — deres melodier kan ikke spilles paa nogen af os, dertil er vi begge for slette instrumenter — men der *maa* være nogen. Vi ser jorden og kloderne gaa efter love, større end det er muligt at fatte — der maa ogsaa være love for livet, de bærer. Med alle mine tvil og al min vantro maa jeg dog svare alligevel — jo, Camilla — jeg tror paa Gud.

Efter den nat dreves hun end mere mod ham — ja, som han laa der stille og ubevægelig i skyggen af døden, mærked hun magten af hans aand og væsen stærkere og tydeligere end nogensinde; men det vakte ikke skyhed længer. Hun tyed til ham næsten som et barn — det var ikke *han*, som var svag og hjælpeløs — det var ikke *han*, som trængte trøst — — det var hende

selv. Og hun skjønte, ligesom da hun var liden pige, at endnu vilde han bli ved at vokse, eftersom hun gjorde det selv — endnu, endnu strak hun ikke paa langt nær til at forstaa ham og maale ham.

De snakked engang om det at leve — hvor vanskeligt det var. Om lidt drog far hendes haand nærmere.

— Kunde jeg leve om igjen, Camilla — der var saa meget, jeg vilde gjøre anderledes. Jeg vilde rette paa det, som har været mellem dig og mig — jeg ved det saa godt — jeg har ikke været mod dig, som jeg skulde. Jeg glemte dig formeget for alt mit eget — ikke saa, at jeg ikke var lige glad i dig — men saa, at jeg blev dig fremmed og fjern. Jeg misted evnen til at finde dig, Camilla — jeg blev lidt efter lidt tvungen og ufri for mit eget barn. Jeg saa, at det samme skede med dig, og det gjorde mig usigelig ondt — jeg mærked, at jeg kunde ikke mere rette det. Det var min skyld, Camilla, min alene — jeg forsømte dig for mine egne sorger . . .

— Aa, far, svarte Camilla rørt — sig ikke mere, det er jo altsammen forbi nu og kommer aldrig mer tilbage — her er jeg igjen hos dig ligesom da jeg var bitte liden — — hun strøg

ham varsomt og blødt over panden, kunde næsten ikke se ham for taarer.

— Jeg kunde ønsket at ha givet dig og lært dig af alt, hvad jeg selv har lært i livet — jeg vilde jo saa gjerne, det skulde gaa dig godt, Camilla. Skulde jeg ønske at leve længe, saa var det for at hjælpe dig og støtte dig og erstatte, hvad du har maattet savne i al denne tid. Førend jeg slap dig ganske fra mig, vilde jeg dog gjerne ha gjort, hvad jeg kunde, forat du maatte være rustet til at gaa verden alene. Jeg vilde saa nødig lade dig svag og hjælpeløs igjen — livet er vanskeligt og kan være saa svært — om mit barn kunde komme lettere fra det end jeg, vilde jeg dø saa ubekymret og glad.

Camilla svarte saa muntert, hun kunde — Gud bedre, hun var nok ikke meget glad:

— Du skal ikke bekymre dig for mig, far — jeg klarer mig nok. Jeg har altid troet, at det skulde gaa mig godt i livet . . .

Far smilte vemodig til hende.

— Det er mig ialfald en trøst, Camilla, at jeg efterlader mig saa meget, at du og bedstemor kan leve sorgfrit de fem — seks første aar, hvor det nu blir . . . Du behøver jo heller ikke at slæbe paa alle disse masser af møbler — naar du solgte dem og bøgerne, blev der jo lidt af

det ogsaa . . . Alle mine papirer fik du brænde, alt hvad der ligger af breve og dagbøger og saadant i skufferne — du maa love mig det — —

— Men far, tror du da virkelig, at du maa dø?

Det vared et øieblik, inden far svarte:

— Kjære Camilla — jeg ligger her rolig og stille saadan som du ser — mit hjerte slaar ikke flere slag, end det skal — — kan ikke det ogsaa hjælpe dig? Jeg har ingen frygt, ingen angst ingen gru — jeg har ingen anden sorg end den at maatte gjøre dig ondt. Forson dig med, at jeg kanske maa gaa bort — her ligger jeg og snakker med dig — du hører min stemme og ser mig med dit øie — — naar jeg er død, er det dog ikke saadan stor forskjel. Du husker mig og ser mig med din erindring — jeg er kanske inderligere hos dig end nogensinde!

— Lov mig da, far, bad Camilla bedrøvet — hvis du gaar fra mig og der er et liv efter dette — — lov mig da, at du gir mig et tegn, saa jeg kan tro det — et tegn paa, at du endnu lever, et usvigeligt bevis, saa jeg ikke behøver at tvile mere . . .

— Hvis jeg loved og ikke kunde, Camilla — ikke kunde, om jeg end vilde og ønsked — —

da blev din tvil og din kamp større. Kan jeg vel tage det ansvar, naar jeg ønsker mest af alt, at du skal haabe og tro? Er haabet og troen tilsidst bygget paa bare sand — de har dog hjulpet tusender og tusender at holde modet oppe underveis. Jeg vilde ikke ta det falskeste haab fra et eneste menneske, hvis jeg ikke havde noget at gi igjen. Bed mig ikke om det, Camilla!

— Nei, nei far — jeg forstaar dig — jeg skal ikke bede dig mere . . .

Mod slutten af sommeren fik far sidde oppe lidt i en stol. Da sad han gjerne nær vinduet og saa udover haven og engene. Camilla bragte ham blomster hver eneste morgen, mest store haandfulde markblomster — ofte maatte hun undre sig, naar far snakked om dem som gamle kjendte og vidste navnene paa dem alle. Engang kom hun med irisliljer, da smilte han saa besynderlig ømt.

— Dem har du hentet ved Svanebækken — ikke sandt?

— Jo, far, svarte Camilla forundret, ved du nu det ogsaa — jeg trodde ikke engang, du havde været der — —

Det var ikke mange dage efter, at de sad sammen i tusmørket og snakked. Vinduet stod aabent — fra haven slog duften sødt ind til dem.

Engene var slaaet — der gik nogen kjør og gnog langs bækken. De kunde se jordveien indover mod Fuglekjær og Hasseldalen . . . om lidt kom gaardsgutten langsomt ridende hjem fra udmarken. Han maatte ha spændt hesten lige fra vognen — sæletøiet slæbte halvt i gruset . . .

— Camilla, sagde far straks efter — jeg synes, det er saa varmt herinde — — staar ikke vinduet aabent?

— Jo, far — det har staaet aabent hele tiden —

Far sagde ikke flere ord — lagde sig bare lidt bagover i stolen. Hun syntes, han blev saa rød i ansigtet og bøied sig frem for bedre at se — da mærked hun, at hans øine var brustne.

Hun lagde haanden over hans hjerte, men det rørte sig ikke mere.

LIII.

Efter jordfæstelsen og den første voldsomme sorg havde bedstemor og Camilla langsomt taget fat paa at rydde huset. De var blevet enige om at reise ind til hovedstaden. Camilla tænkte at prøve handelsgymnasiet — ligesaa godt det, som noget andet — det var ikke af en særlig interesse, hun vilde kun arbeide og optages af noget.

Samme dag, de bar far bort, var der kommet et langt brev fra onkel Munch — det havde hjulpet hende over meget. Jeg kan ikke komme, havde han skrevet — jeg gaar hver dag til et sygt barn. Jeg ved ikke, hvad der er med det barn — men jeg maa redde det, jeg har ikke seet saadanne øine i mit liv — —

Og lidt længer nede i brevet:

— — — — — kjære Camilla — ord er saa fattige og graa. Jeg sidder her og skriver og

skriver en hel masse og forsøger at tro, at det kan hjælpe, men du skulde jo ikke ha ord nu. Jeg er heller ingen lykkelig mand, Camilla — jeg har vel ikke din fars tunge sind — men jeg lever ikke paa livets lysside. Kanske derfor, mener jeg, kunde det alligevel hænde, at jeg havde et forstaaende ord, som kunde naa ind til dig med noget af det, jeg gjerne vilde gi dig. Jeg kjendte ogsaa din far saa godt — han led mere i sit liv end noget menneske, jeg har mødt — jeg ved, at intet bandt ham til jorden uden du. Jeg har breve fra ham, hvor hvert ord handler om dig — — dengang jeg kom og hented dig fra tante Virginie og skolen, da var det din far, som havde skrevet. Din far var vek, nærtagende, fintfølende og indesluttet og forstod ikke at indrette sig her paa den brutale jord. Han havde mange sorger og faa glæder — han gik ikke bort fra et lykkeligt liv. Hans evige omsorg og bekymring var dig — at du skulde faa det bedre end han, at hans lod ikke maatte bli din. Kjære Camilla — du ved ikke, hvad glæde du har gjort ham — i de to aar, siden du reiste fra mig, har jeg faaet breve fulde af den mest barnslige glæde over dig og dit. Han havde saa ondt for at vise sin ømhed og taknemlighed, men tro mig — hvert venligt ord og smil,

du har givet ham, har han gjemt og husket og aldrig kunnet glemme. Camilla er godheden selv, skrev han engang — hun luner om mit liv og varmer mit hjerte. Jeg ved, at han i sin forstemthed og sine triste grublerier en lang tid ikke magted at tage sig af dig, som han burde — men jeg tror sikkert, at han led mer under det end du — —

— — — — — saa var det en ting til. Om du kunde ha tillid til mig — jeg vil jo intet heller end hjælpe dig — — døden er ikke det værste, som kan hænde os. Der er andet, der er meget, meget tungere. Det kan du vel ikke saa let tænke dig nu, men kanske det kan hjælpe dig, at jeg siger det. Jeg har jo ogsaa mistet min far og min mor — det er jo ikke bare du. jeg ved nok, at det er ondt at staa igjen — men engang kommer ogsaa turen til os, og hvad gjør det da saa meget? Om vi aldrig, aldrig fik følge efter — om vi evig og altid skulde staa igjen — — jeg tror, hvor meget vi end skyed døden, at det vilde være den tungeste lod i verden . . .

Mange gange tog Camilla det brev frem og læste. Medens hun gik og rydded og pakked paa fars kontor, hvor hans store armstol stod saa forfærdelig tom og trist foran bordet, kom der stadig en linje fra brevet og trøsted hende —

kjære Camilla, du ved ikke, hvad glæde du har gjort ham — —

Fars skrivebordskuffe og flere af boghylderne var fulde af breve og skrevne hefter. En dag, hun stod og lagde tilside alt, som skulde brændes, kom hun over et enkelt, løsrevet papir — der stod nogen vers med fars haand:

Jeg sidder ved mit vindu, mens dagen synker hen,
og aftenvinden pusler gjennem løvet —
jeg sidder og hører mit eget hjerte slaa
— det gjør mig saa uendelig bedrøvet.

Du store Gud bag skyen — jeg lille menneske her,
som du har givet lov til at leve —
jeg ber dig saa mindelig — aa, giv mig ogsaa tro!
Det maa jeg da ha ret til at kræve . . .

Mit liv, gode fader, det ved du jo nok
har været at haabe og at miste —
jeg sidder og tæller mit eget hjertes slag
og ved ikke, hvilket blir det sidste!

Jeg aabner mit vindu, og jeg aabner min favn,
mens aftenrøden farver himlen blodig . . .
jeg vilde, at jeg hørte et andet hjerte slaa
— mit eget gjør mig bare saa vemodig!

Der var ingen dato tilføiet, men papiret kunde ikke været gammelt — haandskriften var den nervøse, lidt utydelige, som far skrev de sidste aar. Stille putted Camilla papiret til sig.

Fars bøger lagde hun selv omhyggelig ned i de gamle kasser, hvor de havde ligget saa mange gange før — Englands historie fyldte næsten en alene. Den store bog med det røde bind, som hun havde tittet i som liden — med billederne af den jernklædte ridder, som red frem mod vindmøllerne og faarene — den tog hun som en gammel ven i haanden og bladed i, før hun pakked den væk. Ja, bind efter bind tog hun dem fra hylderne, klapped permene nogen gange sammen i vinduet saa støvet røg og lagde dem hen. Den ene store digter efter den anden gik gjennem hendes hænder — hun læste deres navne, og hun blev saa liden. De store filosofer med fremmede navne og fremmede tungemaal gjorde hende helt beklemt — hun saa dem forsvinde med følelsen af, at de gik hende ringeagtende forbi. Og far blev ved at vokse og vokse — det var, som hun sad og roded i hans hjerne og saa hvor han var stor og uopnaalig og rig . . .

Nogen dage før de skulde reise, bar Camilla fars papirer og breve og hefter ned i haven. Det gjorde en stor haug tilsammen — hun stabled alt op i en af grusgangene og stak langsomt en fyrstikke til. Solen var gaaet ned — det skumred over engene. Hun stod og saa, hvor ilden efterhaanden aad sig gjennem den tykke bunke.

En tid røg det meget, men som det blussed op, blev der bare en osende sodtunge i spidsen af flammen.

Camilla blev staaende, til alt var fortæret. Nu og da rørte hun om i hoben med en stok — der fôr endel røde gnister iveiret — — men omsider laa der bare nogen tynde forkullede blade igjen og skjælved i vinden som smaa, sorte florslapper . . .

— Camilla, ropte bedstemor i tusmørket.

— Ja, svarte Camilla træt og bedrøvet — nu kommer jeg.

LIV.

Den sidste dag gik Camilla langsomt indover de store enge. Hun lod sin sorte kjole slæbe i græsset.

Næsten uden at vide det — halvt søvngjængeragtig — fulgte hun bækken. Den leded hende saa umærkelig frem — den gled saa stilfærdig og varsomt afsted. Om lidt smutted den ind mellem orebuskene — da rakte hun armen sørgmodig frem og lod deres ru, stive blade stryge over haandfladen. Det gav en blid følelse af barn — af noget forgangent, umisteligt, som var mer end mindet. Hun stansed og saa sig længe omkring.

— Fuglekjær — Hasseldalen — Humlejordet — Maane-engen — — der gik en liden alvorlig pige langs digekanten. Hun havde røde strømper og vaade sko — imellem plukked kun en kløverblomst og suged paa de rørformige kronblade.

Den lille pige — den lille pige, hun skulde bare se, hvor bækken gik hen — den lille pige, hun gik og titted — —

Aanei, Camilla skyndte sig videre — hun orked ikke at huske det, nu! Graaten rykked i hendes skuldre — hun dreied hastig til siden og fulgte en kreaturvei langs udkanten af engene. Nyperose og bjørnebærbusk greb vel imellem i hendes kjole — men hvergang stansed hun op og løste de spidse torne forsigtig ud, som om det var smaa, ømfindtlige negle . . .

Dagen var saa klar og saa stille — langt borte blussed nogen gule birkekroner. De skjød op som lystige fakler mellem egens og haslens mørke buske — snart vilde al løvskogen staa i lue. Lange, gyngende spindelvævstraade hang fra trærne — det var edderkoppernes flyvetid — overalt gjorde de sine skibe istand. Hun mærked som seige, usynlige næt over hagen og panden — de strakte sig forunderlig og brast lydløst. Det var høst — det var høst! Mikkelsbærene hang paa bar kvist, blaaduggede og aflange som bitte-smaa flaske-æbler.

Veien svinged op mod en grind, Camilla løfted den rustne slaa og hørte de gamle hængsler skrige.

Hun stod i en udkant af prestegaardsskogen.

En tid røg det meget, men som det blussed op, blev der bare en osende sodtunge i spidsen af flammen.

Camilla blev staaende, til alt var fortæret. Nu og da rørte hun om i hoben med en stok — der fôr endel røde gnister iveiret — — men omsider laa der bare nogen tynde forkullede blade igjen og skjælved i vinden som smaa, sorte florslapper . . .

— Camilla, ropte bedstemor i tusmørket.

— Ja, svarte Camilla træt og bedrøvet — nu kommer jeg.